



SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyoloji Ana Bilim Dalı

**FLÖRT DÖNEMİNDE KIZLARIN KARŞILAŞTIKLARI ŞİDDET
OLGUSU
-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde-**

Yüksek Lisans Tezi

Hazel ALTUNAY

Sivas
Ekim 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyoloji Ana Bilim Dalı

**FLÖRT DÖNEMİNDE KIZLARIN KARŞILAŞTIKLARI ŞİDDET
OLGUSU
-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde-**

Yüksek Lisans Tezi

Hazel ALTUNAY

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ali ERKUL

Sivas
Ekim 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Sosyoloji Ana Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Flört Döneminde Kızların Karşılaştıkları Şiddet Olgusu
–Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde-
Savunma Tarihi : 10.09.2019
Danışmanı : Prof. Dr. Ali ERKUL

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Ali ERKUL
Üye : Prof. Dr. Zafer CİRHİNLİOĞLU
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül DEMİR

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Hazel ALTUNAY tarafından hazırlanan “Flört Döneminde Kızların Karşılaştıkları Şiddet Olgusu –Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde-”, başlıklı tez kabul edilmiştir.

.../.../2019

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık bir biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılarının tüm verilerini (tablo, grafik, şekil vd dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleri ile alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi

Beyan ve bu etik ilkeleri ihmal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

04.10/2019

Hazel ALTUNAY

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans boyunca göstermiş olduğu ilgisini, anlayışını ve manevi desteğini benden esirgemeyen, Tez Danışmanın Prof. Dr. Ali ERKUL' a ve bilgi alışverişinde bulunduğum Prof. Dr. Metin EROL' a teşekkürlerimi borç bilirim.

Maddi ve Manevi desteğini benden esirgemeyen canım babam İbrahim ALTUNAY' a ve canım annem Nurşen ALTUNAY' a sonsuz teşekkür ederim. Heyecanımı, stresimi benimle paylaşan canım kardeşlerim Pınar, Ümit, Ümran'a, tez çalışmam boyunca yanımda olan sevgili dostlarım Emine, Alper Tunga ve Fatih'e sonsuz teşekkür ederim. Sevgili müdürüm Necmi YILDIRIM'a her izin aldığımda anlayışla karşıladığı için ve yanımda olduğu için sonsuz teşekkürler.

Severek çalıştığım bu konuyu şiddete maruz kalan tüm kadınlarımıza armağan etmek isterim. Umuyorum ki bir gün kadına şiddetin olmadığı bir dünyaya gözlerimizi açarız...

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	v
TABLO LİSTESİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM I	1
KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	1
1.1. Şiddet Olgusu	1
1.1.1. Güç ve Saldırganlık	3
1.1.2. Suç ve Sapma.....	7
1.2. Şiddet Tanımları	10
1.3. Aile	16
1.4. Flört	18
1.5. Şiddetin Sınıflandırılması.....	19
1.5.1. Aile İçi Şiddet.....	24
1.5.2. Kadına Yönelik Şiddet.....	26
1.5.3. Yakın İlişki Şiddeti.....	28
1.6. Flört Şiddeti.....	29
1.6.1. Flört Şiddeti Türleri	34
1.7. Şiddet ile İlgili Kuramlar.....	39
1.7.1. İçgüdü Kuramı	39
1.7.2. Biyolojik ve Genetik Kuramlar	41
1.7.3. Engellenme ve Saldırganlık (Dürtü) Kuramı.....	42
1.7.4. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	43
1.8. Flört Şiddetine Kurumsal Bakış	45
1.8.1. Feminist Kuram	45
1.8.2. Güç Kuramı	46
1.8.3. Bağlanma Kuramı.....	47
1.9. Flört Şiddeti İle İlgili Yapılan Çalışmalar	48

BÖLÜM II.....	53
ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ.....	53
2.1. Konu, Amaç ve Sınırlılık.....	53
2.1.1. Yaklaşım ve Yöntem	53
2.1.2. Evren, Örneklem ve Uygulama	54
2.1.3. Değişkenler, Temel ve Alt Hipotezler	55
2.2. Araştırma Bulguları	58
2.2.1. Flört Olgusunun Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Gençler Arasında Dağılımı.....	59
2.2.2. Flörtü Olma Durumunun, Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Dağılımı	61
2.2.2.1. Üniversiteli Kızlar Arasında Flört Durumunu, Yaş Değişkenine Göre Durumu	61
2.2.2.2. Öğrencilerin Sınıf Dağılımı İle Flört Yapması Arasındaki İlişki ...	61
2.2.2.3. Gençlerin Duygusal İlişki Kurmalarında Aile Yapısının Etkisi	62
2.2.2.4. Doğum Yerinin, Flört Üzerinde Etkisi.....	62
2.2.2.5. Baba Öğrenim Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi ..	63
2.2.2.6. Anne Öğrenim Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi ..	64
2.2.2.7. Gelir Durumunun Gençlerde Flört Yapma Üzerine Etkisi	64
2.2.2.8. Ebeveynlerin Akrabalık Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi.....	65
2.2.2.9. Ebeveynler Arası Şiddet Olma Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi	65
2.2.2.10. Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Gençlerin Flört Yapma Eğilimi	66
2.2.2.11. Öğrencilerin Flört Şiddetine Maruz Kalma Durumu	67
2.2.2.12. Öğrencilerin Ebeveynleri Arasındaki Şiddete Maruz Kalma Durumu İle Flörtü Tarafından Şiddete Maruz Kalma Durumu Arasındaki İlişki.....	67
2.3. Genç Kızların, Flörte Karşı Tutum Ve Davranışları	68
2.3.1. Psikolojik Şiddet ölçęi maddelerinin Frekans Analizi.....	69
2.3.2. Psikolojik Şiddet ve Alt ölçekler Arasındaki İlişki	71

2.3.2.1. Duygusal ve Fiziki İhtiyaç İhmali Durumları İle Güven Sarsıcı Davranışlara Maruz Kalma Durumu Arasındaki İlişki.....	71
2.3.2.2. Zarar Vermeye Yönelik Korku Yaratan Tehditler İle Tartışma Sırasında Fiziksel Şiddeti Tetikleme Durumu Arasındaki İlişki ...	72
2.3.2.3. Flört İlişkisindeki Özgürlüğü Kısıtlama ve Kıskançlık Davranışların Suçlama Tipi Davranışlar Üzerindeki Etkisi	73
2.3.2.4. Flört İlişkisinde Psikolojik Şiddet Davranışların Suçlama Tipi Davranışlar Üzerindeki Etkisi.....	75
2.3.2.5. Psikolojik Şiddet ile Tartışma Sırasında Fiziksel Şiddet Davranışları ve Tehditleri Arasındaki İlişki	76
2.3.2.6. Psikolojik Şiddet İle Güven Sarsıcı Davranışlar Arasındaki İlişki.	77
2.3.2.7. Psikolojik Şiddet ile Duygusal ve Fiziki İhtiyaç İhmali Arasındaki İlişki.....	78
2.3.2.8. Flört İlişkisinde Aşağılayıcı Muameleye Maruz Kalma İle Duygusal İhtiyaç İhmal Durumları Arasındaki İlişki	80
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	83
KAYNAKÇA	89
EKLER.....	95
Ek 1. Anket Formu	95
ÖZ GEÇMİŞ.....	105

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devleti
AKT	: Aktaran
ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Çev.	: Çeviren
Edit	: Editör
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
KSGM	: Kadın Statü Genel Müdürlüğü
ICPD	: Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
Vb	: Ve benzer(leri)i
Vd	: Ve diğerleri

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Fakülte Frekans Tablosu	58
Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarının Dağılım Frekansı	58
Tablo 3. Öğrencilerin Aile Yapısı Frekansı	58
Tablo 4. Üniversiteli Kız Öğrencilerin Flört Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı..	59
Tablo 5. Halen Karşı Cinsle Duygusal Arkadaşlığı Devam Etmekte Olan Öğrencilerin Dağılımı	59
Tablo 6. Öğrencilerin, Önceki Flört Deneyimlerine Göre Flörtü Olma Durumu	60
Tablo 7. Öğrencilerin Yaş Durumuna Kız Öğrencilerin Karşı Cinsle Duygusal Arkadaşlık Kurma Durumunun Yaşa Göre Dağılımı	61
Tablo 8. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Flört Yapma Durumu	61
Tablo 9. Öğrencilerin Aile Yapısına Göre Flört.....	62
Tablo 10. Öğrencilerin Flört Yapma Durumunun, Doğum Yerine Göre Dağılımı- Öğrencilerin Flört Yapma Durumunun, Doğum Yerine Göre Dağılımı.....	62
Tablo 11. Flört İlişkisinin, Baba Öğrenim Düzeyine Göre Dağılımı	63
Tablo 12. Flört İlişkisinin, Baba Öğrenim Düzeyine Göre Dağılımı	64
Tablo 13. Aile Gelirlerine Göre Öğrencilerde Flört Yapma Eğilimi	64
Tablo 14. Öğrencilerin Akrabalık Durumuna Göre Flörtü Olma Durumu	65
Tablo 15. Öğrencilerin Ailesindeki Şiddet Durumuna Göre Flörtü Olma Durumu..	65
Tablo 16. Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Öğrencilerin Flört Olma Durumu	66
Tablo 17. Üniversiteli Kız Öğrencilerin, Flörtünden Şiddete Maruz Kalma Durumu	67
Tablo 18. Öğrencilerin Ebeveynleri Arasında Sözlü yada Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Flörtünden Sözlü yada Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu	67
Tablo 19. Kız Öğrencilerin, Erkek Partnerinin Şiddet Eylemine Gösterdikleri Tutum Ve Davranışlarına Göre Dağılımı	68
Tablo 20. Maddelerin Frekans Analizi	69
Tablo 21. Model Summary	71
Tablo 22. ANOVA ^a	71
Tablo 23. Coefficients ^a	72

Tablo 24. Model Summary	72
Tablo 25. ANOVA ^a	72
Tablo 26. Coefficients ^a	73
Tablo 27. Model Summary	73
Tablo 28. ANOVA ^a	74
Tablo 29. Coefficients ^a	74
Tablo 30. Model Summary	75
Tablo 31. ANOVA ^a	75
Tablo 32. Coefficients ^a	75
Tablo 33. Model Summary	76
Tablo 34. ANOVA ^a	76
Tablo 35. Coefficients ^a	77
Tablo 36. Model Summary	77
Tablo 37. ANOVA ^a	77
Tablo 38. Coefficients ^a	78
Tablo 39. Model Summary	78
Tablo 40. ANOVA ^a	79
Tablo 41. Coefficients ^a	79
Tablo 42. Model Summary	80
Tablo 43. ANOVA ^a	80
Tablo 44. Coefficients ^a	81

ÖZET

Bu araştırmada, Üniversite kız öğrencilerinin flört döneminde karşılaştıkları flört şiddet olgusunu bilimsel olarak araştırılmıştır. Araştırmada, Üniversitede bulunan kız öğrencilerin, ailesindeki şiddet geçmişi, flört ilişkisi, flört ilişkisinde şiddete maruz kalma durumu incelenmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Cumhuriyet Üniversitesi kız öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sinem Cankardaş Nalbantçılar'ın 2017 yılında uyguladığı “Yakın ilişkide Psikolojik şiddet ölçeği” den yararlanılmış ve araştırmacı tarafından fiziki şiddet ölçme amacı ile ilgili ankete eklenen sorular ve demografik özelliklerin olduğu “Kişisel bilgi formu” kullanılmıştır.

Araştırma iki aşamadan oluşmuş olup; ilk aşamada şiddet ve flört şiddeti ile ilgili konulardan oluşan Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve, ikinci aşama ise Saha Araştırması ve Araştırma Bulguları yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Aile içi şiddet, Flört, Flört Şiddeti

ABSTRACT

In this study, the flirt violence phenomenon encountered by university girls during flirting period was investigated scientifically. In this research, the history of violence in the family, the flirtation relationship and the exposure to violence in the flirtation relationship were examined. The sample group of the research is female students of Cumhuriyet University in 2018-2019 academic year. In the study, Psychological violence scale in close relationship which was applied by Sinem Cankardaş in 2017 was used as data collection tool and Personal information form which includes questions and demographic for the purpose of measuring physical violence.

The research consisted of two stages; the first stage consists of Conceptual and Theoretical Framework of violence and flirt violence and Research Findings.

Key Words: Violence, violence in the family the flirt violence.

GİRİŞ

Şiddet olgusu tüm toplumlarda tarih boyunca kendini gösteren aslında doğamızda var olan bir olgudur. Şiddeti hayatımızda birçok alanında farklı boyutlarda görebiliriz. Hayatın her döneminde karşılaştığımız ve karşılaşacağımız şiddet, flört döneminde de yaşanılabilir.

Bireylerin flört döneminde partneri ile yaşadığı şiddet eylemlerini flört şiddeti olarak adlandırmaktayız.

Flört şiddeti, gençlerin sağlığını tehdit eden önemli bir toplumsal sorundur. Flört şiddeti her toplumda her kesimde kendini gösterebilir. Flört şiddetini daha çok 16-24 yaşları arasında gerçekleştiği ifade edilir. Gençlik dönemi olarak adlandırdığımız 16-24 yaş grubunda kişisel anlamda en canlı, romantik ilişkilerin artış gösterdiği, cinsel gelişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Birey ve toplum ilişkileri bu dönemde şekillenir ve artış gösterir.

Gençlik, çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasında kalan toplumsal bir olgudur. Bu dönemde toplumun gençlerden beklediği birçok sorumluluk vardır. Birey kendini sosyal hayata bu dönemde hazırlar. Yetişkinliğe ilk adımlarını bu dönemde atar. Flört ilişkileri de aslında bireyin yetişkinlik için bir adımı olarak görülebilir. Çünkü birey neslin devamı sağlamak için kendine bir eş arayışına girer. O yüzden flört ilişkileri toplum için önemlilik arz eder.

Gençlerin yetişkinliğe geçiş döneminde, Lisenin son dönemine ve üniversite dönemine denk gelen 16-24 yaş aralığı flört şiddetinin yaşanması açısından en riskli dönemdir. Flört şiddeti ile ilgili araştırmalar genellikle bu neden ile bu yaş aralığındaki gençleri baz alınarak yapılır.

Flört şiddeti partnerine kötü davranarak, aşağılayıcı küçümseyici sözler söyleyerek ve onu korkutarak partnerini kontrol altına almak amaçlı uygulanabilir. Flört döneminde, partnerinin kötü muamelesine maruz kalan taraf, şiddete maruz kalıp kalmadığını anlamayabilir. Çünkü uygulanan şiddet gözle görülebilecek cinste olmayabilir. Şiddet sadece fiziksel şiddet olarak görülmemelidir. İlişkilerde en çok yaşanan şiddet çeşidi arasında duygusal şiddet kendini gösterir. Duygusal şiddet bazen fark edilememektedir. Bireylerin şiddete maruz kalıp kalmadıklarını

anlamaları için, bunun bilincinde olmaları gerekmektedir bu şekilde ilişkide sınırları netleştirmekte fayda olmaktadır.

Flört şiddetinde istismar eden partner, sadece kendi ihtiyaçlarını karşılamak için kurban olarak gördüğü partnerini tehdit ve güç yolu ile kontrol altına alma çabasında olur.

Flört şiddeti tanımı içinde hem fiziksel, hem duygusal hem de cinsel şiddeti barındırmaktadır. Bu dönemde bireylerin cinsel şiddet tehlikesi içinde olmaktadır.

Flört şiddetinin, aile içi kadına yönelik şiddetten farkı bireylerin evli olmamalarıdır. Flört şiddetinin nedenleri, yaşama şekillerine bakıldığı zaman diğer şiddet türlerinden farklılaşmaktadır. Bu farklılığın nedeni, flört şiddeti yaşayan gençlerin şiddetle başa çıkabilecek bilinçte olmamaları veya yaşadıkları şiddeti aşktan dolayı göremeyebilirler. Henüz gençlik döneminde olduklarından dolayı sevgililik ilişkilerinde fazla deneyime sahip olmayabilirler. Şiddeti fark etmemelerinin nedeni şiddet algısının daha oluşmamış olmasıdır.

Flört şiddetine şüphesiz ki en çok maruz kalan ve duygusal olarak etkilenen taraf kadınlar olmaktadır. Araştırmada bu neden ile sadece üniversite kız öğrenciler örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmanın amacı, Üniversiteli kızların flört şiddetine maruz kalıp kalmadıklarını tespit etmektedir. Aynı zamanda hangi tür flört şiddetine maruz kaldıklarını tespit etmektir.

Araştırmanın 1. Bölümünde Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve yer almaktadır. Araştırmanın 2. Bölümünü ise Araştırma Metodolojisi oluşturmaktadır. Son Bölümde ise Sonuç Değerlendirme yer almaktadır.

BÖLÜM I

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Genelde Sosyal Bilimlerde, özellikle Sosyolojide kavram kargaşası bilinen bir gerçekliktir. Bu durum ise araştırmalarda sık tekrar edilen bazı kavramların araştırmanın başlangıcında ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Konu ile ilgili sık tekrarlanan bazı kavramlardan; “şiddet”, “flört”, “aile”, “flört şiddeti” gibi kavramlar bu bölümde farklı tanımlamalar ile alınacaktır

1.1. Şiddet Olgusu

Şiddet, tanımlanması oldukça güç olan kavramlardan birisidir. Bunun nedeni şiddet olgusunun çok eskilere uzanması ve çok yönlü boyutlara dayanabilmesidir. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve sınıflandırmak kolay olmamaktadır.

Şiddetle insan hep karşı karşıya kalabilmektedir. “İnsan, doğası gereği sürekli bir yaşam mücadelesi içinde olmaktadır. Bu mücadelede şiddet, tercih etmek zorunda kaldığı bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsan yaşam için gerekli besin ihtiyacını karşılamak ve kendini dış güçlere karşı korunma amaçlı beden gücünü doğaya karşı silah olarak kullanma düşüncesi ile insanlık tarihinin başlangıcına vurgu yapmaktadır. Şiddetin bir dönemde çıplak, doğal halde, hiçbir değişikliğe maruz kalmamış, saldırganlık niteliğinde olduğu gözlenmektedir. Bu dönemde gücün bir göstergesi olarak, çekinmeden sergilenen toplumsal anlamda doğru sayılan şiddet gösterilerinin bir dürtü olarak bu güne kadar geldiği yolda kazandığı nitelik, ilk ortaya çıktığındaki kadar serbest olmaması ve meşru olmamasıdır” (Ayan 2007:8). Her insanın yaratılışında şiddet dürtüsü vardır. Zaman içinde yetişilen ortamda kültüre, eğitime ve ekonomik duruma bağlı olarak birey şiddeti bastırabilir ya da şiddete eğilimli hale gelebilir.

“Şiddet insan tabiatına kök salmıştır. Çünkü şiddet hayatın başlangıcından sonuna kadar var olan ve çoğu kez mistizm, sanat ve adaletsizliğe karşı başkaldırmış, sevgi gibi insanın umutsuzluklarını yansıtmaktadır” (Türkoğlu 1996:146). “Şiddetin niceliği ve niteliği her toplumun kendi yapısına göre farklılık göstermektedir. Bunun

yanında aynı toplumsal yapıda ilerleyen zaman içinde, şiddette değişiklik görülebilmektedir. Şiddetin nitelik ve niceliğinde ki değişimler genellikle sosyal değişme süreci ile ilişkili olmaktadır”(Balcıoğlu 2001: 18). Sosyal değişme sürecinde şiddet olgusu da değişime uğrayabilmektedir.

Şiddetin dozu önemlidir. Şiddetin dozunu “Toplumda var olan bir siyasal sistemin, güçsüz ve vatandaşlık haklarını kullanmakta zorlanan kesime olan tutum ve davranışları belirlemektedir” (Ergil 2001: 40). “Toplumun alt kademelerinde “Şiddetten başka hiçbir şey başarı getirmez.” görüşü hakim olursa şiddetin her alanda kendini göstermesi kaçınılmaz olur. Birey kendini önemsiz olduğuna ne kadar çok inanırsa ve bunun değişmeyeceğini düşünürse şiddetin dozu bir o kadar artabilir. Kendini değersiz hisseden birey, sıradanlığın panzehri olan şiddet ile hayatındaki olumsuzluklara neden olan her şeyi yok edebileceğine inanır. Değersizlik hissi bir birey için çok tehlikelidir. Duyguların yarattığı umutsuzlukla beslenen yığınların içinde durmadan büyüyen öfkesini uzun süre bastırmakta oldukça zordur” (Ergil 2001: 41). Şiddeti en çok tehlikeli kılan, şiddeti olağan ve gerekli olduğunu düşünen toplumdur. “Şiddet genel olarak bir yaşam biçimi olarak benimsenmiş ise toplumsal davranışlar listesinde yerini almıştır bunla da kalmaz, sorun çözmenin bir aracı olarak da toplumda onay görür. Gittikçe büyüyen toplumun her alanına sızar, baskıcı yönetim biçimlerinden bağımsız olarak bir şiddet kültürü yaratır. Ergil’e (2001) göre kabul görülen ve makul görülen şiddet “meşru” dur” (Ergil 2001: 41). Şiddet kültürünün toplumda kabullenışı nesiller boyu sürebilecek şiddet davranışlarının sergilenmesine neden olacaktır.

“Westley şiddeti kabullenmenin, şiddeti artmasına neden olacağını söyler. Planlanmış şiddet eylemlerini insanlar, vicdanlarını rahatlatmak için hakkı sebeplere dayandırmaya çalışırlar. Bu insanlar çevresindeki kişilere haklı sebeplerle şiddet davranışı sergiledikleri duygusuna kapılmalarını isterler ve onların desteğine ihtiyaç duyarlar. Arow ise profesyonel olan katillerin bile cinayet işlemeden önce birbirlerine kurbanlarının ölmeyi hak ettiklerini, onları öldürmenin doğru ve önemli olduğuna inancının aşılıp bu inancı kuvvetlendirmek için bir araya geldiklerini öne sürmektedir. Böylece niyetlerinin doğru olduğuna inanacak kadar “narsist” bir destek almış olurlar. Bu nedenle ideolojiler, şiddet unsurunu körüklemeye uygundur” (Akt: Morses 1996: 24). “Hiçbir toplum doğal olarak sürekli bir şiddet ortamında

bulunmaz. Ama şunu unutmamak gerekir ki şiddet olaylarının sürekli meydana geldiği her toplum belli bir süre sonra “şiddet” e alışmakta ve şiddet eylemleri ile ilgili çıkan haberlere duyarsızlaşmaktadır” (Moses 1996: 25). Şiddet ile ilgili çıkan haberlerin sürekliliği toplumda şiddete alışma durumuna neden olur ve artık insanlar şiddet olaylarını olağan görmeye başlar.

“Şiddet; Sosyoloji başta olmak üzere Felsefe, Hukuk, Siyaset Bilimi, Antropoloji, Psikoloji, Kriminoloji, gibi sosyal bilimlerin birçok alanında ilgi konusu olmuştur. Bu sosyal bilimlerin yanı sıra temel bilimlerden olan Biyoloji tarafından da tanımlanmaya çalışılan bir olgu olmuştur. Sosyolojide şiddet davranışı, sosyal kurumlar tarafından şekillenen bir sosyal olgu olarak görülmektedir. Sosyoloji şiddetin daha çok bedene olan kısmı ile değil, semboller ve kültür arayıcılığı ile yapılan şiddet ile ilgilenmektedir” (Akt: Taşdemir, Afşar 2015: 716). Şiddet olgusu birçok alanda incelenebilecek bir olgudur. Geniş çaplıdır, bireyi toplumu her alanda etkileyebilir. Bireyin psikolojisinde, sosyal yaşamında, çevresinde olumsuzluklara sebebiyet verebilir. “Şiddet hayatın her alanında duygusal, sözel, fiziksel, cinsel, siyasal vb. birçok boyutuyla karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin karmaşıklığı nedeniyle tanımlanması, sebeplerinin araştırılması ve önlenmesine yönelik çalışmaların yapılmasını zorlaştırmaktadır. Dünyanın çeşitli yörelerinde ki şiddetin artışı, konunun önemli bir mesele olarak ele alınmasına ve araştırılmasına sebep olmuştur” (Balcıoğlu, 2001: 20). Şiddetin bu denli önemli bir konu olduğu toplumlardaki şiddetin artış göstermesi ile anlaşılmıştır.

Şiddet olgusunu anlamak için, şiddetin neden ve sonuçlarına vurgu yapan “güç”, “saldırganlık”, “suç” ve “sapma” kavramlarını ele almakta yarar vardır.

1.1.1. Güç ve Saldırganlık

Şiddet kelime anlamı olarak, insanın fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne yönelik her türlü maddi ve manevi olumsuzluğu dile getirmektir. Bu olumsuzluğun temelinde ise dikkatimizi çeken iki kavramlardan biri güç, diğeri ise saldırganlıktır.

Güç: Bir olaya yol açan her türlü, hareket, kuvvet takatdır(TDK). Güç, kuvvet kullanımını mümkün kılan oluşmuş bir kapasitenin yapabilme yetisidir. Güç, herhangi bir sosyal durumda uygulanabilecek kuvveti simgeler (Ergil 2012: 206).

Saldırganlık: Bireyin kendi düşünce ve davranışlarını dıştaki direnmelere karşı, zorla karşısındakilere benimsetme çabasıdır. (TDK). “Saldırganlık (Aggression), Kişi veya kişilerin üzerinde hakimiyet kurmak, onları yenmek, yönetmek amacı ile güçlü, şiddetli, etkin bir davranış, fiili bir işlem; bir işi bozma, engelleme, boşa çıkarmaya karşı düşmanca, yaralayıcı hırpalayıcı veya tahrip edici (yıkıcı, yok edici) amaç taşıyan bir davranıştır. Şiddet ve terör saldırganlığın çeşit ve dereceleridir” (Erten, Ardalı 1996: 143).

“Güç” ve “saldırganlık” kavramlarının şiddetle ilişkisi doğrudandır. Güç saldırgan bir eğilim içinde, bireye ya da bireylere zarar verecek şekilde kullanılırsa buna genel olarak şiddet denir. Güç ve Saldırganlık kavramları birbirlerini destekler nitelikte ve zincirleme bir süreçte hareket ederek şiddeti oluşturduğu gözlemlenir. Bu noktada şiddeti tanımlamada yaşanan güçlükler, saldırgan eğilimlerin boyutu ve niteliğinden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden saldırganlık kimi zaman bireysel düzeyde içgüdüsel bir eylem olarak algılanırken, kimi zamanda toplumsal düzeyde kolektif bir etkileşim ürünü olarak algılanmaktadır. Ayan’a göre şiddetin sosyolojik boyutu kolektif bir etkileşim ürünü olmasında yatar(Ayan 2007: 14).

“Şiddet kavramının içinde, bir şeye karşı kullanıldığında şiddet olgusunu yaratan doğal gücü görüyoruz. Bu anlamın çekirdeğine gittikçe de değer yargıları kaybolmakta ve yerlerini niteliksiz güce terk etmektedir. Zaten bu güç, bir canlıda da olsa, bir eşyada da olsa değer ne olduğunu bilmez. Belirli ölçüleri aşıldığında veya bir düzenin bozulduğunda ”şiddet” olarak algılanır.”(Michaud 1991: 6).

“Saldırganlık tüm canlılarda ortak olan içgüdüdür. Saldırganlık beslenme, korunma, cinsellik içgüdülerin altında yatan ve onları birleştiren bir alt güdü olarak ele alınmalıdır” (Balcıoğlu 2001: 36). Ayan, saldırganlığın bireysel boyutunun yanında toplumsal boyutunun olduğunu söylerken Balcıoğlu tamamen içgüdüsel olarak görmektedir.

“Saldırganlığın ne olduğu herkes tarafından bilindiği kabul edirse de hangi davranışın saldırganlık olacağı kabul edileceği net değildir. Freedman, Sears ve Carsmith saldırganlığı en yalın tanımının “başkalarını inciten veya incitebilecek her türlü davranış” olduğunu, ancak eylemde bulunan kişinin niyeti de dikkate alındığında bu kavramın “başkalarını incitmeyi amaçlayan her türlü davranış” olarak

tanımlanabileceğini belirtmektedir” (Akt: Durmuş, Gürkan 2005:3). Yani saldırganlıkta amaç başkalarını incitmektir. Saldırganlık, yüksek dozda zor kullanımı ve fiziksel zarar da içeriyorsa buna şiddet denmektedir. Bireyler bazen bu hedefe ulaşmak için bilinçli ve planlı olarak saldırgan davranışlarda bulunabilmekte ve bazen de saldırganlıkları anlık tahrik sonucu olabilmektedir. Her iki durumda da saldırganlık ve şiddete başvurmanın temel nedenlerinden biri bireyin ulaşmaya çalıştığı bir hedef konusunda kendini engellenmiş hissetmesi ve hedefle arasında ki bu engeli kaldırmak istemesidir (Okumuş 2014: 16).

“Saldırganlığın nesli yaşatan birincil ve gerçek güdü olarak görülmesi, içerdiği tehlikenin tüm boyutlarını ortaya çıkarmaktadır. Lorenz’e göre saldırganlığı tehlikeli kılan aniden beliriyor olmasıdır. Birçok psikolog ve sosyoloğun söylediği gibi saldırganlık belirli dış etkenlere bağlı bir tepki olsaydı, insanlığın durumu bu şekilde tehlikeli olmazdı. Saldırganlığın etmenlerini inceleyip ona karşı önlem almak mümkün olabilirdi” (Lorenz 1996: 166). Saldırganlığın neden ortaya çıktığı sorusu tüm insanlığı öteden beri meşgul eden bir sorudur ancak Lorenz saldırganlığın dış etkenlere bağlı olmadığını düşünerek saldırganlığın nedeninin bilmemizin mümkün olmadığını dile getirir.

“Brenner’a göre, saldırganlığın amacı, nesneyi yok etmektir. Gedo’ya göre ise saldırganlık, ister kinli olsun, ister kinsiz olsun, yok edici-zarar verici bir davranışa delalet eder. Birçok psikanalist ise nesneye zarar vermenin saldırganlığın tek amacı olmadığını öne sürmektedirler. Çocukluk yaşantıları, dürtülerin (cinsellik ve saldırganlık) ve doğuştan gelen eğilimlerin ve insanlar arası ilişkilerin gelişme tarzını etkiler” (Erten, Ardalı 1996: 152). “B.Rank (1946) atipik çocuklara yaptığı çalışmalara dayanarak, saldırganlığın iki şekli olduğunu belirtmiştir: Bunlardan ilki adaftif olandır. Adaftif olan hayal kırıklığına tepki olarak ortaya çıkan saldırganlıktır. İkincisi ise zarar verici olan saldırganlıktır” (Ertan, Ardalı 1996:148).

“Storr (1976,1972)de iki tür saldırganlıktan bahseder. Birincisi, etken çabalar şeklinde görünen saldırganlık. İkincisi ise zarar verici olan nefret, düşmanlık şeklinde görülen saldırganlıktır. Bu bireyin olmasa bile, cinslerinin yaşamda kalmasına karşı olan davranıştır” (Akt: Ertan, Ardalı 1996: 148).

“Saldırgan davranışlar ve şiddet, kişiliğin bütünlüğünü bozmayan, benlikte, bölünme, çöküntü, parçalama yapmayan, duygu ve zihin alanında niteliksel değişimler gösteren, gerçekte bağlantısını sürdürebilen psikiyatrik hastalıklar arasında yer almaktadır. Belli durumlar ve sınırlar içinde bastırma, denetleme ve engelleme ihtimali vardır” (Balcıoğlu 2001: 45). “Bireyin saldırganlığına biyolojik yönden bakıldığında: kalıtım, hormonlar, aracı maddeler saldırganlığın meydana gelmesinde rol oynayabilmektedir. Psikolojik yönden gelişimi, direnci çocukluk hayatı saldırganlığın şekillenmesinde belirleyici olabilmektedir. Sosyal şartlar, ekonomik durum, aile ortamı gibi durumlar saldırganlığı ve şiddeti, diğer bir boyutunu, meydana getirebilmektedir” (Balcıoğlu 2001: 47).

“Saldırgan davranışlara ve şiddet eylemlerine değin örnekler arttıkça, bunların etkinliği görüldükçe, bireylerin bunları benimsemesi, toplumsal boyutlara ulaşması, genelleşmesi, yayılması artar. Toplum saldırgan davranışlar ve şiddet eylemleri ile ilişki kuran, bunların yolunu yöntemini meydana getiren, eğitimini, öğrenimini veren bir okul haline gelir” (Balcıoğlu 2001: 43).

İnsanda şiddeti doğuran saldırganlık davranışlarına nasıl ortaya çıktığı konusunda farklı bakış açılarının olduğunu görmekteyiz. Moses’ göre şiddet çoğu zaman, ya içgüdüsel bu nedenle toplumsallaşma sürecinde çok az değişen, ya da sadece çevre etkenlerinden kaynaklanan bir davranış olarak görülür (Moses 1996: 23). Birinci bakış açısı şiddetin biyolojik yönüne işaret ederken ikinci etken sosyal etkenleri öne çıkarmaktadır (Ayan 2007: 17).

“Kocacık’a göre gerçek yaşamda saldırganlık ve şiddet eylemleri genellikle birbirlerini tanıyan bireyler arasında gerçekleşir” (Kocacık 2001: 2). Birbirlerini tanıyan, birbirleri arasında duygusal ilişkisi olan bireyler arasında şiddetin varlığını görmekteyiz. Saldırganlık bireylerin birbirlerine tepki göstermesi ile ortaya çıkar. Sağlıklı ilişkilerde çatışma görülebilir ancak bu çatışmanın dozunu iyi belirlemek gerekmektedir. Çatışmanın dozu arttığı zaman, ilişkilerde büyük sorunlara yol açabilir. O yüzden ilişkilerde çıkan sorunların çözülmesi, önlenmesi, sorunu ortadan kaldırması daha sonra oluşabilecek saldırganlığı önler veya azaltır.

Saldırgan davranışlar bireyin ulaşmak istediği amacına ulaşamaması, engellenmesi ile oluşan duygusal bir patlama ile ortaya çıkar. Saldırganlık bireyin

yetiştirdiği aile, bulunduğu çevre ile bağlantılı olabilir. Çünkü çocuklar buldukları çevredeki kişileri taklit ederek davranışlarına şekil verir. Çocuklar istediğine ulaşamadığı zaman saldırganlığa başvurur ve bu şekilde istediğini elde eder. Bu gençlik ve yetişkinlik döneminde de istediği bir şeyi elde etmek için kullanabileceği bir silah haline gelebilir. Bu davranış biçimi ilişkileri olumsuz etkileyebilir.

1.1.2. Suç ve Sapma

Toplumsal düzenin sağlanması, bu düzenin devamını sağlama ve sosyal değerlerini benimseme, toplum için geçerli normlara uymak ile gerçekleşir. Sapma ve suç gibi davranışlar bu toplumsal düzeni tehdit eder.

Suç: Yasalara aykırı davranış olarak tanımlanır (TDK).

Sapma: Önceden belirlenmiş, tespit edilmiş görüş, düşünüş, amaç ve davranıştan ayrılmak (TDK).

“Toplumsal normlara uymayan davranışlara suç ya da sapkın davranış denmektedir. Sapkın davranışlar toplumun büyük bir çoğunluğunca benimsenen toplumsal normlara karşı gelme uyumunu davranma şeklinde tanımlanabilir” (Özkalp 2003: 449). Özkalp “sapkın davranışlar” ı ve “suç” u aynı şey olarak görürken Giddens “sapkın davranışlar” ile “suç” un pek çok durumda benzeşse de aynı şeyler olmadığını düşünür. “Sapkınlık kavramı bir yasayı çiğneyen uyumsuz davranışa göndermede bulunan suç kavramından çok daha geniş bir kavramdır” (Giddens 2000: 203).

Suç’u bir başka tanım ile açıklayacak olursak; “Toplumun hayat anlayışının yazılı ifadeler olarak tarif edebileceğimiz yasalara ters düşen eylemler, toplumun düzen ve huzurunu bozan, doğru bir hareket sayılmayan davranışlar suç olarak tanımlanır” (Balcıoğlu 2001: 49). Sapkınlık ise “bir topluluk ya da toplumda çok sayıda insan tarafından benimsenen belirli bir normlar kümesine uyum göstermeme olarak tanımlanabilir” (Giddens 2000: 203).

Dönmezer’e göre suç evrensel genel bir olaydır. Tarihin en eski devirlerden itibaren var olmuştur. İnsanların içinde ihtiraslarla birlikte toplum halinde çeşitli sosyal sınıfların varlığının gerektiği sosyal çelişkiler, uyumsuzluklar var oldukça suç da var olacaktır (Akt; Balcıoğlu 2001: 49).

“Sapkın davranışların ortaya çıkmasında sosyal kontrolü daha etkili kılmaktadır. Durkheim, sapkın davranışların bir toplum için gerekli olduğunu söyler. Bu şekilde istenmeyen davranışların ne olduğunu ve sınırlarının belirlenmesini sağlayacağını söylemektedir. İstenmedik davranışların cezalandırılmasıyla bireylerin bu tür davranışların sonuçlarını gösterip, normlara karşı geldikleri zaman ne gibi durumlarla karşılaşılacaklarını gösterilmiş olur” (Akt: Özkalp 2003: 450).

Sapkın davranışların nedenini açıklayan kuramlara bakıldığı zaman, hiçbiri tek başına sapkın davranışları açıklamakta yeterli olmamaktadır. Fakat ortaya koydukları modeller ve açıklamalar suçluluğu anlamakta yardımcı olacaktır.

“Kültürel İletişim Kuramı” sapkın davranışların insanların birbiri ile iletişimleri sonucunda öğrenildiğini ileri sürmektedir. Bu kuram sembolik etkileşim modelinden esinlenerek hareket eder ve toplumsallaşma süreciyle bağlantı kurar. Yani bireyin kendisi çok iyi biriyken, kötü ve sapkın davranışlar gösteren bir kişi ile arkadaşlık kurar ise kendisi de bu tür davranışlarda bulunur. Çeşitli faktörler hangi tür davranışın ortaya çıkacağını çeşitli şekillerde etkilemektedir. Bunlardan birincisi iletişim yakınlığıdır. Sapkın davranışları gösteren biri ile kurulan iletişim yakınlığı bu davranışın benimsenmesini kolaylaştırmaktadır. İletişim yakınlığının ikinci faktörü yaştır. Üçüncü faktör ise etkileşimin oranıdır. Sapkın davranışını gösteren birey ile sık etkileşim içinde ise bu davranışın benimsenmesini kolaylaştırır. Bu kurama göre hiç kimse doğuştan suçlu değildir. Bu tür davranışlar bireyden bireye aktarılmaktadır (Özkalp 2003: 453-454). Yani kültürel kuramcılara göre suç öğrenilen bir davranıştır.

“Fonksiyonalist Kuramcılar” sapkın davranışların insan varlığının normal bir parçası olarak görmektedirler. Bu tür davranışların toplumun düzenliliği açısından olumlu sonuçlarının olduğunu savunmaktadırlar (Özkalp 2003: 454). Durkheim suç ve sapkının yapısal gerilimlerden ve toplumsal olgular olarak görmüştür. O suç ve sapkının çağcıl toplumlarda kaçınılmaz ve gerekli bileşenlerin olduğunu düşünüyordu. Ona göre sapkınılık toplum için gereklidir. Sapkınılık iki önemli işlevi yerine getirir. İlk olarak uyarıcı işlevi vardır. İkinci olarak sapkınılık toplumda ki “iyi” ve “kötü” davranışta ki sınırları korumayı uyarır (Giddens 2000: 207). Merton sapkın davranışları toplumsal sistemin dengesinin bozulması sonucu oluşan bir olay

olarak görmektedir. Merton'a göre anominin sonucunda sapkın davranışlar ortaya çıkar, toplumun istediği meşru yollarla ulaşabilecek, başarı amaçlarına götürebilecek, kültür araçlarıyla sözü geçen amaçları arasında ki çatışmadan doğar (Özkalp 2003: 45). Fonksiyonalist kurama göre sapkın davranışları her toplumda görülebilecek davranış olarak görülür. Sapkın davranışların olumlu sonuçlarından bahsederler. Onlara göre sapkın davranışların toplumsal mekanizma için gereklidir.

“Kontrol Kuramcılar”, sapkın davranışları toplumsal kontrolün zayıflaması olarak görmektedirler. Bir toplumda yapılan bazı sapkın davranışlar çok ödüllendiricidir. Toplum insanların davranışlarını kontrol ettiği için, insanlar toplumsal normlara uygun davranırlar. Eğer böyle toplumsal bir kontrol olmasa insanlar uyma davranışı göstermezlerdi. Kontrol kuramcıları toplumsal nedenlerin üzerinde durmaktadırlar. Genellikle alt-sosyo ekonomik düzeydeki toplum bağları yüksek olmayan insanlarda ortaya çıkan; cürüm, seks ve uyuşturucu ile ilgili sapkın davranışları açıklayamamaktadırlar. Çünkü yüksek statüdeki insanların topluma bağlılığı onlara göre yüksek olması gerekir(Özkalp 2003: 457-458). Bu kurama göre sapkınlık davranışını en çok sosyo-ekonomik yapısının zayıf olduğu bireylerde görülür.

Sapkın davranışları açıklamada en önemli kuramlardan biride “Tanımlama Kuramı”dır. Bu kuramcılar sapkın davranışları birey ve toplum arasında ki birtakım karakteristiklerle değil, sapkın davranışları gösteren bireyle bir etkileşim süreciyle açıklamaktadır. Bir kimsenin suçlu sayılabilmesi için başkaları tarafından suçlu olarak görülmesi ya da nitelendirilmesi gerekmektedir (Özkalp 2003: 458). Bir davranış, ancak toplum tarafından suç olarak kabul görür ve nitelendirilirse birey suçlu olur.

“Sembolik Etkileşim Kuramı” içerisinde sapma ile ilgili en önemli anlayışlardan birisi etiketlenme teorisidir. Etiketlenme teorisinden önceki sapma teorilerinin çoğu, sapmanın çeşitli biçimlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması ile ilgilenirken, etiketlenme teorisine ilgiyi sapkın davranışlardan çok belirli kişilerin ilk planda sapkın olarak belirleyen kuralları kimleri koyduğuna doğru yöneltmeye çalışır. Etiketlenme teorisi, sapkın eylemlerin sadece, sapkın eylemleri açısından anlaşılamayacağını, böyle eylemlerin diğer tüm sosyal eylemler gibi, etkileşim

ilişkileri içinde el ele alındıklarında sosyolojik olarak incelenebileceğini vurgulamaktadır (Mutluer 2000: 122).

“Sosyolojik olarak şiddet, Durkheim’ın toplum kuramında ortaya koyduğu anomi, bencillik, toplumsal çözülme, yoksulluk ve toplumsal olarak bütünleşememe gibi, kavramlar etrafında açıklanır. Merton’a göre ise şiddet içeren suçlar toplumsal ve ekonomik eşitsizliğin sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşıma göre şiddet, gerekli olan mal ve hizmetlere meşru araçlar ile ulaşamayanların başvurduğu, yasadışı bir araç olmaktadır. Walby, modernitenin şiddeti azaltacağını, bazı şiddet türlerinin toplumun sınırında kalacağını savunan yaklaşımlarının bulunduğunu ifade etmektedir .(Akt: Güneş 2018: 25). Ancak son yıllarda, sosyologların şiddet konusuna ilgileri, etnik, dini, ırksal azınlıklara ve kadınlara yönelik şiddetin yaygınlaşması ile artmıştır. Örneğin, sosyolojide mikro düzeyde yapılan, şiddet analizlerine göre, toplum düzeylerine aykırı davranarak şiddete başvuranların genellikle yoksulluk ve eşitsiz koşullarda yaşayanlar olduğunu düşünülür. Günlük hayatta şiddetin yaygınlaşması, devletlerarası çatışmaların artması, şiddetin sosyolojisine yönelik çalışmalarında artmasına neden olmuştur (Güneş 2018: 25).

Suç ve sapma olgusu toplumdan topluma farklılık gösterebilmektedir. Bir toplumda suç olarak kabul edilen bir davranış başka toplumlarda olağan karşılanabilir. Hukuki kurallarına uymayan davranışlar hem suç hem de sapma oluşturmaktadır.

“Suç ve sapma şiddet olarak kendisini gösterir. Ancak her şiddet davranışı suç olarak görülmemektedir. Şiddet davranışın suç olarak kabul edilebilmesi ve yaptırıma uygulayabilmesi için, tıpkı sapma eyleminde olduğu gibi normlara dayalı olan hukuk düzenini ihlal eden bir davranış olması gerekir. O halde şiddet sapkın davranışın bir türü ve normlara uymama bağlamında her sapma suç olarak kabul edilebilir” (Ayan 2007: 18).

1.2. Şiddet Tanımları

Şiddet kavramı birçok düşünür tarafından tanımlamaktır. Şiddet evrensel bir olgudur çünkü şiddet zarar verici bir nitelik taşır.

“Şiddet teriminin kökeni Latince “violentia”dan gelmektedir. Violentia, şiddet sert ya da acımasız kişilik, güç demektir. Violare fiili ise şiddet kullanarak davranmak değer bilmemek, (kurallara) karşı gelmek anlamı taşımaktadır. Bu sözcükler vis ile bağlantılıdır. “Vis” ise güç, erk, yetke, şiddet, bedensel güç kullanımı demektir aynı zamanda nitelik, bolluk, öz ya da bir şeyin asıl yapısı anlamlarına da gelmektedir. Daha derine inilecek olunursa,” vis” sözcüğünün, etken güç, bir cismin gücünü kullanma olanağı yani etkinlik, değer, yaşam gücü anlamı da taşımaktadır. Çağdaş Fransız sözlükler, şiddeti; bir kişiye, güç veya baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak veya yaptırmak; Şiddet uygulama eylemi; Duyguların kabaca ifade edilmesi; Bir şeyin karşı konulamaz gücü; bir eylemin hoyrat yapısı olarak tanımlamaktadır” (Michaud 1991: 5).

“Şiddet (Violence-Violare): İnsanlarda şiddet davranışında bulunma, kanuna uymamak, bir kişiye zarar vermek, hakaret etmek, onurunu kırmak, sükunet ve huzursuzluk yaratmak; birinin hakkını çiğnemek, hırpalamak, incitmek, canını acıtmak için zor kullanmak; yıkıcı aşırı davranışlarda bulunmak, aşırı derecede öfkelenmek şeklinde kendini gösteren davranışlardır” (Erten, Ardalı 1996: 143). Şiddet davranışı genel olarak zarar verici davranışlarla yüklü bir olgudur.

“Etimolojik yönden, şiddet Arapçadan dilimize geçmiş olan bir sözcüktür. Kamus’u Türki’ye bakıldığında, şiddet; sertlik, sert katı davranış, kaba kuvvet kullanma olarak geçiyor. “Şedid” ise sert, katı ve şiddetli demek. “şeddat” da sertlik ve kızgınlığı ile tanınan ünlü eski yemen hükümdarının adıdır. Ali Püsküllüoğlu’nun Türkçe Sözlüğünde “şiddet” sözcüğünü günümüzde kazandırdığı yeni anlamlara da yer veriyor: Karşıt tutumda, görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, sert davranma, sertlik. “Şiddet olayları” ise, insanları sindirmek, korkutmak için yaratılan olay ya da girişimler olarak tanımlanıyor” (Ünsal 1996: 29).

“Şiddet sadece insanın insana uyguladığı bir davranış biçimi değildir. Aynı zaman da insanın eşyaya veya bir hayvana karşı fiziki saldırısı da şiddet terminolojisi ile karşılık bulur. Şiddet bir insanı bedensel olarak yaralamaktan veya ona dayak atmaktan başlayan, silahla yaralanmaya, işkenceye etmeye, sakat bırakmaya ve hatta öldürmeye kadar uzanan geniş bir eylem alanını kapsar. Şiddetin son sınırını öldürmek eylemidir. Öldürmek fiili mutlak şiddet diye tanımlanmaktadır” (Karabağ

2010: 19). Aynı şekilde “Keane şiddeti, bir grup veya bireylerin başka bireylerin bedenlerine yönelttiği şok, çürük, çizik, şişme ya da baş ağrısından kırılmış kemiklere, kalp krizlerine, insan bedeninin uzuvlarını yitirilmesine, hatta ölüme kadar uzanan bir dizi sonucun ortaya çıkmasına neden olabilecek nitelikteki, istenmeyen fiziksel müdahaleler olarak ele alır” (Akt: Akkanat 2011: 23). Fiziksel şiddet içeren bu davranışlar, acımasızca bireyin bedenine yapılan bir saldırdır.

Hukuksal tanım olarak şiddeti ele alacak olursak, “Şiddet (cinayet, yaralanma, ırza tecavüz, silahlı saldırı, gasp) ağır suç kapsamına giren olayların yanı sıra daha hafif kabul edilen (trafik suçu, tehdit vs.) şiddet olayları da ceza yasası kapsamında cezalandırmaktadır. Genel olarak şiddet, bedensel saldırdır ancak spor karşılaşmaları şiddet eylemi olarak görülmez. Gerekli olduğu zaman kamu gücünde şiddete başvurulabilir. Kamu gücünde meşru olarak görülen zor kullanma tekelinden yararlanılarak şiddet davranışı uygulanır. Devlet yönetimlerinde bile, yasaların çizdiği sınırlar ve meşru bir rejim çerçevesinde kalınması şartıyla, askeri bir şiddet toplumu koruma gözetme amacı ile başvurulmuş zorunlu ve meşru olan güç, daha doğrusu kullanılan bir araç olabilmektedir” (Ünsal 1996: 30). Devletin yönetimde kullandığı bu güç, gerektiğinde meşru olarak kabul görür. Toplum düzenini sağlama amaçlı şiddete başvurulabilir.

Şiddete nesnel bir tanım olarak bakıldığında, bu bağlamda sosyolog H.L.Nieburg şiddeti; kişilere veya mallara zarar vermeye, yok etmeye yönelik doğrudan ve dolaylı eylemdir şeklinde tanımlar. H.D.Graham ve T.R Gurr ise dar anlamda şiddeti; insanı yaralamaya, mala zarar vermeye yönelik uygulanan bir davranış olduğunu söylemektedir. Toplumsal veya kişisel olarak böylesi eylemleri iyi, kötü, ne iyi ne de kötü olarak algılayabiliriz. Bu hareketin ya da hareketlerin kimin başlattığına ve kime karşı yapıldığına göre değişiklik göstermektedir. (Akt: Michaud 1991:8).

“Spinoza’ya göre şiddet; duygu dengesizliği, duyarlılık yoksunluğu, akıl bozukluğudur. Serinkanlı bir duruşun sapmasıdır” (Akt: Uygur 1996:140). Uygur ise şiddetin, ne yazık ki ne de vazgeçilmez bir takıntı olduğunu söylemektedir (Uygur 1996:140). Homels ise şiddeti verimsiz olan bir düzenin harcanmış enerjisi olduğunu

düşünmektedir (Akt: Yıldırım 1998: 25). Spinoza, Uygur ve Homels şiddet olgusuna farklı tanımlamalar yapmışlardır.

Steinmetz şiddeti; Bir bireyin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenirilmesine veya duygusal baskı almasına yol açan fiziki veya sözlü bir şekilde davranış biçimi olarak tanımlamaktadır(Akt:Yıldırım 1998:25). Spinoza da Steinmetz gibi şiddetin fiziksel yönüne ve duygusal yönüne dikkat çekmiştir. “Şiddet yalnız fiziksel zarar veren ve bu amaçla yapılmış bir eylem olarak görülmemelidir. Şiddet kişiyi psikolojik açıdan incitmeyi hedefleyen, hak ve özgürlükleri kısıtlayan davranışları da içine alır. Buna rağmen, bir toplumda hangi davranışın şiddet olarak tanımlandığı, o toplumun kültür yapısı o insanların değer yarguları ile ilgili değişiklik göstermektedir” (Yüce;2001;36). “Teorik olarak şiddetin olmadığı bir dünya mümkün değildir. İnsan her zaman her yerde şiddete başvurabilir. Ancak bu şiddetin nasıl yönlendirileceğine göre önem kazanmaktadır” (Özkarslı, Bozkurt 2016: 31).

Şiddet yapısal veya konjektürel, doğrudan veya dolaylı olabilir. Konjektürel şiddet, geçici ama elverişli ortamlarda çıkan evrensel bir olgudur. Ama yapısal şiddet, yasa önünde bile eşitliğin sağlanamadığı veya demokrat olmayan toplumlarda sürekli görülen bir durumdur. Ergil şiddeti; Bir birey veya topluluğun fiziksel ve ahlaki bütünlüğüne, mülkiyetine, kültürel ve sembolik değerlerine karşı herhangi birey, grup ya da örgüt tarafından maruz kalınan fiziksel ya da psikolojik acı olarak tanımlamaktadır. Şiddet, uzlaşmazlığın ve karşıtlığın muhtemel sonuçlarından biridir. Yapısal anlamda şiddet, üstünlük kurmanın ve sürdürmenin bir aracıdır. Konjektürel anlamda şiddet ise kısa dönemli bir üstünlük sağlama aracı olduğu kadar, sömürü ve boyun eğmeye karşı bir direnme yöntemi olmaktadır (Ergil 2001: 40).

Ünsal (1996)'a göre dar anlamıyla şiddet tanımında tartışılmaz ve ölçülebilir nitelikleriyle fiziksel şiddet en başta gelmektedir. İnsanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan gelen, sert ve acı verici bir eylemdir. Hukuk dilinde “eşhaşa (şahıslara karşı cürümler)” diye nitelendirilir. “Adam öldürmek cürümleri” (TCK,m.448-450: kasten adam öldürme) ve “şahıslara karşı müessir fiiller” (TCK, m. 466: katil kastı olmaksızın bir kişiye cismen eza verilmesi veya sıhhatinin ihlali, yahut akli melekelerinde teşevvüş husulüne sebep olunması), tanımına uyan fiziksel şiddet

anlayışı, Örneğin sadece herhangi bir eşyaya mala verilen zarar şiddet kavramı içinde yer almıyor. Burada kurbanın canı, sağlığı, bedensel bütünlüğü ya da bireysel özgürlüğüne karşı bir tehdit söz konusu: Ölüm, yaralama, ırza tecavüz, yağma ve yol kesmek ve adam kaçırmak ya da rehine alma gibi. “Cebir ve şiddet” kullanılması ve “şahsen ya da malen” tehlike tehdidi ve kurbanı “suküt etmeye” zorlama bulunuyor(TCK,m.495).

Ünsal (1996)’a göre şiddet; Başkasını öldürme, öldürmeye teşebbüs etme, sakat bırakma ya da yaralanma gibi eylemler ile kişiye zarar vermeyi içerdiği için gücü aşar. Bu tür eylemlerin başkasına karşı tehdit oluşturan ve kısaca insana fiziksel ve ruhsal zarar veren her eylem şiddet olarak değerlendirilebilir. (Ünsal 1996: 30). Şiddet sorunsalının merkezinde şüphesiz ki fiziksel şiddet bulunur. Yani şiddetin asıl konusu bir kişi ya da kişilere yönelik olarak uygulanan kaba güç kullanımudur. Şiddet isteyerek ya da kasıtlı olarak bir başkasının bedenini yaralamaya, ona zarar vermeye yönelik güç kullanımına dayalı bir eylemdir. (Karabağ 2010: 19).

“Şiddet terimi bir yanda olgular ve eylemleri, diğer yandan da gücün, duygunun veya bir doğa unsurunun varoluş üslubunu belirlemektedir. Şiddet ilk anlamıyla, huzurun karşıtıdır. Huzuru bozar veya tartışmaya açar. İkinci anlamıyla, ölçüleri aşan ve kuralları çiğneyen kaba ya da çılgın bir güç davranışıdır” (Balcı 1998: 19). “Toplum sağlığının bir sorunu olan şiddet, bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlali olarak ele alınmalıdır. Şiddet kavramı en geniş tanımıyla gücün kuvvetin, otoritenin ve üstünlüğünün kötüye kullanımıyla ortaya çıkan sınır ihlalini ifade etmektedir” (Okumuş 2014: 14).

“Yves Michaud’nun “Şiddet” başlıklı incelemesinde şiddet durumlarına ve şiddet eylemlerine netlik getiren şu tanımlar yer almaktadır. Karşılıklı ilişkilerin olduğu bir ortamda bireylerden birinin ya da birkaçının dolaylı veya doğrudan, toplu ya da dağınık olarak birinin ya da diğerlerinin kültürel değerlerine, sembolik ve simgesel değerlerine, bedensel bütünlüğüne veya törel/ahlaki/manevi bütünlüğüne, mallarına zarar verecek şekilde davranılırsa o ortamda şiddet vardır demektir. Bu durumlarda iki çeşit şiddet ile karşı karşıya kalırız: İlki “araç” olarak şiddet ve ikincisi “dışavurum” olarak şiddet. Araç olarak şiddette, bireyin veya bireylerin

belirli hedeflere ulaşması için şiddet yolu ile başkalarına zarar verme eyleminde bulunur ya da caydırıcı bir etki yaratmaya çalışır. Dışavurum olarak şiddet ise ister bireysel isterse kollektif olsun bir hedefi vardır, bu sonucu düşünülmeyen bir kahramanlık gibidir” (Akt: Ünsal 1996: 30). Şüphesiz ki şiddet hep tehlike arz eder. Araç olarak şiddet daha tehlikeli halde karşımıza çıkabilmektedir. Şiddetin derinlerde yatan hedefi, niyeti bu durumda önemlilik arz eder. “Şiddet kendi başına ele alınan bir olgu değildir. Şiddet bir dünya görüşünün parçası haline gelmiştir. Şiddet “ironik bir episteme”yle genellikle, anlaşılması açısından daha derinlere yatan bir şeyin belirtisidir. Bu yüzden şiddet uzak durulması gereken bir şeydir. İnsanın yarattığı şiddet ister bünyesel olsun ister dıştaki bir şeyden kaynaklansın, ister toplumdan kaynaklanan şiddet olsun bu insanın doğası ile ilgili bir kuramın içinde yerini alır. Bu bizi “birey karşısında toplum” gibi çok eskimiş bir ikiliğin içine düşürür bunun ötesinde şiddet, kendi başına temel insan doğasının ve topluma özgü temel niteliklerin bulunduğu varsayıma götürmektedir. Doğal insanca ve toplumsal özelliklerinin ne olduğuna bir kez karar verdikten sonra, çözümlemenin gerisi, mantıksal bir yanılıyla çorap söküğü gibi gelir. Ama burada en büyük engel doğa, insanlık ve toplumla ilgili düşüncelerimizin değişime yatkın olmasıdır” (Hobart 1996: 54). Bu değişim süreci şiddet olarak tanımladığımız davranışlar ile ilgili değişimlere de neden olabilir.

“Wably(2012)’e göre şiddetin sosyolojik olarak ele alınması, ontolojik olarak beden, otorite biçimlerinin, devlet ekonomisi ve kültür gibi toplumsal güçler ile şiddet arasındaki ilişkiyi temel alan bir yaklaşımı içerir. Dolayısıyla şiddetin sosyolojik tanımı toplumsal ilişkileri içine alacak şekilde genişletilir. Sosyolojik olarak şiddet bedene yönelik yapılan fiziksel bir zorlama olmasının yanı sıra aynı zamanda kültürel yapı ve süreçlerle gerçekleşen bir olgudur. Collince şiddetin fiziksel, duygusal ve bedensel boyutlarını dikkate alarak bir analiz yapar. Bu boyutlar ve şiddetin gerçekleştiği koşullar arasında etkileşim bağlamında, şiddetin zorunlu olarak fiziksel yönünün olduğunun altını çizer. Ona göre şiddet fiziksel olarak acı yaralanma ve zarar vermek için zor kullanmak anlamına gelmektedir” (Akt: Güneş 2018: 20-22).

Şiddeti, yaşamsal faaliyetlerimizi olumsuz şekilde etkileyebilecek, fiziksel ve ruhsal zarar veren bir davranış biçimi olarak tanımlayabiliriz. Şiddet sadece şiddete

maruz kalan bireyi etkileyen bir olgu değildir. Aynı zamanda şiddete tanık olan bireyi duygusal olarak olumsuz etkiler ve yaşamı boyunca şahit olduğu, yaşadığı şiddetin izlerini taşır. Şiddet bireye fiziki zarar verirken bir o kadar da çok duygusal olarak zarar verir. Bireyin özgüvenini yıkar ve yaşam sevincini elinden alır.

1.3. Aile

Bireyin ilişkilerinin şekillenmesinde büyüdüğü aile yapısının önemi büyüktür. Aile çocuğun kişiliğinin şekilleneceği, sosyalleşmesini sağlayacağı, psikolojik gelişimini tamamlayacağı, cinsel gelişimini tamamlayabileceği bir kurumdur. Gençlik ve yetişkinliğe geçiş döneminde de ailenin rolü büyüktür. Aile içerisindeki şiddet geçmişi bireyi gelecekteki ilişkilerinde etkiler yaratabilir.

“Aile, geçmişten günümüze sanayi toplumuna kadar, çeşitli görevler yüklenmiş ve zamanla fonksiyonlarının bir kısmını toplumun diğer sosyal kurumlarına ve bürokratik öğütlere bırakılmış sosyal bir müessedir” (Ayan 2007: 77).

Aile bireyin ve toplumun en temel unsurudur. Kişinin yetiştiği aile ortamı, ilerideki yaşamında oldukça önemli bir yere sahip olan aile, onların beslenme, barınma, sevgi, duygusal gelişim, zihinsel gelişim, kültürel değerleri kazanma gibi ihtiyaçlarının karşıladığı ilk ortam olma özelliğindedir. Aile bireye kimlik kazanması, kişisel becerilerinin geliştirilmesi ve topluma uyum sağlamasını kolaylaştıran bir kurumdur.

“Ergil’e göre birincil küme olarak ele alabileceğimiz aile üyeleri arasında sıkı bir dayanışmayı temsil eder. Aile sevgi, nefret, uyum ve düşmanlık gibi yoğun duyguları uyarabilen, güçlü duygusal bağları yaratabilen bir küme olduğunu söylemektedir. Bununla birlikte aile içi yaşam birincil ilişkilerin derecesi ve karakteri açısından önemli farklılıklar gösterebilmektedir. Değişik aile yapıları doğal olarak değişik insan tipleri yaratır. Burada aile içinde sürdürülen ilişkilerin birbirlerinin benzeri olamayabileceği, aile bağlarının çeşitli olduğu ve üyeler arasındaki duygularda kararsızlık görebileceği vurgulanmaktadır” (Akt; Ceylan 1994: 52).

“Aile, gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarda yerine getirdiği (Fiziksel ve duygusal) fonksiyonlar açısından vazgeçilmez öneme sahiptir. Toplumsal yapılarda

insan ilişkisini düzenleyen, istikrarı sağlayan, daha sağlıklı bir toplum düzeni için gerekli olan, diğer toplumsal kurumlarla etkileşimde bulunan ve temel nitelikleri içinde bulunduğu toplumun sosyo-kültürel ve ekonomik yapısından alan sosyal bir kurum olma özelliğindedir” (Ayan 2007: 76).

“Aile diğer kurumlar içinde en eski ve en temel gruptan olup tarihsel gelişim sürecinde çeşitli değişimlere uğramıştır. Bu değişim hem fonksiyonlarında ve yapısında hem de üye sayısında farklılıklar olmuştur” (Ceylan 1984: 40).

“Aile biçimi ve yapısı hem toplumdan topluma hem aynı toplum içinde zamandan zamana ya da belirli bir zaman içerisinde yöresel ve sınıfsal farklılıklar göstermektedir. En genel olarak yapılan sınıflama “Geniş aile” ve “Çekirdek aile” dir. Geniş aile geleneksel toplumların ideal aile tipi, çekirdek aile ise modern toplumların ideal aile tipidir. Geniş ailede anne, baba ve evli çocukların anne ya da baba tarafından yakınların ve çocukların bir çatı altında yaşadıkları görülür. Bu tip ailelerde aile kurumunun bireyler üzerindeki kontrol gücü ve bireylerin bağlılık şuurları yüksek olmaktadır” (Ceylan 1984: 57-62). “Çekirdek aile modern toplumların ideal aile tipidir. Çekirdek aile anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşmaktadır. Çekirdek aileye küçük aile, çağdaş aile, evlilik ailesi, bağımsız aile de denilmektedir. Çekirdek ailenin karı koca ve çocuklarla ilişkiler ve aile sorunları ile ilgili günlük karar almada diğer aile tiplerinden daha bağımsız oldukları kabul edilmektedir. Aile tipi olarak son olarak Parçalanmış aile ele alınabilir. Parçalanmış aile, Ölüm, boşanma, ayrı yaşama gibi nedenlerle karı veya kocadan birinin ya da her ikisinin bulunmadığı aile biçimidir” (Ceylan 1984: 57-62).

“Şiddet, yalnızca kişiye fiziksel zarar veren ya da bunu amaçlayan bir eylem değildir. Kişiyi psikolojik açıdan incitmeyi hedefleyen, hak ve özgürlüklerini kısıtlayan davranışları da içine almaktadır. Buna rağmen bir toplumda hangi davranışların şiddet olarak tanımlandığını, o toplumun kültürel yapısını ve insanların değer yargıları ile ilgilidir. Bizim toplumumuzda şiddet içeren davranışlar her ne kadar “istenmeyen davranışlar” olarak nitelendirilse de, geleneksel öğelerle şiddete başvurulduğunda, ya da şiddet “doğruyu/ yanlış öğretmek” amacı ile kullanıldığında haklılık kazanır yani meşrulaştırılır. Bu açıdan, toplumun çekirdeğini oluşturan ailede şiddete nasıl bakıldığını ve şiddetin nasıl değerlendirildiğinin anlaşılması

önem arz etmektedir. Çünkü ailenin bireylerin toplumsallaşmalarındaki, kendi ayaklarının üzerinde durmak ve yurttaş bilincine sahip olmak için gereken becerileri öğrenmelerindeki payı büyüktür” (Zülal 2001: 36).

1.4. Flört

Kız ile erkeğin arkadaş olma isteği ergenlik döneminde görülmektedir. Karşı cinsten birinden hoşlanma gençliğe adım atan bireyde görülür. Bu her iki cinsinde psikolojik ve fizyolojik gelişimi açısından önemli olmaktadır. Aslında flört bir bakıma Flört, sosyal etkileşim içeren ve ilişkiye devam ya da sonlandırma niyetiyle eylemlerde bulunulan, daha sonra bir tarafın ya da resmi ilişkiyle (evlilik, nişanlılık, birlikte yaşama) devam eden bir ilişki türüdür. Flört cinsler arası yaşanan bir duygu ve ilişki biçimi olarak her toplumda görülür ancak sosyolojik olarak deneyimleme biçimi farklılaşabilmektedir. Yani flört etmek sevgili olmadan önceki durumu tanımlamaktadır. Sosyolojik olarak flört etmek ile sevgili olmak arasında ince bir çizgi bulunmaktadır. Flört dönemine tanıma, hoşlanma dönemi olarak düşünülmektedir. Sevgililik bundan sonraki süreçtir.

“Flört, kız-erkek arkadaşlığı kişinin gelişmesi ve olgunlaşması açısından önemlidir. Psikologlara göre gençlerin flört etmesi ruh sağlığı bakımından gerekli olmaktadır” (Özakman 1997: 29).

“Flört TDK ‘da “kadın erkek arasındaki duygusal ilişki”, “birbirine duygusal yakınlık duyan kadın ve erkek” anlamına gelmektedir. Flört sözcüğü ansiklopedilerde, aslı Fransız olan ama artık İngilizce olarak bilinen bir sözcüktür. Flört sözcüğü, “çiçeklerle süslemek” ya da “tatlı sözler söylemek” ya da “Boş şeylerden söz etmek” anlamına gelen Fransızların “fleurettir” sözcüğünü, İngilizler “flirt” şekline büründürüldüğünü belirtilmektedir” (Özakman 1997: 7).

“Erikson’a (1968) göre “Gençler romantik ilişkiler arayıcılığı ile 3 temel gelişim görevini yerine getirmektedir; a) bir kimlik oluşturmak b) ilişki becerilerini geliştirmek ve karşı cinsle yakınlık kurmak c) Cinsel istek ve dürtüler ile sağlıklı bir şekilde baş etmek” Ayrıca Üniversite döneminde yaşanan romantik ilişkiler “yakınlığa karşı yalıtılmış” olarak tanımlanan gelişimsel krizin atlatılma dönemine denk gelir” (Akt: Saraç, Hamamcı, Güçray 2015: 70). “Romantik ilişkiler genellikle ergenlik döneminde ortaya çıksa da, aslında bu ilişki tam olarak yetişkinliğe geçiş

döneminde keşfedilir. Feiring'in (1996) söylediği gibi ergenlik döneminde yaşanan ilişkiler genellikle eğlence ve ortaklaşa deneyimler edinme amacı ile kurulur ve kısa sürer. Yetişkinliğe geçiş aşamasında ise bu daha ciddi olmakta ve yakınlık ve bağlılık duyguları içermektedir" (Akt: Küçükarslan, Gizir 2014: 149).

Flört sosyal gelişimi geliştirildiği söylenebilir. Üniversite yılları gençlerin kurdukları duygusal arkadaşlıklar, gençlerin sosyal etkinliklere katılım düzeyinin arttırdığı birçok araştırmada görülmüştür.

Hortaçsu (2002) flörtü şöyle tanımlamıştır; "Karşı cinsler birbirini tanımak ve uyumlarının test etmek amacı ile arkadaşlık, sevgililik ve cinsellik aşamalarının yaşandığı duygusal ilişki biçimidir" (Akt: Kaçar, Parlar 2019;716). "Connoly ve Goldberg (1999) romantik ilişki gelişimini 4 aşamaya ayırmaktadır. Birinci aşama, fiziksel çekiciliğin ön planda olduğu başlatma aşamasıdır. İkinci aşama yakın ilişkidir. Üçüncü aşama karşılıklı derin duyguların ve kapsamlı cinsel paylaşımlarının yaşandığı samimi romantik ilişkilerdir. Dördüncü aşama uzun soluklu bir sürecin yaşandığı ve karşılıklı yakın olmayı istemeye özen göstermeyi içeren bağlılık ilişkisidir. Bu ilişkiler genellikle evlenme ile sonuçlanabilir (Akt: Çiftci 2018,62).

Flört etmek çekici olarak bulduğun biri ile güzel vakit geçirmektir. Flört duygusal, romantik ve cinsel bir beraberliktir. Bu beraberlik evliliğe adımı kadar ilerleyebilir, ya da belli bir süre sonra sona erebilir. İlişkilerin bitmesi bireylerde büyük etkiler yaratabilmektedir. Kişiye göre ayrılık süreçleri farklılık göstermekte olup bu süreçten aşırı derecede etkilenip daha sonraki ilişkilerinde temkinli olan bireyler mevcut olduğu gibi ayrılık sürecinden hiç etkilenmeyen bireylerde olabilir.

1.5. Şiddetin Sınıflandırılması

Şiddet olgusu farklı biçimlerde sınıflandırılabilir. Şiddet değişik açılardan ele alınabilecek bir olgudur. Şiddet yaşamı olumsuz etkileyen bir olgu olduğu için her açıdan değerlendirilmelidir. Şüphesiz ki şiddetle baş etmenin yolu onu öğrenmek, incelemek ve çözüm yolu aramaktan geçer.

Fromm, "Sevginin Şiddetin Kaynağı" adlı çalışması şiddeti inceleyebileceğimiz önemli bir eserdir. Fromm, "Sevginin Şiddetin Kaynağı" adlı

çalışmasında, insan eğilimlerinin en kötü ve en tehlikeli temelini oluşturan üç olgudan bahseder, bu olguların; ölüm sevgisi, hastalıklı narsisizm ve birlikte yaşayan insanlar arasındaki kandaş ile cinsel ilişki saplantısı olduğunu belirtir. Ona göre üç eğilim birleşerek insanı yıkmak için yıkmaya, nefret etmek için nefret etmeye götüren çürüme belirtisini oluşturur. Bu eğilimler insanlar tarafından değişik biçimlerde kullanılarak şiddete dönüşür. Şiddetin tehlikesiz belirtilerinin hastalıklı ve tehlikeli yıkıcılık biçimlerini anlamakta yardımcı olacağına inanan Fromm, şiddetin değişik türleri arasındaki ayrımın, değişik bilinçsiz dürtüler arasındaki ayırmadan doğduğunu; çünkü bir davranışın kendisi, kökeni, izleyeceği yolu ve yüklediği enerjiyi ancak o davranışın bilinçaltı dinamiklerinin açıklanmasıyla anlayabileceğini savunur (Akt: Ayan 2007: 78)

Fromm “Sevgi ve Şiddetin Kaynağı” çalışmasında farklı şiddet biçimlerinden bahsetmiştir. Bu şiddet biçimleri; Oyun şiddeti, tepkisel şiddet, Kinci Şiddet, Dengeleyici Şiddet ve son bir şiddet türü ise Arkaik (ilkel) Şiddettir (Fromm 1992:24-34). Bu şiddet biçimlerinden aşağıda kısaca bahsedilmiştir.

Fromm, şiddetin en normal ve hastalıklı olmayan şeklinin “oyun şiddeti” olduğunu söylemektedir. Bu şiddet biçimi daha çok hünerlerini gösterme çabasıyla uygulanan türlerinde görünür. Bu oyuncu şiddetinin örnekleri, ilkel kabilelerinin savaş oyunlarından, Zen Budistlerinin kılıçla dövüş sanatına kadar görülebilir. Bütün bu dövüş oyunlarında amaç öldürmek değildir. Rakiplerinden biri ölmüş olsa bile bu sanki yanlış yerde duran rakibin hatasıdır. Bu şiddette ana güdülenim yıkıcılık değil, hünerlerini sergilemektir.

Fromm’a göre bir diğer şiddet türü ise “tepkisel şiddet” tir. Tepkisel şiddet, oyuncu şiddetten daha büyük bir öneme sahiptir.

Tepkisel Şiddet, kişinin kendisini ve ya başkalarının yaşamını, özgürlüğünü, onurunu, mülkiyetini korumak için başvurulan bir şiddet türüdür. Bunun temelinde korku yatmaktadır. Bu nedenle en sık görülen şiddet türüdür. Bu şiddet türü ölümün değil yaşamın hizmetindedir. Amacı yok etmek değil korumaktır. İnsanlar kendilerini tehdit altında hisseder ve kendilerini savunmak için öldürmeye ve yok etmeye gönüllü olurlar.

Tepkisel Şiddetin bir başka yanı ise engellenmenin yarattığı şiddettir. Bir arzu veya ihtiyaç engellendiği zaman hayvanlarda, çocuklarda ve yetişkinlerde saldırgan davranışlar baş göstermektedir.

Tepkisel Şiddetle ilgili, ancak hastalık doğrultusunda bir adım daha ilerlemiş olan başka bir şiddet türü ise “kinci şiddet” tir. Kinci şiddette zarar zaten verilmiştir. Bu nedenle şiddetin hiçbir savunma işlevi yoktur. Bunun amacı gerçekte yapılmış bir şeyi yapılmamış kılmaktır. “Dişe diş, göze göz” yasasına göre intikam almaktır. Üretken bir yaşamı olan bir insan, birinden zarar görmüş olsa bile intikam alma duygusuna çok az ihtiyaç duyacaktır. Yaralanmış, kalbi kırılmış, küçük düşürülmüş olsa bile, üretken yaşam sürecinin kendisi ona geçmişin yaralarını unutturmaya yetecektir. Böylece üretme yetkisi, intikam arzusundan daha güçlü olduğunu kanıtlar.

Bir diğer şiddet türü ise “Dengeleyici Şiddet” dir. Dengeleyici

Şiddet; güçsüz bir insanda üretken etkinliğinin yerine konan bir şiddet türüdür. Burada ki “güçsüzlük” terimi insanın mutlak pasifliğe katlanamamasıdır. Sadece dönüştürmek geliştirmek istemez, Dünyada bir iz bırakmaya, dünyayı değiştirmeye güdülenir.

İnsan edimde bulunmadığı zaman güçsüzdür, acı çeker: güçsüzlükten kaynaklanan bu acının kökleri, insan dengesinin bozulmuş olması, insanın kendi ediminde bulunma kapasitesini kazanmaya çalışmaksızın tam güçsüzlük durumuna katlanmayacağı gerçeğinde yatmaktadır. Bu kapasiteyi kazanmanın yolu güçlü bir kişiye ve ya gruba boyun eğip onunla özdeşmektir. Kişi bir başka insanın yaşamına bu sembolik katılımla, edimde bulunma yansımasına kapıl, oysa edimde bulunanlara boyun eğer ve onların bir parçası olur. Bunun bizi en çok ilgilendiren yolu da insanın insanı yok etme gücüdür.

Dengeleyici şiddetle yakından ilintili bir şeyde ister hayvan olsun ister insan, bir canlı üzerinde mutlak bir kontrol sahibi olma itkisidir. Sadizmin özü bu itkidir. Gözlemleyebileceğimiz bütün farklı sadizm türleri, bu temel dürtüye, bir başka insanın üzerinde tam bir egemenlik kurma, onu kendi irademizin çaresiz bir nesne yapma, onun tanrısı olma ona canımızın istediğini yapma dürtüsüne gider. Kişi, ancak yıkıcı ve sadistik şiddetin yoğunluğunu ve sıklığını bireylerde ve kitlelerde

tam olarak gözlemlenmişse dengeleyici şiddetin, kötü etkilerin, kötü alışkanlıkların vb. sonucu olan yapay bir şey olmadığını anlar.

İnsan yıkıcı ve sadistik şiddet potansiyeline sahiptir. Çünkü eşya (şey) değildir ve çünkü eğer yaşamı yaratamazsa, yok etmeyi denemesi gerekir.

Dengeleyici şiddet, yaşanmamış sakat bir yaşamın zorunlu sonucudur. Cezalandırılma korkusuyla bastırılabilir, hatta her türlü gösterilerle ve eğlencelerle saptırılabilir. Yine de olanca gücüyle bir potansiyel olarak kalır ve bastırıcı güçlerin zayıflamasıyla ortaya çıkar. Dengeleyici yıkıcılığın tek çaresi, insanda yaratıcı potansiyelin, insanca güçlerini üretken kullanma kapasitesinin gelişmesidir.

Dengeleyici şiddet, tepkisel şiddet gibi yaşamın hizmetinde değildir. Yaşamın yerine konan patolojik bir olgudur; bu yaşamdaki sakatlığı ve boşluğu gösterir.

Son bir şiddet türü ise “arkaik (ilkel) “ , “kana susamışlık” tır. Bu sakatın şiddeti değildir; doğayla arasındaki bağ ile henüz tamamen çevrili olan insanın kana susamışlığıdır. Onunki ilerlemekten ve tam anlamıyla insan olmaktan korktuğu ölçüde, yaşamı aşmanın bir yolu olarak öldürme tutkusudur. Kendisini doğrulamanın tek yolu budur.

Anlaşıldığı üzere Fromm’un şiddet sınıflaması yaşam sevgisi ve ölüm sevgisi arasında şekillenir. Bireyde yaşam sevgisinin ağır bastığı, kendisini korumaya yönelik davranış şeklinde ortaya çıkan şiddet yaşama hizmet etmektedir. Fromm’un bahsettiği son şiddet türü ise bireyin yaşama sevgisinden çok ölüm sevgisi ağır bastığı davranış biçimidir. Bireyin öldürme tutkusu burada galip gelmektedir.

Ünsal (1996) Chesnais’in şiddet sıralamasını göz önünde tutarak, günümüz koşulları kadar toplumsal beklentilere daha duyarlı bir tipoloji taslağı olarak şöyle bir sıralama yapmıştır:

Günümüz devletinde şiddet suçu kabul edilen “Özel Şiddet” ve “Kollektif şiddet” tanımları görülmektedir.

Özel Şiddet ikiye ayrılır. Bunlardan ilki cürümsel şiddettir. Cürümsel şiddet, ölümcül, bedensel ve cinsel olan şiddettir. İkincisi ise Cürümsel olmayan şiddettir. Buna örnek olarak intihar ve kaza verilebilir.

Kollektif şiddetler: 1- Vatandaşların iktidara karşı olan şiddeti; terör, medya terörü gibi şiddet içeren davranışlardır. 2- Grubun kendi içindeki şiddeti; aşiret kavgası, toplu intihar, örgüt kavgası vb şiddet içeren davranışlardır. 3- Grubun karşı gruba şiddeti; kan davası, aşiretler arası savaş, stadyum ya da taraftar kavgası, mafyalar arası hesaplaşma, karşıt gruplar arasında terör, grev ırk ayrımı içerir. 4- Grubun iktidara karşı şiddeti ise; terör- siyasal ya da mafya terörü-, başkaldırı, sokak çatışması, iç savaş, genel grev, gerilla savaşı, ihtilal gibi şiddet eylemlerini içerir.

Devlet şiddeti: İnsan hakları ihlalleri, baskı, tek yanlı propaganda, soykırım, ırk ayrımı vb şiddet eylemleridir.

Endüstriyel şiddet: İş kazalarının sıklığı, çalışma koşullarının sağlıksızlığı, yetersiz sağlık ve güvenlik koşulları, aşırı gürültü, tehlikeli işyeri-atom santrali vb şiddet eylemleridir.

Uluslararası şiddet ise son kertede olan savaştır.

Birey ve toplum için tehdit oluşturan ancak henüz şiddet sayılmayan şiddet eylemleri ise;

- Trafik korsanlığı (sarhoş, kasıtlı kural ihlali).
- Mala zarar (sindirmek korkutmak amacıyla).
- Kronik enflasyon, pahalılık, işsizlik
- Doğanın tarihsel çevrenin tahribi, sağlıksız kentleşme.

-Ulusların gücünün diğerleri üzerinde şiddete dönüştürmesi (zorla peyk devlet konumuna sokma, Örneğin Eski Sovyetler Birliği ve komşu sosyalist ülkeler, ham madde kaynaklarının denetimi, dış ticaret hadlerinde aşırı dengesizlik, askeri müdahale ve geçici işgal vb.

Birey ve toplum için tehdit içeren bu davranışlar henüz şiddet olarak sayılmamaktadır. Ünsal bu şiddet tipolojisi ile hukuk, siyaset ve yönetim sosyolojileri, sosyal psikoloji ve elbette toplumsal etik açısından yukarıdaki genişletilmiş şiddet tipolojisinde yer alan yeni şiddet öğelerinin bir an önce dikkate alınmasında yarar olacağına dikkat çekmek istemiştir. Ona göre sadece fiziksel

şiddete karşı mücadele ile yetinmeyip “gizil” şiddet diyebileceğimiz yeni şiddet türlerine karşı duyarlı olunmalıdır.

Bazı siyasal bilimcilere göre şiddet 6 açıdan ele alınabilmekte (Keleş-Ünsal;1996,92):

1- Birincisi ülke kültüründen kaynaklanan şiddet eylemleri: buna göre ülke kültüründe saklı olan bu şiddet, ırksal, etnik, dinsel, bölgesel çeşitlilik içinde ortaya çıkan çatışmaların yüzyıllarca kullanılmış ortamlarda içe dönüklük, yabancı düşmanlığı, sevgi ve nefret duyarlarının birleşimi olarak ortaya çıkan gerginlikleri ve şiddet eylemlerini simgeler.

2- İkinci grupta devrimci ve karşı devrimci şiddet eylemlerini içerir.

3- Üçüncü grup ise askeri darbelerinin neden olduğu şiddettir.

4- Dördüncü grup, öğrencilerin yer aldığı şiddet eylemleridir.

5- Beşinci grup ise seçim dönemlerinde patlak veren şiddet eylemlerini içerir.

6- Sınıflandırmanın birine göre de ölçüt failin kişiliğine göre şiddetin bireysel veya kollektif olarak uygulanıp uygulanmadığıdır. Kollektif şiddette profesyonel çeteler, kabileler, etnik gruplar, toplumsal sınıflar ve devlete kadar uzanan bir çeşitlilik söz konusudur (Kocacık 2002: 2).

Yukarıda görüleceği üzere şiddet farklı açılardan sınıflandırılabilmiştir. Temel alınan ölçüte göre sınıflamalar farklılaşabilmektedir. Şiddeti yaşayan birey ve gruplara göre sınıflama yapıldığında, Flört Şiddet ile bağlantılı olan 3 sınıflamayı da ele almakta fayda vardır. Bunlar; Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Yakın İlişki Şiddetidir.

1.5.1. Aile İçi Şiddet

Sosyal yapının temelini oluşturan ailenin ve bireylerin sağlam ve sağlıklı olması, toplumun korunması, güçlendirilmesi ve geliştirilmesinde oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Toplumdaki bireylerin gösterdikleri saldırgan davranışlar, aile içinde şiddet olgusunun yaşandığının bir göstergesidir. Şiddetin toplum içinde ve ailede yaşanıyor olması, toplumun genelini ve geleceğini olumsuz etkileneceğinin önemli bir işareti olarak yorumlanmalı ve toplumun farklılıklarına göre çözümler

üretilmelidir. Aile içindeki şiddeti en yoğun şekilde güçsüz ve çaresiz kadınlar ve çocuklar hissetmektedir” (Şenol, Yıldız 2013: 7).

“Geleneksel şiddet yaklaşımı; kötüye kullanma, dövme, incitmek, zarar vermek, kötü muamelede bulunmak gibi davranış kalıplarının ağırlıklı olarak eşler arasında evlilik içinde ele alınmıştır. Genellikle suiistimal eden koca, kurban ise kadın başrollerdedir. Aile içi şiddet kavramının kökü evli veya aynı evde yaşayan çiftler arasında gerçekleştirilen şiddeti açıklamakta kullanılır”(Güneş 2018: 27).

“Toplumsal alanın her alanında görülen şiddet olgusu, en önemli etkilerini ve kalıcı sonuçlarını aile içinde yaşandığında görülür. Aile içinde şiddet meydana geldiği takdirde, şiddetin öznesi olan aile bireylerinin özellikle bu bireyin ebeveynlerinde biri olması durumunda bu pozisyonu, şiddete maruz kalan aile bireyi açısından daha ağır gelmektedir. Aile ile içinde şiddete maruz kalan çocuklar üzerinde şiddetin etkileri uzun süre hatta ömür boyu sürmektedir” (Erdem 2007: 46).

“Şiddetin birey üzerindeki etkisi ele alındığında, ailedeki etkileri de ele almak gerekir. Çünkü toplumun temel birimi olan ailede meydana gelen şiddet ve onun yol açtığı oluşumlar geniş boyutlara ulaşmaktadır” (Kocacık 2004: 22). “Aile içi şiddet, şiddet uygulanan birey üzerinde çok derin izler bırakabilmektedir” (Erdem 2007: 48). Şiddetin etkileri basit ve geçici psikolojik rahatsızlıklardan, intihar ve ölüme giden bir alanda çok değişik şekillerde görülebilmektedir.

“Aile içinde şiddet olgusunun önem kazanması uzun bir zaman gerektirmiş ve kadın hakları ile ilgili yapılan çalışmalar bu konuya ışık tutmuştur” (Kocacık 2004: 39).

“KSGM koordinasyonunda gerçekleştirilen ve Türkiye’nin “kadına şiddet” konusunda ilk resmi verilerini oluşturan, “Türkiye’de kadına yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2008” sonuçlarına göre, Türkiye’de kadınların %41,9’u yaşamları boyunca en az bir kez eşleri veya birlikte olduğu kişilerden fiziksel veya cinsel şiddet görmüş oldukları sonucuna varılmıştır. Araştırmada, yaşamı boyunca en az bir kez eşi veya birlikte olduğu kişilerden cinsel şiddete maruz kalma oranları ise %15 olarak görülmüştür” (KSGM 2009: 98).

“Çocukluğundan itibaren aile içi şiddete maruz kalan bireylerin yetişkinlik dönemlerinde bu maruz kaldıkları şiddetin uzun dönem etkilerini hissederler.

Roediger'e göre duygusal, bedensel ya da cinsel istismara maruz kalarak büyümüş bireyler, başka kişileri tehlikeli aynı zamanda kendine zarar verebilir olarak algılarken kendilerini değersiz ve istismara karşı savunmasız olarak hissedebilirler. Bu durumda bir yandan istismar edileceği korkusu ile ya da ilişkiden kaçınma ya da yüzeysel ilişkiler yaşamaya, diğer yandan istismar edildikleri ilişkileri de sürdürebilmektedirler. Ayrıca ilişkide zarar görmemek için çeşitli stratejiler geliştirebilir ve ya ilişkide istismar eden taraf kendisi olabilir” (Kahraman, Çakomay 2016: 328). “Kadının flörtü dışında ailesinden bireyler tarafından şiddete uğraması hem flört şiddeti ile mücadele etme açısından bir engel olmakta hem kadının birden fazla kişiden şiddet görme olgusunu beraberinde getirmektedir. Babasından şiddet gören bir bireyin flörtünden de şiddet görmesi durumunda, flörtüne karşı şiddet ile mücadele etmesi çok daha zor olacaktır” (Koyuncu, Kütük vd: 2018).

1.5.2. Kadına Yönelik Şiddet

Flört şiddetinden en çok etkilenen kadınlardır. Kadına şiddet her toplum da görülebilen olumsuz bir davranıştır. Kadın erkeğe göre yaradılış gereği daha narin daha duygusal bir yapıya sahiptir. O yüzden ki kadınlar şiddetten daha fazla etkilenir ve şiddete daha çok maruz kalır. Kadına şiddet denildiğinde ilk olarak aile içi şiddet akla gelmektedir. Ancak Flört şiddeti de içinde kadına şiddeti barındırmaktadır. Evli olmayan kadınlarda maalesef şiddete maruz kalabilmektedir.

“Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan kadını inciten ve zarar veren fiziksel, cinsel ve ruhsal hasarlarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulaması ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına neden olan her türlü davranış şeklidir” (Şenol 2013: 13).

“Birleşmiş Milletler'in 1993'te yayımlanan “Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi” kadına yönelik şiddet biçimini, kadınlarda fiziksel, cinsel, psikolojik herhangi bir zarar ve bir üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel yaşamda veya kamu yaşamında gerçekleştirilen her türlü davranış, tehdit baskı, özgürlüğünün keyifli bir şekilde engellenmesidir” diye tanımlanmaktadır. Ancak 2 maddede şiddet biçiminin bu madde ile sınırlı kalmayacağını ve yukarıda sayılanların yanında kadına zarar veren her türlü

geleneksel ve göreneksel uygulamaların da bu kavrama girdiğini işaret etmiştir” (Arın 1996: 305).

“Kadına yönelik şiddet toplum içinde ya da özel hayatta cinsiyete dayalı olarak kadının fiziksel, cinsel ve psikolojik zarar görmesi ve acı çekmesi ile sonuçlanan ya da bu tür sonuçlara yol açabilecek olan tehdit, baskı ve özgürlüğünün keyfi olarak engellenmesini kapsar. Şiddet korkusu taciz dahil, kadın hareketliliğine sürekli baskı yapmakta ve haklarının erişimini kısıtlayabilmektedir” (TBBM 2015: 47).

“Kadına yönelik şiddet olgusu genellikle gizli kalma riski yüksek bir sorundur. Şiddete maruz kalan kadınları birçoğu bunu saklamaktadır” (Mavili 2007: 38).” Kadının isteği ve oluru aranmaksızın bedenine ve cinselliğe yönelen her türlü davranış şiddeti içermektedir. Pornografik dilde, sözle, elle sarkıntılık, laf atmak, anlamlı sözlerle yapılan şakalar, çift anlamlı sözcüklerle kadın cinselliğinden ya da cinsel ilişkiden bahsetmek, ısrarlı komplimanlar, bakışlar, rahatsız edici konuşmalar ve dokunmalar, ısrarlı teklifler, cinsel küfürler, tecavüz, vurmak, yaralamak, korkutmak, zorlamak vb. örneklenmesi olanaklıdır” (Yıldırım 1998: 27).

“Uluslararası şiddet çalışmaları da kadına yönelik şiddetin ağırlıklı olarak, aile içinde yaşanan bir şiddet olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun önemli nedenlerinden biri evli kadınların çoğunlukla eşleri, kocaları, sevgilileri veya partnerleri tarafında şiddete maruz kalmış olmalarıdır. Cinsiyet ilişkilerine yüklenen anlamların ve pratiklerin değişmesi, değişen evlilik ve aile biçimleri, farklı cinsel yönelimler, kadınlara yönelik şiddetin kurumsal ve kavramsal çerçevesinin farklılaşmasına sebep olmuştur. Örneğin cinsiyete dayalı çalışmalarda “kadına yönelik şiddet”, “aile içi/ev içi şiddet” terimlerinin yanı sıra “yakın ilişki içinde şiddet”, “yakın partner (sevgili, eş) şiddeti” ,”flört şiddeti” gibi kavramsallaştırmalar yapılmaktadır” (Güneş 2018: 27).

“Son otuz yılda aile içinde şiddet uğrayan kadınların sıklığı ile ilgili toplumbilimi araştırmaları artmış olması, kitle iletişim araçlarında aile içinde yaşanan şiddeti trajik öykülerine yer verilmesi, feminist grupların tepkisinin kamuoyunu harekete geçirmiş olması ve kadın haklarını koruma amaçlı örgütlenmeler toplumun ilgisini çekmiştir. Türkiye kadına yönelik şiddet ile ilgili

araştırmalar az sayıdadır ve fazla geçmişe dayanmamaktadır. Kadına yönelik Şiddet ile ilgili Türkiye’de ilk araştırma PİAR tarafından 1988’de yapılmıştır ve kadına yönelik Şiddetin oranı %75 gibi yüksek bir oranda olduğu verisine ulaşılmıştır” (Subaşı, Akın 2003: 47).

“Türkiye’de 1980’li yıllardan başlayarak kadına yönelik Şiddetin ortadan kaldırılması ve Şiddete maruz kalan kadınlara hizmet sunulması adına talepler daha çok dile getirilmeye başlamıştır. 1990 yılında kurulan “Kadın statüsü ve sorunları Genel Müdürlüğü” kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleşmesinde ulusal mekanizma olarak görev yapmaktadır. 1990 yılında yapılan çalışmalarda kadına yönelik Şiddette önemli rol tutmaktadır. 1998 yılında yürürlüğe giren “Ailenin Korunmasına Yönelik Kanun” bu çalışmanın çıktılarından biri olarak düşünülebilir” (Karaca Bozkurt 1994: 98).

Günümüzde kadına Şiddet olayları azımsanamayacak kadar çoktur. Kamuoyu tarafından sürekli gündeme gelen kadına Şiddet olayları, toplumda ki duyarlılığı biraz olsun arttırmaktadır. Yasal düzenlemelerde gerekli cezanın verilmesi, Şiddeti caydırmaya yönelik bir önem olabilir. Kadına Şiddete sessiz kalmamak her bireyin görevidir.

Kadına Şiddet günümüzde sadece aile içinde olmamaktadır. Şiddet, Flört eden bireyler arasında, nişanlı olan bireyler arasında da görülmektedir.

1.5.3. Yakın İlişki Şiddeti

Yakın ilişki Şiddeti bir bakıma flört Şiddet olgusunu da içinde taşıyan bir kavramdır. Yakın ilişki Şiddeti Şiddetin sadece aile içinde gerçekleşmeyeceğini, aynı zamanda duygusal ilişkisi bulunan bireyler arasında gerçekleştiğini dile getirmiştir.

“Yakın ilişki içinde Şiddet” kavramı 2000’li yıllardan sonra yaygın bir Şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bu kavram geleneksel aile içi Şiddet yaklaşımına eleştirel bir duruş sergiler. ‘yakın ilişki içinde Şiddet’ kavramı geleneksel bakışın savunduğu kocanın istismar eden, kadının mağdur olduğu anlayışını aşan ve aile içi/ev içi Şiddetin kapsamını genişleten bir terim olmuştur. Bu kavram kötü muameleyi sadece karı ve koca arasında gerçekleşen bir davranış olmadığını; aksine evlilik durumları, toplumsal cinsiyetleri, cinsel yönelimlere bakmaksızın Şiddetin herhangi bir yakın

ilişkide gerçekleşme ihtimalini göz önünde bulundurmaktadır. Kavramın (intimate partner violence) Türkçe çevirisi veya kullanımı ‘yakın ilişki içinde şiddet’, ‘yakın ilişki partner şiddeti’ ‘yakın partner sevgili/eş şiddeti’ biçimindedir. Aile içinde veya dışında, yasal bir evlilik sözleşmesi olsun veya olmasın birlikte yaşayan kişilerin, devam eden ve bitmiş ilişkileri içinde alacak şekilde temsili ve kapsamı geniş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kavramın analiz birimi; sevgiye, tercihe, rızaya, zora dayalı, aralarında herhangi bir cinsel birliktelik olsun olmasın en az iki kişinin yakın ilişkisine dayanır(Güneş 2018: 28).

1.6. Flört Şiddeti

Flört sosyalleşmeyi sağlayan bir olgudur. Bir eğlence kaynağı da olabilir. Bireyin özgüven kazanabileceği bir deneyimdir. Samimiyet, bağlılık, sevgi, saygı gibi birçok şeyi içinde barındıran bir kavramdır flört. Evlilik için eş seçimini kolaylaştırır. Flörtün iyi yanları olduğu kadar kötü yanları da vardır. Birey çok mutsuz bir şekilde ilişkisini bitirebilir. Buna flört döneminde yaşanan olumsuzlukların getirisi olan “flört şiddetini” örnek olarak gösterebiliriz.

“İnsanların çevresi ile ilişki içinde oldukları her alanda olduğu gibi romantik ilişkilerde de partnerler arasında zaman zaman çatışma yaşanması kaçınılmaz olmaktadır. Romantik yakın ilişkide olan bireyler çatışma yaratan söz konusu olalı çözebilmek için bazen ilişki içinde yıkıcı sonuçlar doğurabilecek ve partnere yönelik şiddet içeren taktiklere başvurabilirler” (Staras 1979; Akt: Atakay 2014:3)

Mor çatı kadın sığınağı vakfı e-bültenine göre flört şiddeti, partnerine karşı fiziksel, cinsel, psikolojik sosyal ve dijital şiddet içeren davranışlarda bulunması. Partnerine karşı şiddet göstererek onun üzerinde egemenlik kurmaya çalışan, onu kontrol etmeye yönelik gücünü göstermeyi hedefleyecek şekilde davranışlar sergilemesidir (www.morcati.org.tr).

Flört şiddeti; duygusal/romantik/cinsel gibi beraberlikler içinde ya da beraberlik bittikten sonra partnerlerin biri diğerine ya birbirleri üzerinde güç ve kontrol sağlamaya çalışan zarar verici davranış şekillerini ifade etmektedir. Flört şiddeti belli davranışların tekrar edilmesi olarak tanımlanmakta; fakat bu ilk belirtilerin şiddet olmadığı anlamına gelmemektedir. Burada unutulmaması gereken şey şiddet davranışlarının çoğu kez zamanda içinde artarak devam etmesidir. Her

ilişki farklı ve biricik olmakla birlikte, şiddetin zamana yayılarak artması ve şiddeti yaşayan için daha zarar verici hale gelmesi durumu güvensiz ilişkilerin ortak özelliği olmaktadır. Bu durum kişinin şiddetin var olduğunu anlamasını zorlaştırmaktadır (cinselsiddetlemucadele.org).

“Kız ve erkek arkadaşlık eğilimleri çocukluk döneminde oyun etkinlikleri ile ortaya çıkmakta ve birlikte duygusal yakınlığa bağlı arkadaşlıklarını ergenlik döneminde daha çok gözlemlendiği bilindik bir durumdur. Ergenliğin başlarında kız erkek ilişkilerinde zaman zaman gerginlikler, çatışmalar olmaktadır. Ergenliğin son dönemlerinde ise kız ve erkek ilişkisinde uyum, duygusal hatta evlilik birlikteliğini amaçlayan yaklaşımlar ortaya çıkmaktadır” (Erdoğan 2018: 201).

Straus, flört ilişkisinin iki kişinin evlenmeden önce taraflardan birinin veya her ikisinin de ilişkiyi bitirmek istemesinde kadar sosyal etkinliklere birlikte sürdürmesi olarak tanımlar. Flört şiddeti ise, flört ilişkisinde olan bireylerden birisinin, bir diğerine bilinçli şekilde fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddet göstermesidir (Akt: Cindal 2018: 6).

“Sugarma ve Hotaling yaptığı flört şiddeti tanımlaması “ flört ilişkisinde partnerine karşı acı verici veya yaralayıcı fiziksel veya psikolojik güç ve tehdit kullanımını içeren söz mimik ve davranışların tümü” şeklindedir” (Akt: Baldan, Akış 2017: 41).

Amerika birleşik devletleri adalet bakanlığı flört şiddetini “bir flört ilişkisi kapsamında en az bir kişi tarafından diğerine şiddete dayalı gerçekleştirilen eylemdir.” şeklinde tanımlamaktadır.

“Flört şiddeti kişilerarası şiddet türlerindedir. Flört şiddeti, romantik ilişki içinde partnerini kontrol etmeye yönelik, istismar edici ve agresyon içeren sözel fiziksel ve seksüel davranışları ya da bunların kombinasyonunu içerir. Bütün sosyoekonomik ve kültürel gruplarda ortaya çıkabilen flört şiddeti kısa ve uzun dönem sonuçları itibariyle, özellikle kadınlarda daha fazla olmak üzere, gençlerin sağlığını tehdit eden önemli bir toplumsal ve cinsiyet eşitsizliği sorunu olmaktadır” (Karatay, Baş 2017: 63). “İstismar eden partner, sadece kendi ihtiyaçlarının karşılanması için kurban olan partneri tehdit ve güç yoluyla kontrol etmeye çalışmaktadır. Birçok durumda partner aslında istismar edildiğinin ve sevgilisine

flört şiddetini uyguladığının farkına varmamaktadır. Aynı zamanda flört şiddetine kurban olan taraf, ilişkide neler olduğunu ve kendisine flört şiddetinin uygulandığını bilincine de varmamaktadır. Bireysel sınırları netleştirmek ve sağlıklı bir ilişki ile ilgili bilinçlenmek flört şiddetini öğrenme yolları arasındadır. Flört ilişki kapsamındaki herhangi bir cinsel saldırı, fiziksel şiddet, sözel ve duygusal olarak kötü muamele görmek flört şiddeti olarak ele alınabilmektedir” (Fidan, Yeşil 2018: 17).

Flört şiddetinde kişi partnerine kötü davranarak kendi güç ve kontrolünü devam ettirme çabasında olur. Flört şiddeti her kesimde görülebilmektedir. Sevgililik durumunda istismar her zaman gözle görülür cinsten olmayabilir, fiziksel bir temele de dayanmayabilmektedir. Flört şiddeti tanımının, içerisinde hem duygusal hem fiziksel hem de cinsel şiddet içeren davranışları barındırdığını görmektedir.

“Flört şiddetini eğer istismar veya cinsel temelli ise belirlenmesi daha kolay olmaktadır. Bireyin şiddete yönelik tutumları aile içerisinde şekillenmektedir. Aile içinde şiddet mekanizmasını toplumun toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal, eğitimsel yapısı içerisinde, kadın erkek ayrımına neden olan ve kadını erkeğe bağımlı kılan mekanizmalara bağlanmaktadır ki bu flört şiddeti içinde geçerlidir. Flört şiddeti ayırım yapmaksızın her kesimde sosyo-ekonomik insanlar tarafından yaşanabilmektedir. Batı ülkelerinde yapılan bazı çalışmalara göre, flörtlerin %20.0’da herhangi bir şiddet türü meydana gelmektedir. Bu şiddet tiplerinde cinsel olmayan flört şiddetine uğrama sıklığını; lise öğrencileri arasında %20 oranında, üniversite öğrencilerinde ise %32 oranında olduğu belirlenmiştir. Her ne kadar flört şiddeti her yaşamın tüm evrelerinde görülüyor olsa da, araştırmalar daha çok gençlere odaklanmıştır. Bunun nedeni araştırmaların çoğunda flört şiddetinin çoğunlukla gençler arasında yaşandığını göstermektedir” (Aslan vd 2008: 9-10).

Flört şiddetinin aile içinde ki şiddetten farkı, şiddete maruz kalan ve şiddeti uygulayan bireylerin evli olmamasıdır. Şiddetin sadece evli bireyler arasında değil evli olmayan yakın duygusal ilişki içinde olan bireyler arasında da görülebilmektedir.

Gençler arasında görülen flört şiddetinin nedenleri yaşama şekilleri göze alındığı zaman, diğer şiddet türlerinden farklılaşıyor olmasıdır. Bu farklılığın birinci nedeni, bu grubun yaşamsal değerlerin yeni oluşuyor olması ile yaşadıkları şiddetin

farkında olmayabilmeleri yer almaktadır. Diğer nedeni ise yaşadıkları şiddet ile nasıl başa çıkabilecekleri bilincinde olmamaları, ilişki içinde yaşanan şiddetti sevgililerinden dolayı da göremiyor olabilirler (Aslan vd 2008: 3).

“Gençler için yetişkinliğin ilk dönemine denk gelen üniversite dönemleri” flört şiddeti ve cinsel şiddet açısından riskli bir dönemdir” (Koyuncu, Kütük vd 2018: 218). Flört şiddetinin en fazla 16-24 yaş grubunda gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bu neden flört eğiliminin arttığı üniversite yılları, flört şiddeti açısından riskli dönemi oluşturmaktadır.

“Gençlerin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları bazı değişkenlerden etkilenmektedir. Literatürde, çocukluk döneminde şiddete maruz kalınması ve tanıklık edilmesi, madde kullanımı, bireyin geçmişte istismar öyküsünün olması fiziksel ya da psikolojik sorunların varlığı, yaşın geç olması, erken cinsel deneyimler gibi faktörler flört şiddetine yatkınlığı arttıran faktörler arasında gösterilmektedir” (Karatay, Baş 2017: 63). Bireylerin çocukluktan gençlik dönemine kadar olan süre içindeki şiddet geçmişi, şiddet mağdurluğu, flört şiddetine zemin hazırlayabilmektedir.

“Özellikle son yıllarda flört şiddeti gençlerin ilişkilerinde önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Flört şiddetine mağdur olma riskini arttıran faktörler kadınlar için; erken yaşta flörte başlamış olma, erken yaşta cinsel deneyim yaşamış olma, geçmişte şiddete uğramış olma, aile içi şiddete uğramış ve toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile kadına uygulanan şiddeti benimsemiş ve tanık olmuş olma gibi faktörler olabilir. Erkeklerin flört şiddetini uygulamalarına neden olan faktörler ise; alkol, madde bağımlılığı, iletişim becerilerinin yetersiz olması, kişilerarası şiddete maruz kalması ya da tanık olması ve toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile ilişkide erkeğin kadına göre daha üstün olduğu fikrini benimsemek, kadına şiddet uygulamanın normal bir davranış şekli olduğunu kabullenmesidir. Aynı zamanda saldırgan davranışların 19-25 yaş arası erkeklerde daha sık görülüyor olması flört şiddetini tetiklemektedir. Flört şiddetinde uygulanan istismarın nedenleri arasında partnerin diğer partnerin üzerinde denetim ve güç sağlama amacıyla olmasıdır” (Aslan 2008: 11). Flört şiddetine neden olan bu faktörlerin önüne geçmek çokta zor olmasa gerek. Görüldüğü üzere çocukluk döneminde tanık olunan şiddet

davranışlarını bireyler ister istemez benimsemiş ve uygulamış olabiliyor. Aynı zamanda annesine uygulanan şiddete tanıklık etmiş çocukların şiddeti kabul edebilir ve normalleştirebilirler. Bunun nedeni şiddet karşısında annesinin duruşu olabilir.

“Ruhsal sorunlara odaklanan çalışmalarda, flört ilişkisi sırasında partnerleri tarafından şiddete uğrayan gençlerin benlik saygınlığının azaldığını, alkol ve madde kullanımının arttığını, yinelenen riskli ilişkilerde bulunabildiklerini, yeme bozukluklarının fazla saptandığını, öz yıkım düşünce ve davranışlarının arttığını ve yaşam kalitelerinin azaldığı ile ilgili literatürde saptanmaktadır. Bir halk sorunu olarak da tanımlayabileceğimiz flört ilişkisinde ortaya çıkan toplum temelli çalışmalarda gerçek yaygınlığın saptanması bu konu ile ilgili bilgiyi arttırmaktadır” (Demir, Irmak vd 2016: 241).

“Finker ve Eckhart yakın ilişkilerde yaşanan partner şiddetini meydana getiren 3 süreçten bahsettikleri bir model geliştirmişlerdir. I-3 (I Küp teorisi) olarak adlandırılan bu modele göre yakın ilişkilerde şiddetin oluşmasına neden olan 3 süreç vardır. Bunlar; **kışkırtma**, **harekete geçirme** ve **engelleme**dir. Bu 3 süreç farklı etmenlerde kendini göstermekte ve birbirleri ile etkileşim içinde olmaktadır. “Kışkırtma” terimi şiddet uygulayan kişinin kurbanı ile birlikte, içindeki saldırganlık dürtüsünü tetikleyen bir sosyal dinamiği içinde kendisini bulması olarak tanımlanabilir. Partnerin kişi üzerinde kontrol kurmaya yönelik davranışları, kişide partnerinin sadakatsiz olduğuna yönelik bir algı oluşmuş olması ve partnerinin kişiye yönelik kötü sözler sarf etmesi kişide saldırganlık dürtüsünü tetikleyebilmektedir. ”Harekete geçme” terimi birey kışkırtıcı bir faktörle karşı karşıya geldiğinde saldırganlık dürtüsü yaşamaya hazırlayan eğilimsel ve durumsal etmenler olarak tanımlanmaktadır. Finker ve Eckhart’e göre 4 tür harekete geçirici unsur olduğunu söylemektedir. Bunlardan birincisi bireyi saldırganlığa iten evrimsel ya da kültürel unsurlar. İkincisi düşmanlık, narsisizm gibi daha durağan olan eğilimsel unsurlardır. Üçüncüsü partnerler arasındaki ilişkinin niteliklerine dayanan unsur. Dördüncüsü ise fiziksel acı duyma veya medya yoluyla şiddete maruz kalma gibi bireyi saldırganlık yaşatmaya iten duygusal, bilişsel ya da fizyoloji unsurları içerir. Şiddeti toplumsa meşrulaştıran sosyal normlar, taraflar arasında güç dengesizliği ve hatta yüksek hava sıcaklığı saldırganlığı arttıran harekete geçirici unsurlara örnek gösterilebilir. Son süreç olan “engelleme” ise bireyin yaşadığı saldırganlık dürtüsünün üstesinden

gelmesine yardımcı olan eğilimsel ve durumsal etmelerin tümünü kapsar. Engelleneme unsuruna örnek olarak ailede sevgi ve saygının var olduğunun gereğini vurgulayan bir kültür mirası, bireylerin saldırganlık dürtüsünü kontrol edebilmesini, empati sahibi olmalarını ve şiddeti tetikleyebilecek olan alkol, uyuşturucu gibi maddeleri kullanmamaları olarak gösterilebilir” (Akt: Atakay 2014:4).

1.6.1. Flört Şiddeti Türleri

Flört şiddetinin birçok türü vardır. Fiziksel şiddet, sözel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet, tek taraflı ısrar takip ve medya şiddet olmak üzere 6 türü vardır. Aşağıda ayrıntılı olarak flört şiddeti türleri incelenmiştir.

Fiziksel şiddet; kaba kuvvetin bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Fiziksel şiddet itme, tokat atmak, ısırma, boğmaya çalışmak, tekmeleme, yumruklama, eşya fırlatmak, kesici aletler ve silah gibi aletlerle tehdit etmek, işkence yapmak gibi fiziksel gücün kullanıldığı durumları kapsamaktadır (Şenol 2013: 9).”Şiddetin en açık biçimi fiziksel şiddettir. Fiziksel şiddet tekme atma, sopayla dövme, cimcikleme şeklinde de görülebildiği gibi daha şiddetli şekilde, yüze yakıcı bir madde dökme, bedeninin herhangi bir yerine sigara söndürme, kemer ya da bir cisimle dövme de fiziksel şiddet grubunda değerlendirilir. Kesicin aletler ve silah kullanmak ölümle sonuçlanabilecek en tehlikeli fiziksel şiddet durumudur” (Mavili 2006: 33).

“Şiddetin ilk ve en kolay göze çarpan formu olarak fiziksel şiddet, ilk bakışta akla gelen bir şiddet biçimi olarak dikkat çekmektedir. Bu durumun nedeni fiziksel şiddet eyleminin bireyler üzerindeki yarattığı zararın ve mağduriyetlerin daha kolay fark edilmesi, göze çarpması ve bu şiddet eyleminin yarattığı zararların diğer şiddet türlerine göre daha nesnel bir biçimde değerlendirilmesine olanak tanıyor olmasından kaynaklanmaktadır” (Uluocak, Gökkulu, Bilir 2014: 367). O yüzden fiziksel şiddete maruz kalmış bireyi daha kolay bir şekilde fark edebiliriz.

“Şiddet sadece “fiziksel zarar” ile açıklanabilmeyi mümkün olmayan bir kavramdır. Özellikle günümüzde şiddetten bahsedildiğinde sadece fiziksel şiddet değil, psikolojik, sosyal, cinsel ve ekonomik vb, şekillerde olduğu kabul edilmektedir” (Şenol 2013: 4). “Şiddet ruhsal anlamda da bireyde ya da toplumsal boyutta değişken sürelerde, hatta kalıcı etkileri olabilir” (Atman 2003: 333).

Sözel şiddet; “Pek çok insanın yaşadığı ancak bunu yaşayanlar tarafından farkına varılmayan, farkına varılsa da önemsenmeyen, bu sebep ile de boyutlarının farkına varılması son derece zor olan bir şiddet türüdür. Sözel şiddete maruz kalanlar daha fazla kadınlardır. Çünkü kadınlar daha duygusaldır. Sözel şiddete maruz kaldıklarında, inkâr yoluna giderek, uğradıkları şiddeti yok saymaya çalışmaktadırlar” (Şenol 2013: 10). Şiddeti yok saymaları şiddetin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Ancak sözel şiddetin etkisi bireyde zor da olsa davranışlarından ve çekingenliğinden dolayı fark edilebilir.

“Sözel şiddet, tehdit, aşağılama, küçümseme, bezdirme amacı ile sözlerin kullanılmasıdır. Azar şeklinde ismi ile çağırma, bağırarak korkutma, hakaret etme küfür etme, alay etme, küçük düşürücü adlar takma, alaycı sözler söyleme ve olumsuz (şişman, aptal, çirkin, sakar vb.) eleştirel sözel şiddet uygulandığının bir göstergesi olmaktadır” (Kara Sakarya 2013: 16).

Psikolojik/Duygusal Şiddet; duyguların ve duygusal ihtiyaçların, karşı baskı uygulayabilmek için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır. Duygusal şiddetin içinde kadını küçümsemek, özgüvenini yitirmesini yol açmak, aşağılayıcı sözler söylemek, uygulana şiddeti inkâr etmek, kadını ihmal etmek, sevgi göstermemek sayılabilmektedir (Okutan 2007: 16). Duygusal şiddet anlayış sevgi sempati görememe durumudur. Duygusal şiddet ya da istismar kolayca fark edilmeyen ancak kadınları yavaş yavaş yok eden bir şiddet türüdür. Duygusal şiddet duyguların ve duygusal gereksinimlerin zorlamak, aşağılanmak cezalandırmak, öfke ve gerginliği azaltmak için karşı tarafa baskı uygulama için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır.

Fiziksel şiddet ile duygusal şiddetin derecesi doğrudan ilişkili olmaktadır. Fiziksel şiddetin derecesi azalmış olsa bile duygusal şiddet genellikle ilişkilerde devam etmektedir ve fiziksel şiddetin bir tehdidi olabilmekte, böylece kadın her zaman dövülebileceğini hatırlatmakta ve korku içinde yaşamasına neden olabilmektedir.

“Psikolojik şiddet, bireyi kamusal veya özel alanda küçük düşürme ve kontrol etme amacıyla sözlü taciz, lakap takma, sürekli eleştirme, şantaj yapma, diğer kişiyi

utandıracak şeyler söylemek veya yapmak. Kadın ve çocukları dövme tehdidinde bulunma, hareketleri izleme ve kısıtlama, arkadaşlarına ve ailesine ulaşmasını kısıtlama, ekonomik bağımsızlığını, yardıma, eğitim ve sağlık hizmetlerine, diğer kaynaklara erişimini kısıtlama gibi farklı tutum ve davranışları içermektedir” (Akt; Güneş 2018; 66).

“Toman(1989), psikolojik şiddetin altı boyutta ele almıştır. Bunlar; 1) Bir tarafın kişiliğine saldırı, aşağılanma ve küçümseme ile öz güvenini zayıflatmak; 2) Bir tarafın gerçekliğini yeniden tanımlayarak onun kendisini algılaması, kararlarını ve düşüncelerini sorgulatması; 3) karşı tarafın dış dünya ve destek sistemleri ile iletişimini kontrol etmek, müdahale etmek; 4) onu itaat etme zorlamak, katı cinsiyet rol beklentilerini karşılamasını beklemek; 5) ilişki içerisindeki pozitif pekiştiricileri kısıtlamak, 6) isteklere ve statüye uymadığı durumlar da fiziksel olmayan ceza ile tehdit etmek olduğunu belirtmektedir” (Akt: Nalbantçılar 2018: 29).

“Bireyin benlik duygusunu ortadan kaldırmaya ya da en azından benliğini yaralamaya yönelik olan yapılan tüm saldırıları psikolojik şiddet olarak tanımlayabiliriz. Psikolojik şiddet, bir kişinin bir veya daha fazla kişi tarafından hedef seçilmesi ile başlayan ve bu kişiye her gün düzenli bir şekilde ve aylarca süren bir zaman diliminde saldırarak kişiyi yardıma muhtaç hale getiren süreçtir” (Akt; Budak vd 2008: 54)

“Yoksunluk ve ihmal şiddet olarak algılanmaktadır. “Bireyler, ulaşmak istedikleri bir şeyden yoksun bırakılarak cezalandırılabilir. Örneğin sevgiden, ilgiden yoksun bırakılma, psikolojik şiddet kapsamında değerlendirilebilirken; eğitim, sosyal hayata katılım gibi engellemeler de bireyi bunalıma sürükleyebilir. İhmal ise bireyin kendisine, etrafındaki bireylere veya ortamına yönelik olabilir. Yoksunluk ve ihmal birbirini takip edebilmektedir. Yoksun bırakılan bireyler, yoksun bırakanları ihmal ile cezalandırılabilir. Her iki durumda da engellenen birey, psikolojik şiddeti zaman zaman fiziksel şiddete dönüştürebilir” (Budak vd 2008: 54).

Cinsel şiddet; Cinselliğin bir tehdit sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır (Şenol 2013: 11). Cinsel şiddet en ağır şiddet türüdür.

“Cinsel şiddetin içeriğinde kadına cinsel obje olarak muamele etme, zorla ilişkiye girme, çıplak bırakma, kadına acı çektirmek vardır” (Okutan 2007: 17).

Kadının bedenine sahip olma onu eline geçirmeye yönelik bir girişim içinde bulunulur.

Cinsel şiddet genellikle kadının hoşlanmadığı tarzda sözle taciz, şaka, dokunma ile başlamaktadır. Bu tür şiddet kadını cinsel ilişkiye zorlama, aşırı kıskançlık ve cinsel suçlama (aldatma, yetersizlik) biçiminde olabilmektedir. Cinsel şiddet kadının, grup sekse kadar ya da anal sekse zorlaması veya ilişki sırasında acı veren obje kullanılması gibi sapma davranışları da görülebilmektedir. Cinsel şiddete teşebbüs eden erkekler gerçekte kadını partner olarak görmezler. Onlar için kadının bedeni cezalandırma ve zevk objesidir. Erkek genellikle şiddet uyguladığı kadına, diğer birliktelikleri ile ilgili hikayelerini, bu kadınların ne kadar mükemmel olduğunu abartarak anlatır. Amaç kadına şiddet uygulamasının kendi yetersizliğinden ve eksiklerinden kaynaklandığına inandırmaktır (Mavili 2006: 34). Bu şekilde uyguladıkları şiddeti hafifletmek isterler.

Cinsel şiddet “ev ve iş dahil ancak bunlarla olmamak üzere herhangi bir ortamda mağdurla ilişkisine bakılmaksızın herhangi bir kişi tarafından zor kullanılarak bir kişiyle cinsel ilişkiye girmeyi, denemeyi, istenmeyen cinsel yorumlar veya tekliflerde bulunmaya, cinselliğini satmaya zorlama veya bir kişinin cinselliğine yönelik diğer edimleri ifade etmektedir (Akt: Güneş 2018: 69).

Ekonomik şiddet; Kişinin kendi rızası olmadan ekonomik durumunun kontrol edilmesi anlamına gelir ekonomik şiddet. Ekonomik şiddet, kişiyi kendisine bağımlı hale getiren, yoksullaştıran, ekonomik kaynaklarının kişinin üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullandığı, çalışan kişinin haklarını istismar etme durumu, hak ettiğinden daha düşük ücretlerde iş gücü olarak çalıştırıldığı durumlarda ortaya çıkmaktadır (Güneş 2018: 72).

Ekonomik şiddet kişinin finansal kaynak bulmasını engellemek, iş bulma olasılığını kolaylaştıracak kişisel gelişim aktivitelerine katılmasını engellemek, Herhangi bir ite çalışmasını engel olma ya da yasaklama, iş görüşmelerine gitmesini engelleme sabote etme şeklinde görülebilmektedir. Tüm bunlar kişinin istismarcıya ekonomik olarak bağımlı kalmasına neden olabilmektedir (Nalbantçılar Cankardaş 2018: 30).

Tek Taraflı Israr Takip ve Sosyal Medya Şiddeti; Tek taraflı ısrarlı Takip şiddeti “istenmediği halde sürekli telefon aramaları yapmak, kısa mesaj atmak, mektup, e-posta göndermek, mağdur istemediği halde sosyal medya vasıtasıyla onla iletişim kurmaya çalışmak, takip etmek ve gözetmek, mağdurun iş yerinde veya yaşadığı yerde beklemek. Bir sebep olmaksızın süreli mağdurun karşısına çıkmak, ona isteği dışında sürekli hediye göndermek, mağdurun iletişim bilgilerini internette ve sosyal medya da yaymak, onun hakkında sosyal medyada ya da yüz yüze dedikodusunu yapmak, mağdur adına mal ve hizmet siparişi vermek, manipülatif davranışlarda bulunmak gibi eylemlerdir”(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı).

Sosyal medya şiddeti, yazılı ve görsel basında şiddet içeren görüntü, ses ve yazı ile ortaya çıkan şiddettir (Subaşı ve Arın 2003: 17). Sosyal medya hesapları üzerinden sürekli mesaj atma, rahatsız etme, tehdit etme, rahatsız edici fotoğraf gönderme, ses kaydı gönderme, video atma vb. kişni özel hayatını kötü etkileyebilecek şiddet içeren şeylerin aracı olarak sosyal medyanın üzerinden yapılması, sosyal medya şiddetini ortaya çıkarmaktadır.

Özetlemek gerekirse; Fiziksel şiddet bireyin bedenine düzenlenen bir saldırdır. Diğer şiddet türlerine nazaran hemen fark edilir. Sözel şiddet tehdit, aşağılama, lakap takma, küfür etme vb. davranışlarının görüldüğü şiddet türüdür. Duygusal şiddet ise bireyin öz güvenini yitirmesine sebep olacak davranışlarda bulunulmasıdır. Buna sevgi göstermeme, onu küçümseme, ihmal etme, değersiz olduğunu hissettirme gibi davranışlar duygusal şiddete girer. Cinsel şiddet kadına, şaka ile dokunma, sözel ve fiziki tacizde bulma, zorla ilişkiye zorlama gibi davranışların görüldüğü şiddet türüdür. Ekonomik şiddet bireyin ekonomik durumunu istemediği halde kontrol edilmesidir. Israrlı takip ve Medya şiddeti ise sosyal medya üzerinden kadın istemediği halde rahatsızlık verilmesi, mesaj atılması, telefonla aranılması, okulda iş yerinde sürekli takip edilmesi gibi davranışlardır.

Anlaşıldığı üzere şiddetin en kötüsü yaşam ölüm tehlikesini olduğu fiziksel şiddettir. Diğer şiddet türleri de fiziksel şiddete zemin hazırlayabilmektedir. Şiddetin her türlü şiddete maruz kalan bireyin psikolojik sağlığı için tehlikelidir. Flört şiddeti bireyin sosyal yaşamını olumsuz etkiler bırakır ve yaşama sevincini elinden alır.

1.7. Şiddet ile İlgili Kuramlar

Şiddet olgusunu açıklama konusunda bilimsel çerçevelerde kabul görmüş belli başlı kuramlar şu şekildedir: 1) İçgüdü Kuramı 2)Biyolojik ve Genetik Kuramlar 3) Engellenme-Saldırganlık Kuramı 4) Sosyal Öğrenme Kuramı

1.7.1. İçgüdü Kuramı

Bu kuramının öncüsü Freud'dur. İnsanların doğuştan gelen içgüdülerce güçlendiğini savunurlar. İnsanın zihinsel ve fiziksel davranışları doğuştan gelen içgüdüler ile gerçekleştiği öne sürülür.

“Freud’a göre içgüdü kuramı üç temel birime dayandırılmaktadır. Bunlar id (ben), ego (altben) ve süperego (üstben)’dur. Freud’a göre içgüdü ruh ve vücut ilişkisi anlamını taşımaktadır. İçgüdü amacına, bir nesne bir konu sayesinde ulaşabilir. Nesne, konu değişebilir aksi halde içgüdü ile nesne, konu arasındaki bağ fazla güçlü olduğu zaman sürekli bir bağlılık gösterir” (Akt: Challeye 1973: 45). Nesne içgüdünün doyumunu sağlar.

İd, insanların en kaba en ilkel dürtülerini ve arzularını içerir. Bu dürtülerden biri cinsiyet, diğeri ise saldırganlıktır. Bu iki dürtü diğerlerinden daha baskındır. İd, sonucu ne olursa olsun arzunun yerine getirilmesi istemektedir. İd’in isteklerinin doyurulmasına Freud birincil süreçler adını vermektedir. Birincil süreçler baskın olduğu zaman davranışı İd’in istekleri ve eğilimleri belirler. Ego, İd’i denetim altında tutmak isteyen kişilik birimidir. Ego gerçeklik ilkesine göre işlemektedir. Ego akılcı ve pratiktir. Ego İd’in bir anlamda danışmanı rolünü üstlenmektedir, sürekli ona yol gösterir. Örneğin günlük yaşantımızda İd’in etkisinde kalsaydık her istediğimizi yapardık. Ego ise öyle çözüm bulma çapasıdır ki, İd kendi istediğini elde etsin, fakat toplumun düzenini bozmasın ister. Süperego, Freud’un toplumun inandığı doğru ve yanlış kararların kaynağını teşkil eden kısma verdiği isimdir. İd ve ego gibi üstbenin büyük bir kısmı bilinçaltıdır. Bir toplumun vicdanı, o toplumun bireylerinin üstbeninde yer almaktadır. Üstben bireyin davranışlarını sürekli süzgeçten geçirerek doğru veya yanlış yaptığı mesajını vermektedir(Kocacık 2004: 56). İçgüdü bir gereksinimden doğmaktadır ve içgüdüyü harekete geçiren bu gereksinim olmaktadır.

Kişilik, üst benliğin meydana getirdiği korku ve kaygıya karşı benliğini koruma amacı ile şiddet eylemlerine başvurur. Kırıcı, yıkıcı yok edici, olumsuz, rahatsız edici davranışlar gösterir. Sosyal değerlerce meydana getirdiği kabul edilen üst ben ne kadar, katı ve sert olursa saldırgan davranışların ortaya çıkmasında o denli kolay ve şiddetli olur (Balcıoğlu 2001:38). Şiddet kişiliği koruma amaçlı ortaya çıkan bir eylem olmaktadır. Üst ben ile kişilik ne kadar şiddetli karşı karşıya gelir ise bir o kadar şiddet eylemini ortaya çıkarabilir. Çünkü üst ben bireyin davranışlarına sürekli müdahale eder. Bu da bireyin içindeki çatışmaya sebep olur.

İd (arzu, istek), ego (mantık) ve üst ben (vicdan)'den birisinin diğerlerinden daha kuvvetli ya da zayıf olduğu zaman farklı kişilik türleri ortaya çıkmaktadır. Mesela İd'i baskın olan birey kendi isteklerini tatmininden başka bir şey düşünmediğinden sürekli toplum ile sürtüşme içinde olur, başkalarının haklarına, düşünce ve duygularına saygı göstermez, kendine ve topluma zararlı biri olur. Üst beni fazlasıyla gelişmiş olan diğer kişilik birimlerine baskın olan kişi ise utangaç, çekingen, biri olmaktadır (Akt; Kocacık 2004: 56). İd, ego ve süper ego arasındaki dengeyi sağlayabilen sağlıklı bir bireydir.

“Şiddet davranışı ve saldırganlık ile ilgili çalışmalar yapan Freud, kuramının erken dönemlerinde tüm insan davranışlarının kökünde eros (yaşam) veya libidonun, yani yaşam enerjisinin olduğunu öne sürmektedir. İnsan davranışının temelini, eros (yaşam) ve tenatos (ölüm olarak niteleyerek şiddette dahil olmak üzere tüm insan davranışlarının eros ve tenatos arasındaki karmaşık ilişkiden ve gerilimden olduğunu söylemektedir” (Akt: Güneş 2018: 24).

Freud gibi düşünen birçok düşünür vardır. Bunlar arasında Erich From da vardır. Freud'un bu inancının zıddı olarak, saldırganlığın doğuştan gelen bir özelliğinin olmadığını savunan görüşler de vardır. “Archer ve Gartner, saldırganlığın öğrenilmiş bir toplumsal davranış biçimi olarak gözüktüğünü ve tüm diğer faaliyet türlerinde olduğu gibi öğrenilerek edinildiğini, aynı toplumsal, durumsal ve çevresel faktörlerden etkilendiğini belirtmektedirler. Saldırganlık içgüdüsel biçimde önceden var olan bir şey değildir” (Akt: Ertan, Ardalı 1996: 160).

1.7.2. Biyolojik ve Genetik Kuramlar

“Biyolojik Kuram İçgüdü Kuramlarından farklı olarak, insanları saldırganlığa iten biyolojik mekanizmaları tanımlamaları ve bu mekanizmalara önemine yaptıkları vurgu ile ayrılmaktadırlar. Bu alanda yapılmış olan araştırmalar, saldırganlığın nedenini beyin ve sinir sistemine etki eden biyolojik faktörlerde aramışlardır.” (Nair 2018: 87).

“Biyolojik kuram, bireyin içinde saldırganlığın olduğu yeri karakterize eder. Biyolojik Kuramlar kendinden önce gelen içgüdü teorilerden insanları saldırganlığa iten spesifik biyolojik tanımlamasıyla ayrılmaktadır ve bu mekanizmaların önemine dikkat çekmektedir. Biyolojik kuramların destekçileri beyin ve sinir sisteminin agresif davranışlarla ilgili olan bölgelerini tespit etmeye çalışmışlardır. Duygularımızı ve davranışlarımızı etkileyen limbik sistem bu alanlardan biri olarak tanımlanmıştır. Bir başka araştırma grubu ise, beyin kabuğu hasar gören bireylerde saldırgan davranışlara rastladığını söylemiştir. Benzer şekilde bazı cinsiyet hormonlarının da saldırganlık konusunda etkili olacağına ilişkin bulgular artmaktadır. Ancak günümüzde hala sinir sistemi içinde bu ilişkiyi kesin olarak gösteren bir çalışma mevcut değildir” (Ayan 2017: 134).

Biyolojik Kuram, şiddet olgusu ile ilgili tıbbi bir bakış açısının gerekli olduğunu belirtmektedir. Bu kurama göre kişiler nörolojik, genetik ve hormonal işlevlerin özelliklerine bağlı olarak şiddete daha yakın olabilmektedir. Mednick ve Gabrielli’ye göre şiddetin biyolojik olarak incelenmesinde hem şiddeti uygulayan hem şiddete maruz kalan kişinin cinsiyet ve yaş ile şizofreni, paranoya ve anti-sosyal kişilik yapısı ile bazı psikiyatrik rahatsızlıklar yönünden ele alınması gerekmektedir (Akt: Güneş; 2018;23-24).

“Özcebe vd. göre şiddet biyolojik temelli bir şey olmaktan çok, toplumsal yerleşik değerler tarafından şekillenmektedir. Sosyo-kültürel etkiler ile şiddet görünmez kılınabilmektedir. Birincisi şiddete maruz kalan kişinin bundan utanç duymakta ve ortaya çıkmasına engel olmaktadır. İkinci olarak da şiddet tanımı kültürel olarak yapılandırılmakta olmasıdır. Şiddet kavramının içinde kültürel değerler barındırır, öğrenilir, öğretilir ve kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu toplumsal tanımlamalar şiddeti kimi zaman yok saymakta, şiddet kapsamına girecek davranış

ve sözel kalıpları kişilerin şiddet olarak algılamalarına neden olmaktadır. İlişkilerde ki kıskançlık buna örnek gösterilebilir, kıskançlık sevginin göstergesi olduğu söylenir” (Akt; Aslan vd;2008;6).

Şiddet davranışı ve saldırganlık ile ilgili çalışmalar yapan Freud, kuramının erken dönemlerinde tüm insan davranışlarının kökünde eros (yaşam) veya libidonun, yani yaşam enerjisinin olduğunu öne sürmektedir. İnsan davranışının temelini, eros (yaşam) ve tenatos (ölüm olarak niteleyerek şiddette dahil olmak üzere tüm insan davranışlarının eros ve tenatos arasındaki karmaşık ilişkiden ve gerilimden olduğunu söylemektedir. (Güneş 2018: 24).

“Sosyal psikologlar genellikle insan saldırganlığının büyük oranda doğuştan gelen faktörlerden kaynaklandığını görüşünü reddetmekle beraber, genetik faktörlerin potansiyel rolünü de kabul etmektedirler, çünkü çalışmalarda bu konuda birbiri ile tutarlı sonuçlar elde edilmiştir” (Ayan 2007: 134).

1.7.3. Engellenme ve Saldırganlık (Dürtü) Kuramı

Bu kuram saldırganlığın temel nedenin bir engelleme durumu olduğu üzerinde durmuştur.

“Dürtü teorilerinden en ünlüsü engellenme-saldırganlık hipotezidir. Dollard ve arkadaşları tarafında geliştirilen bu teori ye göre, engellenmenin temel amacı, bir kişi veya bir objeye zarar vermek olan bu dürtünün meydana çıkmasıdır ki bu dürtü aynı zamanda engellenmenin nedenini oluşturur” (Ayan 2007: 135). “Engellenme-Saldırganlık hipotezi davranışın temelinde mutlaka bir engellenmenin yattığını ve her engellenmenin mutlaka şu ya da bu biçimde kendini gösteren bir saldırgan davranışa yol açacağını savunur” (Kocacık 2004: 57). “Engellenmenin saldırganlık basit bir uyarıcı olduğu ve organizmayı saldırgan olmaya hazırladığı öne sürülmektedir” (Balcıoğlu 2001: 21).

“Engelleme saldırganlığın meydana gelmesinde önemli bir etkidir. Her saldırganlığın temelinde bir engelleme durumu vardır. Engellenme saldırganlık için bir uyarı ve organizmayı saldırganlık için hazırladığı öne sürülmektedir” (Balcıoğlu;2001;21).

“Saldırganlık ya da şiddet genellikle bir engelleme sonucu ortaya çıkar. Çünkü birey, kendini gerçekleştirme, geliştirme konusunda çok kısıtlı olanakları bulunan bizim gibi toplumlarda engellemekte ve sonuçta şiddete ve saldırganlığa başvurmaktadır. Bu bağlamda birey, aynı zamanda baskı ile karşılaşmaktadır. Böylece bireyin yaratıcılığı kapatılmış olmaktadır. O zaman birey kendini kanıtlayıcı tek yol olarak şiddete başvurur” (Tezcan 1996: 107).

“J.Dollard’ın ana kuramı saldırganlığın, huzursuzluk karşısında gösterilen ilk ve karakteristik tepki olduğudur. Saldırganlık huzursuzluğun tahrik gücü, tepkisel giriş derecesi ve yol açtığı tepki ile doğru orantılı olarak azalır ya da çoğalır. Başka bir deyişle etki ne kadar güçlü olursa huzursuzluk o kadar yoğun olur ya da saldırganlık, huzursuzluğun davranış biçimlerini etkilediği oranda etkili olur. Şiddet doğrudan doğruya huzursuzluğun kaynağına yönelir. O da yasaklanmışsa, dolaylı saldırganlıklar ya da öznenin kendi kendine karşı giriştiği saldırganlık hareketleri görülmeye başlar. Sonuç olarak saldırganlık huzursuzluğun boşalma ve patlama şekli olarak kabul edilir” (Akt: Michauld 1995: 71).

“Engellenme-Saldırganlık teorisi kapsamında başlangıçta her türlü saldırganlık belli bir engellenmeden kaynaklandığı yönündeki hakim olmuş olsa da zamanla yapılmış olan laboratuvar çalışmaları, her türlü engellenmenin saldırganlığa yol açmadığını ortaya koymuştur. Yani her saldırganlığın temelinde bir engelleme yatmayabilmektedir. Dolayısıyla her engellenmenin mutlaka bir saldırıya yol açacağını söylemek yanlıştır. Daha sonra Miller bu kuramın temel varsayımını şöyle değiştirmiştir: Engellenme kişide değişik davranış biçimleri ortaya çıkarır. Bu davranış biçimlerinden bir tanesi de saldırganlıktır“ (Ayan 2007: 136).

Bireyin bulunduğu bir huzursuz, baskıcı bir ortamda kendini kanıtlamam için şiddete gereksinim duyar. Bu yüzden bireyde şiddet davranışı görülür. Burada amaç kendini göstermek fark edilmeyi sağlamak olabilir.

1.7.4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Kuramı, saldırganlığı açıklanmasında önemli bir yere sahiptir.

“Şiddet ve saldırganlık davranışlarının nedenlerini açıklamakta en etkili ve kabul gören kuramlardan birisi kabul edilen Sosyal Öğrenme Kuramı’nın Alpert Bandura tarafından geliştirilmesinden önce Sosyolojide “öğrenme” konusuna eğilen araştırmacının “imitation” (taklit)teorisini geliştiren Gabriel Tarde (1843-1904) olduğunu belirtmekte yarar vardır” (Nair 2018: 91).

“Genel anlamda şiddeti, sosyal hayat içerisinde yaşayan ve sosyal yapının zayıf yönlerinden beslenen bir parazit olarak düşündüğü zaman, beslediği birçok kaynağının olacağı da görülmektedir. Kimi zaman kültürel kimi zaman ekonomik, ağırlıklı olarak şiddet eylemlerinin aktarımına kaynaklık etmektedir. Bu aktarım yollarından biride şiddetin öğrenme yolu ile nesilden nesile aktarılmasıdır” (Altınparmak;2018;235).

Sosyal Öğrenme Kuramında özellikle iki öğrenme sürecine önem verilir (Bandura 1997): 1)Edimsel koşullanma 2) Model alma ve taklit

1)Edimsel Koşullanma: Ödüllendirilen ya da olumlu sonuçları olan davranışın gelecekte tekrarlanma olasılığı artar. Ödüllendirilen davranış tekrarlanır ve davranış dağarcığına dahil edilir, ödüllendirilmeyen hatta cezalandırılan davranış ise tekrarlanmaz hatta o davranıştan kaçınılır ve davranış dağarcığında yer almaz.

2) Model alma ve taklit: Gözlenen figürler (Ana, baba, öğretmen, arkadaş, beğenilen herhangi bir kişi, televizyondaki bir kahraman) model alınır ve bu figürlerin davranışları uygun bir zamanda taklit edilir.

Bunun yanı sıra Sosyal öğrenme kuramcıları, “çocukların uygun cinsiyet rollerinden dolayı olarak da öğrenebildikleri, yani başkalarının davranışlarını ödül ya da ceza aldıklarını izleyerek (Dolaylı pekiştirme- dolaylı ceza) de öğrendiklerini ile sürerler” (Dökmen 2009: 60).

“Aile içerisinde gözlenen, model alınan davranışlardan hareket ile çocuklar, ebeveynlerin davranış ve tutumlarını gözlemleyerek onları taklit eder. Çocuklar sosyalizasyonlarını tamamlamaya çalışırken, eğer aile içinde şiddet gerçekleştiriliyorsa, çocuklar o şiddete tanıklık ediyorsa şiddetin sonuçlarına (güç kullanma ve kontrol etme, itaat etme vb.) bakarak, onlarda(kız ve erkek çocukları farklı etkileneceklerdir) ebeveynleri gibi

davranacaklardır. Çünkü şiddette diğer davranışlar gibi öğrenebilen davranıştır” (Gökkaya, Ayan 2017: 391).

“Şiddet, bireye sosyalizasyon sürecinde farkında olmadan kanalize edilmektedir. Bu süreç içinde erkek, kadın veya çocuk şiddeti öğrenmektedir. Toplumsal kodlar ile hayatın bir parçası olan şiddet eylemini uygulayan birey; herhangi bir baskı, ayıplama ya da söz konusu olan eylemin olumsuz olduğuna dair bir yaptırım görmediğinden ve buna karşı kendini ispat ettiğini düşündüğünden bunu bir güç göstergesi olarak görmektedir. Bu süreçte karşımıza daha fazla şiddete erkekler tarafından maruz kalan kadınlar çıkmaktadır. Şiddet eylemini erkeğe yakışan bir tavır olarak kabul eden ve kendini ancak bu şekilde ispatlamanın sıradan bir davranış olarak kabul gördüğü yapı, hiç kuşkusuz erkeği bu yönde kodlayabilecektir” (Akt: Gökkaya, Ayan 2017: 391).

“Saldırganlık ve şiddet, duygusal yükü fazla birtakım örnekler yolu ile “öğrenilir” örneğin genç suçluların çoğu, çocukluklarını geçirdikleri aile çevrelerinde dayak ve eziyet görmüşlerdir. Saldırganlık ve taklit yoluyla, ya saldırgan içgüdülerin serbest kalmasıyla, ya geçmişte oluşmuş saldırgan davranış eğilimlerinin su yüzüne çıkmasıyla ya da genel tahrik unsurunun artmasıyla oluşmaktadır” (Michauld 1995: 70).

Sosyal Öğrenme Kuramına göre, saldırgan davranışlar sergileyen bireylerin büyüdüğü ailede ve çevrede, model olarak aldığı kişiler saldırgan davranış sergilerse bireyde ilerde saldırgan davranışlar sergileyecektir. Saldırgan davranışlar ne yazık ki nesilden nesile öğrenilen bir davranış haline gelir.

1.8. Flört Şiddetine Kurumsal Bakış

Flört şiddetini anlaşılabilmesi için birçok kuram geliştirilmiştir. Bu bölümde bu kuramlardan bahsedeceğiz. Bu kuramlar; Feminist Kuram, Güç Kuramı, Bağlanma Kuramı, Sosyal Öğrenme Kuramıdır.

1.8.1. Feminist Kuram

Flört şiddeti ve yakın ilişkilerde şiddeti açıklarken akla ilk gelen kuramlardan birisi feminist kuramdır.

Feminist bakış açısını diğer yaklaşımlardan ayıran en önemli unsur kadına yönelik şiddeti toplumsal bir mesele olarak ele almasıdır (Güneş 2018: 39). Feminist kuram erkek ve kadın arasındaki ataerkil yapının üzerinde durur ve sosyal alarlarda kadın ve erkeğin eşitsizliğinde erkeğin oynadığı rolü ve kadın erkek arasındaki güç mücadelesine odaklanmaktadır (Yumuşak 2013: 31). Feminist kuram kadına yönelik şiddet çözümlemesini temel unsuru toplumsal cinsiyet ve bazı çıkardan eleştiriye uğrayan ataerki kavramıdır. (Güneş 2018: 40) Feminist kurama göre heteroseksüel bir ilişkide yakın ilişki şiddeti, erkeklerin partnerini kontrol etmek, onlar üzerindeki hakimiyeti kurmak için kullandıkları bir baskı aracı olarak görülür.

Bazı feminist kuramcılar kadınların erkekler gibi ilişkilerde şiddeti başlatan kişi olmadıklarını kabul ederler ve bu durum kuramın en çok eleştiren yanı olmaktadır. Feminist kuramcılar, kadınlar şiddete kendilerini savunmak için başvurduklarını söylemektedirler ancak Stuart, Moore, Gordon, Hellmuth, Ramsey ve Kahler (2006) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre kadınlar sadece kendilerini korumak için şiddete başvurmadıkları sonucu elde edilmiştir. Ayrıca feminist kuram lezbiyen ilişkilerde şiddeti açıklama konusunda yetersizliğinden dolayı eleştirilmektedir. Eleştirilere rağmen Straus (2008) tarafında yapılan bir araştırmada egemenlik ve kontrol mücadelesi hem erkek hem kadın için flört şiddetinde önemli bir risk faktörlerinden birisidir. Feminist kuram her ne kadar eleştirilse de flört şiddetini ele almada en kapsamlı kuram olarak bilinmektedir (Yumuşak 2013: 32).

Feminis kurama göre erkek kadının üstünde baskı ve kontrol kurmak ister bu da psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddeti beraberinde getirir.

1.8.2. Güç Kuramı

“Kadın ve erkek arasındaki güç dengesizliğine dikkat çeken bir kuramdır. Bu yönüyle feminist teoriye benzer. Güç kuramcıları flört şiddetine yönelik inançları, cinsiyet eşitsizliğinin flört şiddetine etki ettiğini savunmaktadırlar. İlişki içindeki güç dengesizliklerinin flört şiddetine neden olduğunu varsaymaktadırlar. Ancak güç kuramı ile ilgili araştırmalar çok sınırlıdır” (Yumuşak 2013;33).

Kadın ve erkek arasında bir güç dengesizliği vardır. Doğası gereği erkek kadından daha güçlü durumdadır. Bu da flört şiddetine kadınların maruz kalmasına neden olmaktadır düşüncesini savunurlar. Bu yüzden feminist kurama benzemektedir.

1.8.3. Bağlanma Kuramı

Son yıllarda insan gelişimini inceleyen araştırmacılar içinde bağlanma kuramı büyük bir ilgi görmüştür. Bağlanma kuramının öncüsü Bowlby'dir. Temel olarak bağlanmayı bebeklik ve çocukluk dönemine odaklanarak ele almaktadır.

“Bowlby'e göre bireyin kurduğu ilk duygusal ilişki yeni doğana bakım veren anne ya da annenin yerine bakımı üstlenen bir diğer bakıcıyla gerçekleşmektedir. Bu ilişkide bebeğin kendini bulunduğu ortamda rahat hissetmesi, ihtiyaçlarının giderilmesi, duygusal yakınlık beklentilerinin karşılanması ve olumlu süreçte ilerlemesi durumunda, bebeğin bakıcı ile kurduğu ilişki sonucunda sevildiğini, kendini önemli hissederek aynı zamanda karşısındakilerin ve dünyayı güvenilir ve olumlu bir yer olarak algılayacaktır. Bağlanma çalışmaları önceleri bebeklik ve çocukluk dönemine yoğunlaşırken, son dönemde yetişkinlikteki bağlanma biçimlerine yönelik araştırmalar artarak devam etmektedir” (Akt: Çalışır 2009: 242).

Çocukluk dönemindeki bağlanma çalışmaları Ainsworth'un bağlanma ile ilgili yaptığı çalışmalar temel alınmaktadır. Ainsworth ve arkadaşları laboratuvar ortamında güvenli ve güvensiz bağlanma arasındaki farkları ortaya koymak amacı incelemeler yapmışlardır. Bu çalışmada 1-2 yaş grubundaki çocuklar gözlemlenmiştir. Çocukların bilmediği bir ortamda araştırma çabalarında bakıcıların ne kadar güvenli bir üst olarak kullandıklarını, yabancı birinin yakınlık çabalarına nasıl tepki verdiklerine ve yabancı bir ortamda bakıcıların yokluğundan kaynaklanan kaygı ile nasıl baş ettikleri incelenmiştir. Ainsworth ve arkadaşları bu çalışma ile çocukların bağlanma stillerini 3 gruba ayırmışlardır. Güvenli olarak sınıflandırılan çocuklar bakıcıları ile birlikteyken istekli olarak ortamı araştırmışlardır. Bakıcının yokluğunda ise çok az kaygılanmışlardır. Bakıcı ortama döndüğünde ise bakıcı ile yakın temas kurup ortamı incelemeye devam etmişlerdir. Kaygılı-kararsız olarak sınıflandırılan çocuklar ortamı çok fazla araştırmazlar. Bakıcılarının yokluğunda çok kaygılanıp, dönüşü üzerine kolay kolay yatmazlar. Bakıcılarını yakınlık ve

temaslarına eşlik eden kızgınlık ve diren içeren ikilemli tepkiler içinde olurlar. Son olarak kaçınan olarak sınıflandırılan çocuklar bakıcılarından ayrı oldukları süre içerisinde çok az stres ve kaygı belirtisi gösterirler ve bakıcıları ile yakınlığı reddederler. Bakıcıları ile bir araya getirildiklerinde bakıcılarından uzaklaşıp dikkatlerini ortama yöneltirler (Morsünbül, Çok 2011: 555).

Bağlama kuramına göre bireyler bu ilk ilişki deneyimlerine göre flört partnerlerini seçmekte ve ilişkilerini sürdürmektedirler. “Hazan ve Shaver’a göre (1987) sağlıklı ilişkiler çocuklukta tutarlı ve zamanında bakım alma ile gerçekleşirken, sağlıklı ilişkiler ise tutarsız ve geç veya hiç verilmeyen bakımdan kaynaklandığını düşünmektedirler. Hazan ve Shaver’in yaptığı çalışmada güvenli bağlama stillerine sahip olan bireylerin arkadaşça ve sevgi dolu ayrıca daha uzun süreli bir ilişkiye sahip oldukları; güvensiz bağlanma stiline sahip olan bireylerin daha kıskanç ve duygusal olarak kararsız kişiler olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu kurama göre çocukluk döneminde kötü muamele ve güvensiz bağlanma stiline sahip olan bireyler flört şiddeti açısından risk altında olacaktır. Bireyler ilk ilişki deneyimlerinde flört ilişki deneyimlerini eşleştirerek davranışlarını bu göre şekillendiriyor olabilirler” (Yumuşak 2013: 33).

Sosyal Öğrenme Kuramına, Şiddet Kuramları içinde yer verilmiştir.

Flört şiddet kuramları incelendiğinde, flört şiddetine sebebiyet veren çok neden olduğunu görmekteyiz. Bireylere göre flört şiddetine maruz kalmanın ve flört şiddeti uygulamanın nedenleri farklılık gösterebilir.

1.9. Flört Şiddeti İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Forhee ve arkadaşları (2004) tarafından yapılan bir araştırmada sosyo demografik ve toplumsal statünün flört şiddetindeki rolü ile ilgili anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Söz konusu araştırmada coğrafi bölgenin ve şehir ve kasabada yaşama gibi durumların flört şiddetinde etkili olduğu sonucu elde edilmiştir. Yapılan bu çalışmada anne veya baba ile yaşayan ya da her ikisi ile birlikte olduğu ailelerde yetişmenin flört şiddetine etkisi araştırılmıştır. Bu araştırma sosyo-ekonomik değişkenlerin flört şiddetinde etkin bir role sahip olduğu savunulmuştur. (Akt; Yumuşak 2013: 28).

Marquart ve arkadaşlarının, Amerika’da yaşadığı bölgenin flört şiddeti üzerine etkilerinin araştırıldığı çalışmada (2007), Amerika’nın güneyinde yaşayan gençlere göre flört şiddet oranının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmaya göre Amerika’nın güneyinin gençler arasındaki flört şiddeti oranı %43.8 iken batısında bu oran %27.5, orta batısında ki oran ise %25.5 ve doğusunda ki oran ise %22.8 sonuçlarına varılmıştır. Bu araştırmaya göre flört şiddet oranının güneyde fazla çıkmasının nedeni, şiddet kültürünün o bölgede diğer bölgelere nazaran daha fazla olması ve toplumsal cinsiyet rollerinin daha geleneksel olması olabilir. Kırsalda yaşayanlar ile şehirde yaşayanlar arasında bir kıyaslama yapıldığında, kırsalda yaşayanlar arasında flört şiddeti oranı yüksek olduğu bulunmuştur ve yazarlar bu durumu geleneksel toplumsal cinsiyet yolları ile açıklamışlardır (Akt;Yumuşak 2013:29).

Flört şiddeti ile ilgili yapılan çalışmalarda ve flört şiddetine ailenin etkisinin araştırıldığı çalışmalarda, flört şiddetinin yaşanması ve ailesel şiddet değişkenleri arasında pozitif korelasyon bulunmuştur. Bu araştırmalarda çoğunlukla ailesel şiddet değişkenlerini, genç ve ailesi arasındaki şiddete tanıklık etmek olarak ele almışlardır. Gencin ebeveyn ile kötü ilişki geçmişi veya fiziksel istismar, fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet ile ilişkili olabilir. Bazı çalışmalarda kadınların çocukken fiziksel istismara maruz kalma oranları ile flört şiddetine uğrama oranları arasında yüksek düzeyde anlamlı korelasyon bulunmuştur. Bazı çalışmalarda gencin, çocukluk döneminde anne ve babası arasındaki şiddete tanık olmasının flört şiddetine etkisi incelenmiş ve bu durumun flört şiddetine etkisi olduğu bulgusuna varılmış, özellikle kızlar için çocukluk döneminde anne ve baba arasında şiddete tanıklık etme ile flört şiddeti arasında anlamlı ilişkiye rastlamıştır. Erkekler için ise anne ve baba arasındaki şiddete maruz kalma fiziksel ve psikolojik flört şiddetine başvurmada etken bir belirleyici olduğu sonucuna varılmıştır (Yumuşak 2013: 30).

Yapılmış olan bazı araştırmalarda, aile dışı faktörlerin flört şiddetine aile içi faktörlerden daha fazla etkisi olduğu vurgulanmaktadır. Bunlardan biride akran ilişkileridir. Akran ilişkileri her yaşta önemlidir, erken yaşlarda antisosyal davranışlar gösteren akranının olması kişinin flört şiddeti mağduru veya faili olma olasılığını arttırdığı görülmektedir. İlişkilerde şiddet meyilli olan arkadaşları olan bireylerin de flört şiddeti mağduru veya faili olduğunu gösteren araştırmalar

mevcuttur. Dolayısıyla akran ilişkilerinde şiddet gören veya şiddete tanıklık eden ya da böyle arkadaşına sahip olan bir bireyin flört ilişkisinde de şiddet içeren davranışlara maruz kalması ya da şiddet uygulayan kişinin kendisi olması kaçınılmaz bir durum olabilmektedir. (Yumuşak 2013: 31).

Aslan vd. (2008) Hemşirelik Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinde yapılmış olan çalışmada, araştırma sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin literatürde şiddet olarak tanımlanan bazı kavramları şiddet olarak algılamamışlardır (Örneğin cimciklemek, alay etmek, kıskanmak gibi). Algılama biçimindeki bu farklılıklar araştırmaya katılan öğrencilerin, flört şiddetine maruz kalma ve şiddeti uygulama durumlarını etkilemiş olabilir. Şiddet kapsamında incelenen ancak öğrenciler tarafında farkında olunmayan bu kavramlar konusunda doğru algıların oluşması gerekir. Bu kavramlardaki eksiklikler kişilerin şiddet olarak belirtilen durumları normalleştirilmesine, dolayısıyla maruz kalma ve uygulamalarından süreklilik içinde olmalarına neden olabilmektedir. Araştırmada genel olarak öğrencilerin %28,6'sının önceki flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden halen devam eden flört ilişkilerinde %21,6'sının şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Yaş gruplarına göre dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha fazla şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Yaş ilerledikçe şiddete maruz kalma durumu artış göstermiştir. Flört ilişkisi sayısının ve süresinin artışı şiddete karşılaşma oranının artmasına neden olabilmektedir. Araştırmada yaşanan ilişkinin süresinin belirleyici olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %12,4'ü devam eden ilişkilerinde şiddet uyguladıkları saptanmıştır.

Şiddet uygulayan kişi, partnerinin diğer sosyal ilişkilerini sınırlandırarak zamanının sadece kendisi ile geçirmesi konusunda partneri üzerinde baskı kurabilmektedir. Kötü muamele genellikle tehdit ve sözel şiddetle başlar. Daha sonra gerginlik, patlama ve değişmek konusunda verilen sözler döngüsü ile devam eder. Cinsel ilişkiye zorlama bu tür ilişkilerde sık görülmektedir. Uygulanan şiddet genellikle mağdurun özgürleşme çabaları ya da ilişkiyi bitirme girişimleri sırasında artış gösterir (Aslan 2008: 49).

Polat vd. (2016) yaptığı bir araştırmada, araştırmaya katılan öğrencilerin %71.4'ü 18-20 yaş aralığında bulunmaktadış. Henüz gençlik dönemlerinde olduğu için ilişkilerinde flört şiddeti konusunda yeterli deneyime sahip değillerdir. şiddet algısı henüz oluşmadığından yaşadıkları şiddet olduğunun bilincinde olmamaları olabilir. şiddet yaşadığını belirten 14 katılımcıdan 10'u kız (%71.4), 4'ü erkektir öğrencidir. şiddete maruz kalan 14 katılımcının yaşadıkları durumla ilgili olarak hiçbir adli kuruma başvurmadıkları belirtilmiştir. Adli kuruma başvurmamalarının nedeni olarak, yaşadıkları durumun ciddiyetinin farkında olmamaları, başvuru sonucunda karşı taraftan daha fazla zarar görebileceği düşüncesi ya da elde edilebilecek sonucun başvuru yapmaya değmeyeceğinin düşünmesinden dolayı olabilir.

Dikmen vd. (2018) yılında yaptığı bir çalışmada, araştırmaya katılan kız öğrencilerin %80'i duygusal %22,2'si sözel, %21,4'ü ekonomik, %16,4'ü fiziksel şiddete maruz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

2.1. Konu, Amaç ve Sınırlılık

Bu araştırma, “Flört Döneminde Kızların Karşılaştıkları Şiddet Olgusu-Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde” konusunda yapılmıştır.

Araştırmada Cumhuriyet Üniversitesi kız öğrencilerine 2019 yılı içerisinde anket uygulaması ile yapılmıştır. Örneklemi Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim görmüş, 595 kız öğrenci oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, gençlerin flört eğilimini, gençler arası flört şiddetin yeri, boyutu, nedenleri ve sonuçlarının sosyolojik boyutu konusunda bir araştırma yapmaktır. Ancak hemen belirtilmelidir ki flört konulu bir anket çalışmasında her zaman verilen cevapların gerçeği ne kadar yansıttığına ilişkin kaygılar oluşmaktadır. Bunun nedeni flörtün, din ve ahlak normlarının doğa kanunları ile çatıştığı alanda yer alan bir olgu olmasıdır. O yüzden gençler, flört konulu araştırma sorularına verdikleri cevaplarda hesaplı olabilmektedirler. Ancak kontrol sorularıyla, cevapların olası yanıltıcı etkileri azaltılmaya çalışılmıştır. Böylece bir yandan sosyo-ekonomik değişkenler, diğer yandan da flört ölçeği aracılığıyla yukarıda belirtilen konular araştırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmada öncelikle demografik değişkenlere göre kız öğrencilerin flört eğilimini ve kızların maruz kaldıkları psikolojik şiddete ve fiziki şiddete yönelik tutum ve davranışların demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlanmıştır.

2.1.1. Yaklaşım ve Yöntem

Şiddet olgusu birçok araştırmaya konu olmuş, hayatımızın her döneminde karşılaşılabileceğimiz bir olgudur. Gelecekte ve geçmişte tehdit oluşturan şiddet olaylarını azaltmaya yönelik önlem ve tedbirler alınmalıdır. Bu araştırmada şiddetin, Flört Şiddeti boyutu üzerine yoğunlaşmıştır.

Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, Şiddet, Flört, Flört Şiddeti gibi ilgili konuların kavramsal ve kuramsal çerçeve olarak ele alınarak literatür taraması yapılmıştır. Araştırma problemi tanımlanarak araştırmanın temel hipotezi ve alt hipotezleri oluşturulmuştur.

Araştırmanın ikinci aşamasında, araştırma örnekleme seçilerek veri toplama teknikleri ve değişkenler belirlenmiştir. Araştırma için en uygun veri toplama tekniği olarak “anket” seçilmiştir. Anket soruları Demografik özelliklerin bulunduğu sorular ve Dr. Öğr. Üyesi Sinem Cankardaş Nalbatçılar’ın (Kendisinden Gerekli İzinler alınmıştır) hazırlamış olduğu Psikolojik Şiddet Ölçeğinden, Prof. Dr. Ali Erkul ile tarafımdan eklenen sorular oluşturmuştur. Oluşturulan soruların deneği rahatsız edebilecek herhangi bir soru yer almamaktadır.

Anketleri uygulama sırasında bilimsel amaçlı olduğu, katılımcıların hiçbir kişisel verilerinin istenmediği, verilen cevapların sadece akademik alanda kullanılacağı belirtilmiş ve anket formunun başlangıcında yazılı olarak eklenmiştir.

Anket tekniği ile elde edilen veriler çözümleme aşamasında SPSS programı ile ki kare testi ve Regrasyon analizi ile hipotezlerin doğruluğu değerlendirilmiştir. Son bölümde ise sonuçlar doğrultusunda yorumlama yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan Psikolojik şiddet ölçek 7 alt boyut ile değerlendirilmiştir. Bunlar;

- Fiziksel ve duygusal ihtiyaçların ihmaline maruz kalma
- Zarar vermeye yönelik tehdit ve korku yaratma
- Özgürlüğü kısıtlama/Kıskançlık
- Aşağılayıcı muamele
- Tartışma sırasında korkutucu, zarar vermeye yönelik tehditler ve fiziki şiddete başvurma.
- Güven sarsıcı davranışlar.
- Suçlama

2.1.2. Evren, Örneklem ve Uygulama

Yapılan araştırma evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde 2018-2019 döneminde öğrenim gören 595 kız öğrenci oluşturmaktadır. 2018-2019 döneminde

öğrenim gören kız öğrenci sayısı 24.950 dir (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı).

Araştırmayı uygulamak için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Araştırma 2019 Şubat ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması gönüllü esaslı olarak tarafımca bizzat yapılmıştır.

Araştırma örnekleminin oluşturulması için aşağıdaki formül kullanılmıştır.

$$n = N + \frac{t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

n= Örneklem hacmi

t= 1.96 ($\alpha=0.05$ hata payı için)

d= Standart hata (0.05)

p= Flört Şiddetini görülme yüzdesi

p= Flört Şiddetinin görülmemeye yüzdesi(1-p)

Bu açıklamalar ışığında;

<u>Evren</u>	<u>t kare</u>	<u>p.q</u>	:	<u>d kare</u>	<u>N-1</u>	+	<u>t kare</u>	<u>p.q</u>
24.950	3,84	0,16		0,0025	24.949	+	3,84	0,16

n = 396 sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılardan daha önce hiç Flört ilişkisi olmayanların olacağı düşünülerek 595 kişiye anket yapılmıştır.

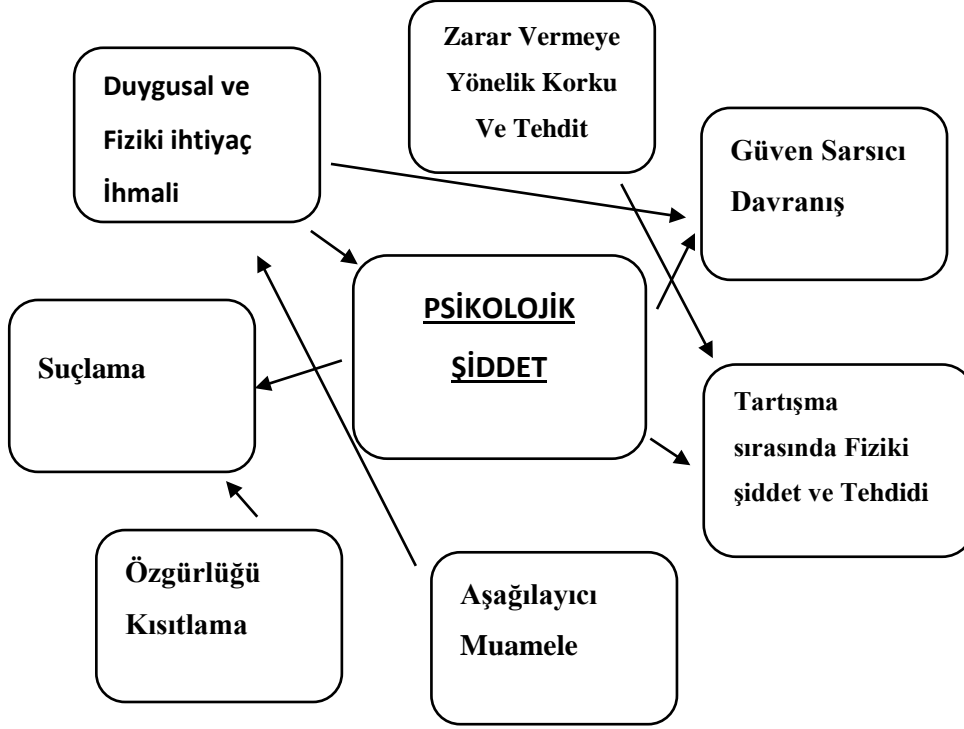
2.1.3. Değişkenler, Temel ve Alt Hipotezler

Temel Hipotez

Flört ilişkisi içerisinde olan bireylerin, partnerlerini kontrol etmeye yönelik istismar edici ve agresyon içeren sözel, fiziksel ve cinsel şiddet davranışlarını içermektedir. Psikolojik şiddet davranışları fiziksel şiddete zemin hazırlamaktadır. Flört şiddetti kadınlarda daha çok etkisini göstermekle birlikte tüm hayatını etkileyebilecek psikolojik problemleri beraberinde getirmektedir.

Alt Hipotezler

YAPISAL ŞEMA



H₁: Öğrencilerin Flörtü olma durumu ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır

H₂: Öğrencilerin buldukları sınıf ile flörtü olması arasında anlamlı bir ilişki vardır

H₃: Aile yapısı ile öğrencilerin flörtü olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Doğum yerinin öğrencinin flörtü olma durumu ile anlamlı bir ilişki vardır.

H₅: Baba öğrenim düzeyi ile öğrencilerin flörtü olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₆: Anne öğrenim düzeyi ile öğrencilerin flörtü olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₇: Aile gelir durumu ile öğrencilerin flörtü olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₈: Ebeveynleri arasında şiddet olma durumu ile öğrencilerin flörtü olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₉: Ebeveynlerin evlenme biçimleri ile öğrencilerin flörtü olma durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₁₀: Partneri tarafından duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmal şiddet davranışlarına maruz kalıyorsa partnerinin güven sarsıcı şiddet davranışlarına da maruz kalır.

H₁₁: Ailesinde şiddet geçmişi olan bireyler flört ilişkisinde de şiddete maruz kalır.

H₁₂: Partneri tarafından zarar vermeye yönelik tehditlere maruz kalırsa bu tartışma sırasında fiziksel şiddeti tetikler

H₁₃: Partneri tarafından özgürlüğünü kısıtlanma ve kıskançlık şiddetine maruz kalan birey aynı zamanda suçlama tipi davranışlara maruz kalır.

H₁₄: Bir ilişkide psikolojik şiddet davranışları var ise bu suçlama tipi davranışları tetikler.

H₁₅: Bir İlişkide psikolojik şiddet var ise tartışma sırasında fiziksel şiddet davranışları ve tehditleri ortaya çıkar.

H₁₆: Bir İlişkide psikolojik şiddet var ise güven sarsıcı davranışlar ortaya çıkar.

H₁₇: Bir İlişkide psikolojik şiddet var ise duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmali davranışını ortaya çıkar.

H₁₈: Bir ilişkide aşağılayıcı muamele şiddetine maruz kalan bireyler aynı zamanda duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmali şiddetine maruz kalırlar.

2.2. Araştırma Bulguları

Tablo 1. Öğrencilerin Fakülte Frekans Tablosu

Fakülte	N	%
İletişim Fakültesi	12	2,2
Edebiyat Fakültesi	142	25,7
Cumhuriyet MYO	1	0,2
Sağlık Bilimleri Fakültesi	46	8,3
İibf	95	17,2
Sağlık Meslek Yüksekokulu	6	1,1
İlahiyat Fakültesi	36	6,5
Mühendislik Fakültesi	49	8,9
Sivas MYO	1	0,2
Diş Hekimliği Fakültesi	19	3,4
Yabancı Diller Yüksekokulu	3	0,5
Eğitim Fakültesi	21	3,8
Fen Fakültesi	14	2,5
Veterinerlik Fakültesi	17	3,1
Tıp Fakültesi	7	1,3
Besyo	1	0,2
Turizm Fakültesi	7	1,3
Turizm Fakültesi	1	0,2
Cevaplamayan Sayısı	75	13,6
Toplam	553	100

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarının Dağılım Frekansı

Sınıflar	N	%
1	41	7,4
2	59	10,7
3	189	34,2
4	169	30,6
5	13	2,4
Cevaplamayanların Sayısı	82	14,8
Toplam	553	100

Tablo 3. Öğrencilerin Aile Yapısı Frekansı

Aile Yapısı	N	%
Çekirdek aile	380	68,7
Geniş aile	66	11,9
Parçalanmış aile	18	3,3
Eksik aile	9	1,6
Cevaplamayanların Sayısı	80	14,5
Toplam	553	100

2.2.1. Flört Olgusunun Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Gençler Arasında Dağılımı

Tablo 4. Üniversiteli Kız Öğrencilerin Flört Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	N	Oran %
Evet	445	77,4
Hayır	130	22,6
Toplam	575	100,0

Flört gençlerin hayatında önemli bir yer edinen karşılıklı duygusal, romantik ilişkidir. Yapılan araştırma, üniversiteli genç kızların, %77,4 gibi önemli bir çoğunluğunun, yaşamlarının bir döneminde karşı cinsle duygusal bir ilişki yaşadığını ortaya koymaktadır(Tablo:4). Flört ilişkisi gençlik döneminde psikoloji ve fizyolojik açıdan büyük önem arz etmektedir. Katılımcılardan %77 oranında duygusal ilişkisi olan bireylerin olması gençlerin yetişkinlik dönemine adım atmalarında önemli bir dönemidir.

Tablo 5. Halen Karşı Cinsle Duygusal Arkadaşlığı Devam Etmekte Olan Öğrencilerin Dağılımı

Halen devam eden duygusal bir arkadaşlığınız var mı?	Sayı	Oran %
Evet	254	47,7
Hayır	278	52,3
Toplam	532	100,0

Devam etmekte olan bir flört arkadaşlığı olanların sayısı, daha önce flörtü olanına göre daha azdır. *Halen devam eden duygusal bir arkadaşlığınız var mı?* Sorusuna, “evet” cevabını verenlerin oranı, %47.7’dir(Tablo:2). Bu oranın düşme sebebi bireylerin yaşadıkları flört şiddeti olabilir. Flört şiddeti yaşayan bireyler ilerleyen sürelerde flörtü ilişkilerinde daha seçici olabilirler.

Tablo 6. Öğrencilerin, Önceki Flört Deneyimlerine Göre Flörtü Olma Durumu

Halen devam eden duygusal bir arkadaşlığınız var mı?	Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?				Toplam
	Evet		Hayır		
	N	%	N	%	
Evet	236	56,3	15	14,9	251
Hayır	183	43,7	86	85,1	269
Toplam	419	100	101	100	514

Ki kare:54,921

sd:1

p:0,000

Önceden flört deneyimi olan öğrenci oranının, halen flörtü devam etmekte olan öğrenci oranından fazla olması, bunda acaba önceki deneyimlerin bir etkisi olmuş olabilir mi? Sorusunun sorulmasına neden olmuştur. Tablo 6’da yapılan kıkare analizi, önceki flört deneyimlerinin, sonraki duygusal ilişkileri etkilediğini ortaya koymaktadır. Gerçekten de halen devam etmekte olan duygusal ilişkisi olmayan üniversiteli kızların %85,1’i, önceden de flörtü olmayan öğrencilerdir. Kikare P değerinin 0,05’ten küçük olması, bu ilişkinin tesadüfi olmayıp istatistiksel bakımdan önemli olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla diyebiliriz ki cinsel güdüler gibi doğal içgüdüler bazen sosyal denetim mekanizmalarıyla kontrol altına alınabilmektedir. Bu durum, biyolojik güdülerin, hangi toplumsal kategorilerde daha güçlü bir şekilde denetim alındığı sorusunu gündeme getirmektedir.

2.2.2. Flörtü Olma Durumunun, Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Dağılımı

2.2.2.1. Üniversiteli Kızlar Arasında Flört Durumunu, Yaş Değişkenine Göre Durumu

Tablo 7. Öğrencilerin Yaş Durumuna Kız Öğrencilerin Karşı Cinsle Duygusal Arkadaşlık Kurma Durumunun Yaşa Göre Dağılımı

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı												Toplam
	18		19		20		21		22		23		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	13	59,1	21	70	50	70,4	138	80,7	147	79,5	84	77,8	453
Hayır	9	40,9	9	30	21	29,6	33	19,3	38	20,5	24	22,2	134
Toplam	22	100	30	100	71	100	171	100	185	100	108	100	587

p:0,127 ki kare:24,739 sd:5

Yapılan araştırmadan, öğrencilerin yaşı ile flört yapma eğilimleri arasında bir ilişkinin olmadığı anlaşılmaktadır (Tablo 7). P değerinin 0,05 den büyük olması ilişkinin olmadığını, ilişki tesadüfî anlamda olmasına karşın ortaya koymaktadır.

2.2.2.2. Öğrencilerin Sınıf Dağılımı İle Flört Yapması Arasındaki İlişki

Tablo 8. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Flört Yapma Durumu

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin sınıf dağılımı										Toplam
	1		2		3		4		5		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	38	73,1	56	76,7	181	79	161	76,7	13	72,2	449
Hayır	14	26,9	17	23,3	48	21	49	23,3	5	27,8	133
Toplam	52	100	73	100	229	100	210	100	18	100	582

p:0,872 ki kare:1,237 sd:4

Gençlerin flört yapmalarında, sınıf değişkeninin de belirleyici olmadığı anlaşılmaktadır. Aslında bu durum, beklenen bir sonuçtur. Çünkü son çözümlemede, sınıf, yaşı bir göstergesi olmaktadır. Nitekim yapılan kıkare analizi, “Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?” sorusuna “evet” ya

da “hayır” cevabını verme bakımından sınıflar arasında bir fark olmadığını göstermiştir(Tablo 8).

2.2.2.3. Gençlerin Duygusal İlişki Kurmalarında Aile Yapısının Etkisi

Tablo 9. Öğrencilerin Aile Yapısına Göre Flört

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin aile yapısı dağılımı								Toplam
	Çekirdek aile		Geniş aile		Parçalanmış aile		Eksik aile		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Evet	364	76,2	61	77,2	18	94,7	9	90	452
Hayır	114	23,8	18	22,8	1	5,3	1	10	134
Toplam	478	100,0	79	100,0	19	100,0	10	100,0	586

ki kare:4,618 sd:3 p:0,329

Üniversiteli kızların karşı cinsle duygusal ilişki kurma durumunun, aile yapısı ile bir ilişkisi bulunmamaktadır. Çünkü Tablo 9’da verilen kıkare analizinde P olasılığı, 0,05’den büyük çıkmıştır. Dolayısıyla *Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?* Sorusuna verilen cevaplar arasında aile yapısına göre değişen oranlar bulunsa bile oranlar arasındaki farklılık, istatistiksel açıdan önemli değildir. Bu durum, aile yapısının tanımından da kaynaklanıyor olabilir. Çünkü aile yapısı kavramı tanımı, sadece aile üyelerinin nitelik ve niceliğini ifade etmektedir. Onların sahip oldukları moral değerlere ilişkin herhangi bir atıfta bulunmamaktadır.

2.2.2.4. Doğum Yerinin, Flört Üzerinde Etkisi

Tablo 10. Öğrencilerin Flört Yapma Durumunun, Doğum Yerine Göre Dağılımı- Öğrencilerin Flört Yapma Durumunun, Doğum Yerine Göre Dağılımı

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin doğum yerleri dağılımı										Toplam
	Köy		Kasaba		İlçe		Şehir		Büyük şehir		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	98	72,1	25	65,8	126	77,8	112	80,6	95	81,9	456
Hayır	38	27,9	13	34,2	36	22,2	27	19,4	21	18,1	135
Toplam	136	100	38	100	162	100	139	100	116	100	591

ki kare:17,227 sd:4 p:0,041

Araştırma sonucundan, doğum yeri ile flörtü olma arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. *Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?* Sorusuna, köy doğumluların %72.1'i; kasaba doğumluların %65.8'i; İlçe doğumluların % 77.8'i; Şehir doğumluların %80.6'sı ve Büyük Şehir doğumluların ise 81.9'u, "evet" cevabını vermişlerdir(Tablo 10). Flörtü olma durumunu bireylerin doğum yerlerinin büyüklüğüne göre artış göstermektedir. Bireylerin büyüdükları çevrenin flört ilişkisi durumu üzerinde etkisi vardır. Bu durum yaşadıkları çevredeki flörte bakış açıları ile ilgili olabilir.

2.2.2.5. Baba Öğrenim Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi

Tablo 11. Flört İlişkinin, Baba Öğrenim Düzeyine Göre Dağılımı

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin baba öğrenim durumu												Toplam
	BOKMD		İlköğretim		Ortaöğretim		Lise		Üniversite		Lisansüstü		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	11	47,8	127	66,5	115	83,9	126	83,4	68	89,5	7	87,5	454
Hayır	12	52,2	64	33,5	22	16,1	25	16,6	8	10,5	1	12,5	132
Toplam	23	100	191	100	137	100	151	100	76	100	8	100	586

ki kare:37,883 sd:5 p:0,000

Baba öğrenim düzeyi ile üniversiteli kız öğrencilerin flört yapmaları arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Baba öğrenim düzeyindeki artışlarla doğru orantılı olarak kız öğrencilerde flört yapma eğilimi artmaktadır. Gerçekten de Tablo 11'de de görüldüğü gibi, flört yaşamış olan öğrencilerin babası, bir öğretim kurumundan mezun olmayanlar arasındaki oranı, %47.8, İlk öğrenimli olanlar arasındaki oranı,%66.5, Orta öğrenimli olanlar arasındaki oranı %83.9, Lise mezunu olanlar arasındaki oranı %83.4, Üniversite mezunu olanlar arasında %89.5 ve lisansüstü olanlar arasındaki oranı ise %87.5'dir. Yapılan ki kare analizi, bu oranlar arasındaki farklılıkların tesadüfi olmayıp istatistiki bakımdan önemli olduğunu ortaya koymuştur.

2.2.2.6. Anne Öğrenim Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi

Tablo 12. Flört İlişkisinin, Baba Öğrenim Düzeyine Göre Dağılımı

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin anne öğrenim durumu												Toplam
	BOKMD		İlköğretim		Ortaöğretim		Lise		Üniversite		Lisansüstü		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	44	65,7	209	72,6	102	82,9	78	91,8	22	88	1	100	456
Hayır	23	34,3	79	27,4	21	17,1	7	8,2	3	12	0	0	133
Toplam	67	100	288	100	123	100	85	100	25	100	1	100	589

Ki kare:23,197 sd:5 p:0,000

Yapılan araştırma, ebeveynlerin toleransı ile kız öğrencilerin flört yapmaları arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim baba öğrenim düzeyinde olduğu gibi anne öğrenim düzeyindeki artışlarla doğru orantılı olarak flört yapanların oranı da artmaktadır (Tablo 12). Anlaşılan o ki gerek baba ve gerekse anne öğrenim düzeyiyle birlikte geleneksel değerlerde liberalleşme eğilimleri ortaya çıkmaktadır. Nitekim Tablo 12 de verilen ki kare analizinde $P < 0.05$ çıkması, gerçekten de ebeveynlerin öğrenim durumu ile kızlarının flört yapma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

2.2.2.7. Gelir Durumunun Gençlerde Flört Yapma Üzerine Etkisi

Tablo 13. Aile Gelirlerine Göre Öğrencilerde Flört Yapma Eğilimi

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Öğrencilerin aile gelir düzeyi dağılımı										Toplam
	2019		2020-4029		4050-6079		6080-8109		8110		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	126	66	222	79	74	92,5	13	86,7	16	94,1	451
Hayır	65	34	59	21	6	7,5	2	13,3	1	5,9	133
Toplam	191	100	281	100	80	100	15	100	17	100	584

Ki kare:28,398 sd:4 p:0,000

Gelir düzeyindeki artışlar, aile içi ilişkilerde liberalleşme eğilimlerine yol açmaktadır. Çünkü aile gelir düzeyindeki artışlarla birlikte flört deneyimi olan kız öğrenci sayılarında da artışlar meydana gelmektedir (Tablo 13).

2.2.2.8. Ebeveynlerin Akrabalık Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi

Tablo 14. Öğrencilerin Akrabalık Durumuna Göre Flörtü Olma Durumu

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Anne ve Babanız arasında bir akrabalık var mıdır?				Toplam
	Evet		Hayır		
	N	%	N	%	
Evet	103	79,2	351	77,1	454
Hayır	27	20,8	105	22,9	132
Toplam	130	100	456	100	586

Ki kare:3,698 sd:1 p:0,157

Araştırma öncesinde ebeveynleri arasında akrabalık olan öğrenciler arasında flört deneyimi olanların sayısının daha az olacağı bekleniyordu. Ancak yapılan araştırma, ebeveynlerin akrabalık durumu ile gençlerin flört yapmaları arasında bir ilişkinin olmadığı anlaşılmıştır(Tablo 14). Gerçekten de flörtü olan öğrencilerin, anne-babası akraba olanlar arasındaki oranı %79.2 ve olmayanlar arasındaki oran %77.1 çıkmıştır ki bu iki oran birbirlerine çok yakındır.

2.2.2.9. Ebeveynler Arası Şiddet Olma Durumuna Göre Gençlerde Flört Yapma Eğilimi

Tablo 15. Öğrencilerin Ailesindeki Şiddet Durumuna Göre Flörtü Olma Durumu

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Babanız annenize hiç sözlü ya da fiziki şiddette bulundu mu?						Toplam
	Evet		Hayır		Bilmiyor		
	N	%	N	%	N	%	
Evet	172	82,4	233	77,4	42	63,6	447
Hayır	36	17,6	68	22,6	24	36,4	128
Toplam	208	100	301	100	66	100	575

Ki kare:11,259 sd:2 p:0,010

Araştırma öncesinde, ailesinde kadına yönelik şiddet olan kız öğrencilerin, flört konusunda daha isteksiz olacaklarına ilişkin bir beklenti vardı. Ancak ne var ki tam tersi bir durum ortaya çıktı. Çünkü araştırma sonuçlarına göre, flörtü olan genç kızların, kadına yönelik şiddet görülen ailelerdeki oranı %82.4 çıkmasına karşılık

şiddet olayı olmayan ailelerdeki oranı ise %77.4'dür(Tablo 15). Üstelik ki kare analizinde $P<0,05$ çıkmasından ötürü, bu oranlar bir gerçekliği ifade etmektedir. Kadına yönelik şiddetin görüldüğü aile gençlerinde flört yapanların daha fazla olmasında, şiddet ortamının sıkıntılarından uzaklaşma arzusu olabilir. Birey sığınabileceği bir kişi arayışında olabilir. Bu yüzden ailesinde şiddet olan bireylerin flört ilişkisi olması beklenebilir. Nitekim araştırmaya katılan katılımcılardan ailesinde şiddet olan bireylerin daha çok flört ilişkisine yöneldiği görülmüştür.

2.2.2.10. Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Gençlerin Flört Yapma Eğilimi

Tablo 16. Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Öğrencilerin Flört Olma Durumu

Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?	Anne ve babanız nasıl evlendiler?								Toplam
	Anlaşarak		Görücü usulü		Kaçarak		Bilmiyor		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evet	151	87,3	277	72,5	17	73,9	11	91,7	456
Hayır	22	12,7	105	27,5	6	26,1	1	8,3	134
Toplam	173	100	382	100	23	100	12	100	590

Ki kare:16,375

sd:3

p:0,003

Yukarıdaki tablolarda da görüldüğü gibi geleneksel ahlak ve dini normların ağırlıklı olduğu sosyal çevrelerde yetişen gençlerde flört yapma eğilimi daha az görülmektedir. Bunda çevre ve ebeveyn baskıları etkili olabilir. Gerçekten de yapılan araştırma sonuçları, geleneksel yani görücü usulü ile evlenmiş ebeveyn kızlarında, flört yapma eğilimi, %72.5 ile en düşüktür. Ebeveynlerin evlenme biçimlerine göre flörtü olan genç kız oranları arasındaki farklılık, tesadüfi olarak ortaya çıkmayıp, iki değişken arasındaki ilişkinin bir göstergesidir. Çünkü yapılan Ki kare analizinde $P<0.05$ çıkmıştır(Tablo 16).

2.2.2.11. Öğrencilerin Flört Şiddetine Maruz Kalma Durumu

Tablo 17. Üniversiteli Kız Öğrencilerin, Flörtünden Şiddete Maruz Kalma Durumu

(Eğer var olduysa) Flörtünüzden hiç sözlü ya da fiziki şiddete maruz kaldınız mı?	N	%
Evet	67	26,7
Hayır	184	73,3
Toplam	251	100,0

Yapılan araştırma, flörtü olan kız öğrencilerden %26.7'sinin erkek arkadaşının sözlü ve fiziki şiddetine maruz kaldığı anlaşılmaktadır(Tablo 17).

2.2.2.12. Öğrencilerin Ebeveynleri Arasındaki Şiddete Maruz Kalma Durumu İle Flörtü Tarafından Şiddete Maruz Kalma Durumu Arasındaki İlişki

Tablo 18. Öğrencilerin Ebeveynleri Arasında Sözlü yada Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Flörtünden Sözlü yada Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu

(var ise) Flörtünüzün hiç sözlü ya da fiziksel şiddetine maruz kaldınız mı ?	Evli kaldıkları süre içerisinde babanız, annenize hiç sözlü ya da fiziksel şiddet uyguladı mı?						Toplam
	Evet		Hayır		Bilmiyor		
	N	%	N	%	N	%	
Evet	39	40,6	23	18,3	3	11,1	65
Hayır	57	59,4	103	81,7	24	88,9	184
Toplam	96	100,0	126	100,0	27	100,0	249

Ki kare:18,654

sd:2

p:0,001

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin flörtlerinin olması durumunda sözlü veya fiziksel şiddete maruz kalma durumuna bakıldığında ailesinde babalarının annelerine sözlü veya fiziksel şiddet uygulama durumuna bağlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki-kare analizi sonucunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($x^2=18,654$; $p<0,05$). Çoğunlukta olan hayır cevabına bakıldığında flörtü olan öğrencilerin ailesinde ve flörtünde sözlü veya fiziksel olarak şiddete maruz kalmadığı (%81,7) görülmektedir.

2.3. Genç Kızların, Flörte Karşı Tutum Ve Davranışları

Bu araştırmada cevap aranılan bir başka soru da, şudur: acaba erkek partnerleri şiddete yönelten etkenler arasında flörtlerinin tutum ve davranışları olabilir mi? Başka bir deyişle acaba kızların, erkek şiddetine maruz kaldıklarında gösterdikleri tutum ve davranışlar, erkekleri bu eylemi sürdürmelerinde cesaretlendirici ya da caydırıcı olmakta mıdır? Bu durumu anlamak amacıyla ankete katılan kız öğrencilere, flört şiddetine maruz kalma durumunda gösterdikleri tutum ve davranışlar sorulmuştur. Yapılan araştırma, şiddete maruz kalma durumunda kızların gösterdikleri tutum ve davranışlar önemli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar, oransal olarak Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Kız Öğrencilerin, Erkek Partnerinin Şiddet Eylemine Gösterdikleri Tutum Ve Davranışlarına Göre Dağılımı

Flört şiddetine karşılık gösterdiği tutum ve davranış	Tutumu gösteren öğrenci	
	N	%
Flört şiddetine karşılık gösterdiği tutum ve davranış		
Karşılık vermedim, hiçbir şey olmamış gibi davrandım	49	9,7
Ortamı terk ettim	106	23,8
Ben de şiddet eylemlerinde bulundum	18	3,36
Ayrıldım ve bir daha da görüşmedim	88	18,9
Polise gittim	8	1,46
Şikayetçi oldum	8	1,5
Ayrıldım, ancak sonra tekrar barıştım	96	21
Tehdit ettim	17	3,17
Aileme şikayet ettim	13	2,4
Sinirlenip sınırimi başkalarından çıkarttım	79	16,7
Durumu, Kız arkadaşlarımla ve dostlarımla paylaştım	231	52,5
Erkek arkadaşımın bir eşyasına zarar verdim	12	2,2
Tedavi olması için onu ikna etmeye çalıştım	19	3,6
Her yerden engelledim(sosyal medya, tlf. v.s.)	109	24,5

2.3.1. Psikolojik Şiddet ölçeği maddelerinin Frekans Analizi

Tablo 20. Maddelerin Frekans Analizi

	Duyusal İlişkide olunan kişi/ Flörttünüz	hiçbir zaman	sadece 1-2 kez	ayda 1-2	haftada 1-2	haftada 3-4	hemen hemen hergün
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
24	Bir anlaşmazlık ya da tartışma sırasında yanımda çekip gitti.	295 (69,6)	106 (25,0)	10 (2,4)	8 (1,9)	2 (0,5)	3 (0,7)
25	Eğer onu terk eder ya da istediğini yapmaz isem beni intihar etmek ile tehdit etti	358 (90,6)	29 (6,8)	3 (0,7)	1 (0,2)	2 (0,5)	5 (1,2)
26	Duyularımın mantıksız ya da deli saçması olduğu nu söyledi.	314 (74,1)	71 (16,7)	16 (3,8)	7 (1,7)	5 (1,2)	11 (2,6)
27	Yorgun ya da hasta olduğumda yardıma ihtiyacım olduğunu görmezden geldi.	345 (81,0)	50 (11,7)	13 (3,1)	5 (1,2)	2 (0,5)	11 (2,6)
28	Ailemi ya da arkadaşlarımı küçümsedi.	365 (85,9)	44 (10,4)	3 (0,7)	2 (0,5)	4 (0,9)	7 (1,6)
29	Herhangi bir sorunumuza konuşmaya çalıştığımda bilerek konuyu değiştirir.	248 (58,5)	102 (24,1)	28 (6,6)	13 (3,1)	5 (1,2)	28 (6,6)
30	Herhangi bir sorunumuza konuyla ilgili konuştuğumda ya da fikir belirttiğimde beni susturdu ya da duymazdan geldi.	289 (68,2)	81 (19,1)	17 (1,7)	7 (1,7)	8 (1,9)	22 (5,2)
31	Başka biriyle görüşmeye başlamakla, ilişki kurmakla beni tehdit etti.	378 (89,4)	26 (6,1)	4 (0,9)	3 (0,7)	2 (0,5)	10 (2,4)
32	Beni kontrol etti. (örneğin okuldayken tekrar tekrar arar, telefon görüşmelerini dinler, arkadaşlarıma ya da yakınlarıma nerede kiminle diye sorar.)	273 (64,2)	69 (16,2)	13 (3,1)	14 (3,3)	4 (0,9)	52 (12,2)
33	Duyularımı (Üzüntüm, öfkem, korkum, utancım) hakkında konuşmama izin vermedi.	360 (84,9)	36 (8,5)	5 (1,2)	5 (1,2)	1 (0,2)	17 (4,0)
34	Konuşmalarımızda beni kırıcı bir şekilde eleştirdi ya da benimle alay etti.	334 (78,8)	58 (13,7)	11 (2,6)	4 (0,9)	6 (1,4)	11 (2,6)
35	Herkesin önünde benimle alay etti ya da beni kırıcı bir şekilde eleştirdi.	383 (90,5)	23 (5,4)	5 (1,2)	2 (0,5)	4 (0,9)	6 (1,4)
36	Onsuz yapamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyledi.	369 (87,0)	29 (6,8)	9 (2,1)	6 (1,4)	1 (0,2)	10 (2,4)
37	Bana küçümseyici lakap taktı.	387 (91,5)	14 (3,3)	3 (0,7)	1 (0,2)	2 (0,5)	16 (3,8)
38	Fiziksel görünüşümü aşağıladı.	392 (92,2)	21 (4,9)	3 (0,7)	2 (0,5)	1 (0,2)	6 (1,4)
39	Bana zarar vermekle tehdit etti.	386 (90,8)	19 (4,5)	3 (0,7)	2 (0,5)	3 (0,7)	12 (2,8)
40	Anlayışlı bir sevgili olmadığımı söyledi.	265 (62,2)	106 (24,9)	21 (4,9)	5 (1,2)	5 (1,2)	24 (5,6)
41	Değerlerimi / ilkelerimi / inançlarımı aşağıladı ya da onlarla alay etti.	365 (85,9)	36 (8,5)	4 (0,9)	7 (1,6)	5 (1,2)	8 (1,9)
42	Karşı cinsten biriyle konuşmamı ya da arkadaşlık kurmamı istemedi ya da izin vermedi.	211 (49,3)	102 (23,8)	12 (2,8)	12 (2,8)	12 (2,8)	79 (18,5)
43	Zekâmı küçümser.	384 (90,1)	27 (6,3)	4 (0,9)	4 (0,9)	7 (1,6)	0 (0,0)
44	Gözümün önünde bir eşyayı fırlattı, ezdi, tekmeledi ya da yumrukladı.	353 (82,9)	53 (12,4)	6 (1,4)	5 (1,2)	2 (0,5)	7 (1,6)
45	Ondan ayrı geçirdiğim her dakikanın ayrıntılı hesabını sordu.	330 (77,5)	49 (11,5)	13 (3,1)	6 (1,4)	7 (1,6)	21 (4,9)
46	Bana zarar verebilecek bir bilgiyi herkese yaymakla beni tehdit etti.	403 (94,6)	13 (3,1)	1 (0,2)	3 (0,7)	2 (0,5)	4 (0,9)
47	Beni aileme, arkadaşlarıma şikâyet etti.	377 (88,1)	35 (8,2)	6 (1,4)	1 (0,2)	4 (0,9)	5 (1,2)
48	Beni kendisiyle yeterince ilgilenmemekle suçladı.	245 (57,5)	97 (22,8)	31 (7,3)	14 (3,3)	12 (2,8)	27 (6,3)
49	Çoğu konuşmayı sonlandırdı ve kararları kendi başına aldı.	303 (71,1)	66 (15,5)	19 (4,5)	7 (1,6)	9 (2,1)	22 (5,2)
50	Bana vurmakla beni tehdit etti.	395 (92,5)	17 (4,0)	3 (0,7)	1 (0,2)	4 (1,9)	7 (1,6)
51	Değersiz olduğumu söylerdi.	406 (94,9)	11 (2,6)	2 (0,5)	4 (0,9)	3 (0,7)	2 (0,5)
52	Onu terk edersem ya da istediğini yapmazsam beni öldürmekle tehdit etti.	408 (95,6)	13 (3,0)	2 (0,5)	1 (0,2)	3 (0,7)	0 (0,0)
53	Beni onu aldatmakla ya da başkalarıyla birlikte olmak	389	23 (5,4)	3 (0,7)	2 (0,5)	2 (0,5)	7 (1,6)

	istemekle suçlar.	(91,3)					
54	Bana zarar verse de yaptıklarının iyiliğim için olduğunu söylediler.	355 (83,1)	38 (8,9)	8 (1,9)	3(0,7)	2 (0,5)	21 (4,9)
55	Bana kızdığında eşyalarım zarar verirdi.	395 (93,2)	18 (4,2)	5 (1,2)	1 (0,2)	2 (0,5)	3 (0,7)
56	Başarılarımı küçümsedi ya da planlarım için cesaretimi kırdı.	366 (85,9)	33 (7,7)	9 (2,1)	2 (0,5)	3(0,7)	13 (3,1)
57	Arkadaşlarımdan, ailemden beni kıskandı.	280 (65,4)	74 (17,3)	25 (5,8)	14 (3,3)	12 (2,8)	23 (5,4)
58	Geçmişteki bir şeyi beni incitmek için gündeme getirdi.	311 (73,5)	62 (14,7)	18 (4,3)	8 (1,9)	5 (1,2)	19 (4,5)
59	Bana kaba ve aksi davrandı.	303 (71,1)	73 (17,1)	15 (3,5)	12 (2,8)	3 (0,7)	20 (4,7)
60	Yaptığım ya da yapmadığım bir şeyle ilgili bana suçlu hissettirdi.	293 (68,8)	83 (19,5)	15 (3,5)	6 (1,4)	8 (1,9)	21 (4,9)
61	Hayatını nasıl mahvettiğim konusunda bana söylendi.	354 (83,1)	38, (8,9)	9 (2,1)	7 (1,6)	4 (0,9)	14 (3,3)
62	Arkadaşlarım ile görüşmeme engel olmaya çalıştı.	302 (70,6)	65 (15,2)	17 (4,0)	8 (1,9)	10 (2,3)	26 (6,1)
63	Önemli olduğunu düşündüğüm bir sorunun varlığını kabul etmedi.	282 (66,2)	78 (18,3)	23 (5,4)	16 (3,8)	5 (1,2)	22 (5,2)
64	Hayatındaki diğer insanlara (örn. Arkadaş, aile üyeleri gibi) benden daha fazla önem verdiğini hissettirdi.	305 (71,6)	57 (13,4)	17 (4,0)	13 (3,1)	10 (2,3)	24 (5,6)
65	Herhangi bir sorunumuz hakkında konuşmayı reddetti.	299 (70,2)	62 (14,6)	27 (6,3)	15 (3,5)	4 (0,9)	19 (4,5)
66	Beni bıçak, tabanca ya da başka bir silahla tehdit etti.	404 (95,1)	10 (2,4)	2 (0,5)	2 (0,5)	1 (0,2)	6 (1,4)
67	Ailemi görmeme ya da onlarla konuşmama engel olmaya çalıştı.	408 (96,2)	11 (2,6)	1 (0,2)	3 (0,7)	1, (0,2)	0 (0,0)
68	Bana yakın kişileri korkuttu.	390 (91,8)	25 (5,9)	4 (0,9)	1 (0,2)	3 (0,7)	2 (0,5)
69	Aileme ya da arkadaşlarıma zarar vermekle tehdit etti.	407 (96,0)	10 (2,4)	2 (0,5)	1 (0,2)	1 (0,1)	3 (0,7)
70	Bana nefret ve öfkeyle baktı.	365 (86,1)	40 (9,4)	3 (0,7)	5 (1,2)	2 (0,5)	9 (2,1)
71	Bana kötü davranmasına benim davranışlarımdan neden olduğunu söyledi.	316 (74,2)	65 (15,3)	15 (3,5)	5 (1,2)	6 (1,4)	19 (4,5)
72	Kimsenin beni istemeyeceğini söyledi.	389 (91,7)	19 (4,5)	3 (0,7)	1 (0,2)	4 (0,9)	8 (1,9)
73	Bana kendimi suçlu hissettirmeye çalıştı.	305 (72,3)	68 (16,1)	14 (3,3)	5 (1,2)	7 (1,7)	23 (5,5)
74	İstediği şeyi yapmazsam ilişkiyi bitirmekle tehdit etti.	371 (87,3)	37 (7,1)	7 (1,6)	3 (0,7)	2 (0,5)	12 (2,8)
75	Bana küfür etti.	352 (82,8)	41 (9,6)	11 (2,6)	3 (0,7)	6 (1,4)	12 (2,8)
76	Bir anlaşmazlık ya da tartışma sırasında üzerime yürüdü.	380 (89,9)	26 (6,1)	6 (1,4)	3 (0,7)	2 (0,5)	6 (1,4)
77	Ruhsal sorunlarım olduğunu, deli olduğumu söyledi.	372 (87,5)	32 (7,5)	6 (1,4)	4 (0,9)	1 (0,2)	10 (2,4)
78	Gittiğim yerlere haber vermeden geldi.	374 (88,0)	28 (6,6)	10 (2,4)	5 (1,2)	3 (0,7)	5 (1,2)
79	Onun dediğini kabul edene kadar bana soğuk ya da mesafeli davrandı.	307 (72,6)	71 (16,8)	15 (3,5)	5 (1,2)	7 (1,7)	18 (4,3)
80	Aktivitelere birlikte katılmayı reddetti.	366 (86,3)	35 (8,3)	9 (2,1)	2 (0,5)	6 (1,4)	6 (1,4)
81	Bana vurdu.	398 (93,6)	19 (4,5)	2 (0,5)	1 (0,2)	1 (0,2)	4 (0,9)
82	Bilerek beni incitecek şeyler söyledi.	334 (78,8)	53 (12,5)	12 (2,8)	7 (1,7)	5 (1,2)	13 (3,1)
83	Güvenimi sarsan davranışlar gösterdi.	299 (70,7)	62 (14,7)	15 (3,5)	11 (2,6)	8 (1,9)	28 (6,6)
84	Gizli kapaklı davrandı, benden bir şeyler sakladı.	310 (72,9)	63 (14,8)	14 (3,3)	8 (1,9)	5 (1,2)	25 (5,9)
85	Bana yalan söyledi.	295 (69,4)	80 (18,8)	9 (2,1)	8 (1,9)	10 (2,4)	23 (5,4)
86	Tartışma sırasında beni itti ya da sarstı.	388 (91,5)	23 (5,4)	4 (0,9)	1 (0,2)	2 (0,5)	6 (1,4)
87	Beni zorla alıkoydu.	405 (95,5)	10 (2,4)	1 (0,2)	1 (0,2)	2 (0,5)	5 (1,2)

2.3.2. Psikolojik Şiddet ve Alt ölçekler Arasındaki İlişki

2.3.2.1. Duygusal ve Fiziki İhtiyaç İhmal Durumları İle Güven Sarsıcı Davranışlara Maruz Kalma Durumu Arasındaki İlişki

Aşağıdaki tablolarda “Bir ilişkide duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmal durumları var ise güven sarsıcı davranışlar sergiler” üzerinde anlamsal bir ilişki olup olmadığını incelemek için regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 21. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,813 ^a	,661	,660	,43672

a. Predictors: (Constant), guven_sarsıcı_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmal durumları var ise güven sarsıcı davranışlar sergiler” ifadesini %66,1 açıklayabilmektedir.

Tablo 22. ANOVA^a

ANOVA ^a						
	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	159,064	1	159,064	834,000	,000 ^b
	Residual	81,630	428	,191		
	Total	240,694	429			

a. Dependent Variable: duygusal_fiziksel_ort

b. Predictors: (Constant), guven_sarsıcı_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmal durumları var ise güven sarsıcı davranışlar sergiler” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 834,000, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 23. Coefficients^a

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,450	,041		10,898	,000
	guven_sarsıcı_ort	,717	,025	,813	28,879	,000

a. Dependent Variable: duygusal_fiziksel_ort

Tablo 23'te $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin duygusal ve fiziksel ihmal durumunda etkisiyle (0,717) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t=28,879$; $p=0,000$).

2.3.2.2. Zarar Vermeye Yönelik Korku Yaratan Tehditler İle Tartışma Sırasında Fiziksel Şiddeti Tetikleme Durumu Arasındaki İlişki

Tablo 24. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,781 ^a	,610	,609	,32431

a. Predictors: (Constant), tartışma_zarar_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide zarar vermeye yönelik korku yaratan tehditler tartışma sırasında fiziksel şiddeti tetikler” ifadesini %61,0 açıklayabilmektedir.

Tablo 25. ANOVA^a

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	70,141	1	70,141	666,883	,000 ^b
	Residual	44,911	427	,105		
	Total	115,052	428			

a. Dependent Variable: zarar_korku_ort

b. Predictors: (Constant), tartışma_zarar_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide zarar vermeye yönelik korku yaratan tehditler tartışma sırasında fiziksel şiddeti tetikler” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 666,883, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 26. Coefficients^a

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,255	,039		6,567	,000
	tartışma_zarar_ort	,788	,031	,781	25,824	,000

a. Dependent Variable: zarar_korku_ort

Tablo 26’te $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin tartışma sırasında fiziksel şiddeti tetikleme etkisi (0,788) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t=25,824$; $p=0,000$).

2.3.2.3. Flört İlişkisindeki Özgürlüğü Kısıtlama ve Kıskançlık Davranışların Suçlama Tipi Davranışlar Üzerindeki Etkisi

Tablo 27. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,705 ^a	,497	,496	,77816

a. Predictors: (Constant), suçlama_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide özgürlüğü kısıtlama ve kıskançlık davranışları var ise suçlama tipi davranışlarda artış gözükür” ifadesini %49,7 açıklayabilmektedir.

Tablo 28. ANOVA^a

ANOVA ^a						
	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	255,471	1	255,471	421,895	,000 ^b
	Residual	258,563	427	,606		
	Total	514,034	428			

a. Dependent Variable: kısıtlama_kıskançlık_ort

b. Predictors: (Constant), suçlama_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide özgürlüğü kısıtlama ve kıskançlık davranışları var ise suçlama tipi davranışlarda artış gözükür” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 421,895, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 29. Coefficients^a

Coefficients ^a						
	Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,479	,073		6,539	,000
	suçlama_ort	,826	,040	,705	20,540	,000

a. Dependent Variable: kısıtlama_kıskançlık_ort

Tablo 29’da $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin suçlama tipi davranışlarda artış gözükmesi (0,826) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($t=20,540$; $p=0,000$).

2.3.2.4. Flört İlişkinde Psikolojik Şiddet Davranışların Suçlama Tipi Davranışlar Üzerindeki Etkisi

Tablo 30. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,908 ^a	,825	,825	,27371

a. Predictors: (Constant), suçlama_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise suçlama tipi davranışları tetikler” ifadesini %82,5 açıklayabilmektedir.

Tablo 31. ANOVA^a

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	151,380	1	151,380	2020,688	,000 ^b
	Residual	32,064	428	,075		
	Total	183,444	429			

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

b. Predictors: (Constant), suçlama_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise suçlama tipi davranışları tetikler” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 2020,688, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 32. Coefficients^a

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,411	,026		15,966	,000
	suçlama_ort	,636	,014	,908	44,952	,000

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

Tablo 31’de $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin suçlama tipi davranışlarda tetikleme etkisi (0,636) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t=44,952$; $p=0,000$).

2.3.2.5. Psikolojik Şiddet ile Tartışma Sırasında Fiziksel Şiddet Davranışları ve Tehditleri Arasındaki İlişki

Tablo 33. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,779 ^a	,607	,606	,40621

a. Predictors: (Constant), tartışma_zarar_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise tartışma sırasında fiziksel şiddet davranışları ve tehditleri ortaya çıkar” ifadesini %60,7 açıklayabilmektedir.

Tablo 34. ANOVA^a

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	109,001	1	109,001	660,572	,000 ^b
	Residual	70,459	427	,165		
	Total	179,460	428			

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

b. Predictors: (Constant), tartışma_zarar_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise tartışma sırasında fiziksel şiddet davranışları ve tehditleri ortaya çıkar” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 660,572, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 35. Coefficients^a

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,256	,049		5,253	,000
	tartışma_zarar_ort	,982	,038	,779	25,702	,000

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

Tablo 35’de $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin tartışma sırasında fiziksel şiddet davranışlarını ve tehditlerini ortaya çıkarmasında (0,982) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t=25,702$; $p=0,000$).

2.3.2.6. Psikolojik Şiddet İle Güven Sarsıcı Davranışlar Arasındaki İlişki

Tablo 36. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,877 ^a	,770	,769	,31409

a. Predictors: (Constant), guven_sarsıcı_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise güven sarsıcı davranışlar ortaya çıkar” ifadesini %77,0 açıklayabilmektedir.

Tablo 37. ANOVA^a

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	141,228	1	141,228	1431,545	,000 ^b
	Residual	42,224	428	,099		
	Total	183,451	429			

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

b. Predictors: (Constant), guven_sarsıcı_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise güven sarsıcı davranışlar ortaya çıkar” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 1431,545, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 38. Coefficients^a

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,440	,030		14,826	,000
	guven_sarsıcı_ort	,676	,018	,877	37,836	,000

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

Tablo 38’de $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin güven sarsıcı davranışlarda etkisi (0,676) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($t=37,836$; $p=0,000$).

2.3.2.7. Psikolojik Şiddet ile Duygusal ve Fiziki İhtiyaç İhmali Arasındaki İlişki

Tablo 39. Model Summary

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,927 ^a	,860	,860	,24450

a. Predictors: (Constant), duygusal_fiziksel_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmalini ortaya çıkarır” ifadesini %86,0 açıklayabilmektedir.

Tablo 40. ANOVA^a

ANOVA ^a						
	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	157,806	1	157,806	2639,690	,000 ^b
	Residual	25,647	429	,060		
	Total	183,453	430			

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

b. Predictors: (Constant), duygusal_fiziksel_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide psikolojik şiddet var ise duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmalini ortaya çıkarır” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 2639,690, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 41. Coefficients^a

		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	Model	B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,212	,026		8,129	,000
	duygusal_fiziksel_ort	,810	,016	,927	51,378	,000

a. Dependent Variable: psikolojik_şiddet_ort

Tablo 41’de $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmalini ortaya çıkarmasında (0,810) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir($t=51,378$; $p=0,000$).

2.3.2.8. Flört İlişkinde Aşağılayıcı Muameleye Maruz Kalma İle Duygusal İhtiyaç İhmal Durumları Arasındaki İlişki

Tablo 42. Model Summary

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,788 ^a	,620	,620	,40137

a. Predictors: (Constant), duygusal_fiziksel_ort

Tabloya göre; sonuçlar, “Bir ilişkide aşağılayıcı muamele şiddetine maruz kalan bireyler aynı zamanda duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmali şiddetine maruz kalırlar” ifadesini %62,0 açıklayabilmektedir.

Tablo 43. ANOVA^a

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	112,709	1	112,709	699,636	,000 ^b
	Residual	68,949	428	,161		
	Total	181,658	429			

a. Dependent Variable: aşalayıcı_muamele_ort

b. Predictors: (Constant), duygusal_fiziksel_ort

Tabloya göre; “Bir ilişkide aşağılayıcı muamele şiddetine maruz kalan bireyler aynı zamanda duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmali şiddetine maruz kalırlar” hipotezin anlamsal olup olmadığı F-Testine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Anova tablo incelendiğinde ise F değeri 699,636, anlamlılık değeri(Sig) ise 0,000 görülmektedir.

Tablo 44. Coefficients^a

Coefficients^a						
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	
	B	Std. Error	Beta			
1	(Constant)	,269	,043		6,286	,000
	duygusal_fiziksel_ort	,686	,026	,788	26,451	,000

a. Dependent Variable: aşalaycı_muamele_ort

Tablo 44'te $p < 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamsal bir ifade içermektedir. Bu anlamsallık düzeyinin duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmalini ortaya çıkarmasında (0,686) düzeyinde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. T değerine bakılarak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($t=26,451$; $p=0,000$).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Flört, kadın ve erkek arasındaki duygusal ilişki türüdür. Flört dönemi yetişkinliğe hazırlanan bireyler için önemli bir dönemdir Flört döneminde çiftlerin birbirlerine fiziksel, sözel, cinsel ve duygusal şiddet içeren davranışlarda bulunması ve toplumda bunun artış göstermesi flört şiddetini araştırılmasına neden olmuştur.

Şiddet, yalnızca kişiye fiziksel zarar veren bir eylem olmamaktadır. Şiddet psikolojik olarak da kişiye zarar veren onu kısıtlayan bir davranıştır. Şiddetin bireyin üzerinde bıraktığı etkiler geniş boyutta olabilmektedir. Şiddetten en çok etkilenen, erkeklere nazaran duygusallığı ağır basan kadınlar olmaktadır. Erkeğe göre daha narin daha duygusal olan kadınlar şiddetten daha fazla etkilenmektedirler. Flört şiddeti de gençlerin yaşamlarını etkileyen, gelecekteki ilişkilerine farklı boyutlar kazandıran, gençlerin psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebilen bir olgudur. Şiddeti sadece fiziksel şiddet temeline dayandırmamak gerekmektedir. Psikolojik şiddetin fiziksel şiddete zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Araştırmada kullanılan, şiddeti ölçme amacı ile yöneltilen, sorular bireylerin şiddete maruz kalıp kalmadığı tespit edilip aynı zamanda flört şiddetinin farkındalığını yarattığı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularından öncelikle bireyin flört eğimi tespit edilmiştir. Daha önce duygusal ilişkisi olan bireyin ilişkisinde partneri tarafından şiddete maruz kalıp kalmadığı eğer şiddete maruz kaldıysa hangi şiddete maruz kaldığı psikolojik şiddet ölçeği ile tespit edilmiştir.

Yapılan alan araştırmasında 575 bireyin daha önce duygusal arkadaşı olma durumun %77,4 oranındadır. Halen devam eden duygusal ilişkisi olanların oranı %47,7 dir. Flört deneyimi olan öğrencilerin oranı, hale devam etmekte olan öğrencilerin oranından fazla çıkmıştır. Bu sonuç acaba önceki flört deneyimlerinden kaynaklanabilir mi? sorusunun sorulmasına neden olmuştur. Yapılan kıkare analizinde önceki flört deneyimleri sonraki duygusal arkadaşlıkları etkilediğini ortaya koymuştur. Gerçekten de halen devam etmekte olan duygusal ilişkisi olmayan üniversiteli kızların %85,1'i önceden flörtü olmamış öğrencilerdir. Dolayısıyla

diyebiliriz ki cinsel dürdüler gibi doğal içgüdüler bazen sosyal denetim mekanizmalarını kontrol altına alabilmektedir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin yaşı ile flörtü olma durumu arasında bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır (Tablo 8). Gençlerin flörtü olma durumunu sınıf değişkeni belirleyici değildir.

Üniversiteli kızların aile yapısı, duygusal ilişki kurma durumunun aile yapısı ile bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 9’de verilen ki kare analizinde P olasılığı, 0,05’den büyük çıkmıştır. Dolayısıyla “Daha önce karşı cinsle duygusal arkadaşlığınız oldu mu?” sorusuna verilen cevaplar arasında aile yapısına göre değişen oranlar bulunsa bile oranlar arasında ki farklılıklar, istatistiksel açıdan önemli değildir. Bu durum aile yapısının tanımından da kaynaklanıyor olabilir. Çünkü aile yapısı tanımı, sadece aile üyelerinin nitelik ve niceliğini ifade etmektedir. Onların sahip oldukları moral değerlere ilişkin herhangi bir atıfta bulunmamaktadır.

Araştırma sonucundan doğum yeri ile flörtü olma arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. “Daha önce duygusal arkadaşlığınız oldu mu?” Sorusuna köy doğumlularının %72,1; kasaba doğumlularının %72.8’i; Şehir doğumluların %80.6’sı ve Büyükşehir doğumluların ise %81.9’u evet cevabını vermiştir (Tablo 10). Bu durum bireylerin büyüdükleri yerleşim yerlerindeki kişilerin flörte bakış açısından kaynaklanabilir.

Yapılan araştırmada baba ve anne öğrenim düzeyinin üniversiteli kızların flört yapma eğilimleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Baba öğrenim düzeyindeki ve anne öğrenim düzeyindeki artışlar doğru orantılı olarak kız öğrencilerde flört yapma eğilimini arttırmaktadır (Tablo 11 ve Tablo 12). Flört yaşamış olan öğrencilerin babası, bir öğretim kurumundan mezun olmayanlar arasındaki oranı, %47.8, İlköğretim mezunu olanlar arasındaki oranı,%66.5, Ortaöğretimden mezun olanlar arasındaki oranı, %83.9, Lise mezunu olanlar arasındaki oranı,%83.4, Üniversite mezunu olanlar arasında %89.5 ve lisansüstü olanlar arasındaki oranı ise %87.5’dir. Yapılan ki kare analizi, bu oranlar arasındaki farklılıkların tesadüfi olmayıp istatistiki bakımdan önemli olduğunu ortaya koymuştur. Anlaşılan o ki gerek baba ve gerekse anne öğrenim düzeyiyle birlikte geleneksel değerlerde liberalleşme eğilimleri ortaya çıkmaktadır. Nitekim Tablo 11

ve Tablo 12’de verilen ki kare analizinde $P < 0.05$ çıkması, gerçekten de ebeveynlerin öğrenim durumu ile kızlarının flört yapma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Gelir düzeyindeki artış, aile içi ilişkilerde liberalleşme eğilimlerine yol açmaktadır. Yapılan araştırmada aile gelir düzeyindeki artışlarla birlikte flört deneyimi olan kız öğrenci sayılarında da artışlar meydana gelmektedir(Tablo 13).

Araştırma öncesinde ebeveynleri arasında akrabalık olan öğrenciler arasında flört deneyimi olanların sayısının daha az olacağı bekleniyordu. Ancak yapılan araştırma, ebeveynlerin akrabalık durumu ile gençlerin flört yapmaları arasında bir ilişkinin olmadığı anlaşılmıştır(Tablo 14). Gerçekten de flörtü olan öğrencilerin, anne-babası akraba olanlar arasındaki oranı %79.2 ve olmayanlar arasındaki oran %77.1 çıkmıştır ki bu iki oran birbirlerine çok yakındır.

Araştırma öncesinde, ailesinde kadına yönelik şiddet olan kız öğrencilerin, flört konusunda daha isteksiz olacaklarına ilişkin bir beklenti vardı. Ancak ne var ki tam tersi bir durum ortaya çıktı. Çünkü araştırma sonuçlarına göre, flörtü olan genç kızların, kadına yönelik şiddet görülen ailelerdeki oranı %82.4 çıkmasına karşılık şiddet olayı olmayan ailelerdeki oranı ise %77.4’dür(Tablo:12). Üstelik kıkare analizinde $P < 0,05$ çıkmasından ötürü, bu oranlar bir gerçekliği ifade etmektedir. Kadına yönelik şiddetin görüldüğü aile gençlerinde flört yapanların daha fazla olmasında, şiddet ortamının sıkıntılarından uzaklaşma arzusu olabilir.

Yapılan araştırma, flörtü olan kız öğrencilerden %26.7’sinin erkek arkadaşının sözlü ve fiziki şiddetine maruz kaldığı anlaşılmaktadır(Tablo 17). Katılımcılardan babası annesine sözlü ya da fiziki şiddet uygulayan bireylerin ilişkilerinde şiddete maruz kalmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Annesi şiddete maruz kalmamış olan bireylerin flörtünün şiddetine maruz kalmadığını bulgusuna ulaşılmıştır. Ailesinde şiddette tanıklık olmuş bireyler flört ilişkilerinde de şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Bu sonuç Sosyal Öğrenme Kuramını destekler nitelikte olmuştur.

Geleneksel ahlak ve dini normların ağırlıklı olduğu sosyal çevrelerde yetişen gençlerde flört yapma eğilimi daha az görülmektedir. Bunda çevre ve ebeveyn baskıları etkili olabilir. Gerçekten de yapılan araştırma sonuçları, geleneksel yani

görücü usulü ile evlenmiş ebeveyn kızlarında, flört yapma eğilimi, %72.5 ile en düşüktür. Ebeveynlerin evlenme biçimlerine göre flörtü olan genç kız oranları arasındaki farklılık, tesadüfi olarak ortaya çıkmayıp, iki değişken arasındaki ilişkinin bir göstergesidir. Çünkü yapılan Ki kare analizinde $P < 0.05$ çıkmıştır (Tablo:13).

Flört ilişkilerinde fiziksel ve duygusal ihmali davranışlarının sergilenmesi gibi şiddet davranışı görülüyor ise partnerin güven sarsıcı davranışlar sergilemesi beklenir (Tablo 23). Partner arasında görülen bu tip şiddet davranışları beraberinde başka şiddet davranışlarının da getirir. Eğer partneri tarafından birey zarar vermeye yönelik tehditler alıyorsa bu şiddet davranışı herhangi bir tartışma esnasında fiziksel şiddetin ortaya çıkmasına zemin hazırlamış olur (Tablo 26). Flört ilişkilerinde en çok görülen şiddet davranışlarından özgürlüğünü kısıtlama ve kıskançlık davranışı herhangi bir durumda ilişkilerde gündeme geldiğinde suçlama tipi davranışlar ortaya çıkar. Yapılan Anova testinde bu iki şiddet arasında istatistiksel açıdan anlamsal bulunup, flört ilişkilerinde özgürlüğü kısıtlama ve kıskançlık davranışları var ise suçlama tipi davranışların artış gösterdiğini söyleyebiliriz. Flört ilişkilerinde görülen psikolojik şiddet konusuna bakıldığında ise ikili flört ilişkilerde psikolojik şiddet var ise suçlama tipi davranışları tetiklediğini söyleyebiliriz. Yapılan araştırma sonucunda flört ilişkilerde psikolojik şiddetin yapılması durumunda tartışma sırasında fiziksel şiddete dönüşmesi ve tehditlerin oluşması konusunda zemin hazırlamaktadır. Flört ilişkilerde partnerler arasında görülen psikolojik şiddet davranışları var ise ikili ilişkilerde bireyler arasında güven sarsıcı davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bu davranışta bireyler arasında aldatmaya yönelik davranışları sergilemeye zemin hazırlayabilir. Aynı zamanda flört ilişkilerde psikolojik şiddete maruz kalan birey duygusal ve fiziki ihtiyaç ihmal şiddetine de maruz kalır. Bu da bireylerde güven sarsıcı davranışlara zemin oluşturabilir. Flört ilişkilerde partnerler arasında aşağılayıcı şiddete maruz kalan birey aynı zamanda duygusal ve fiziki ihtiyaçların ihmali şiddetine de maruz kalır. Araştırmanın sonucunda flört ilişkilerde her görülen şiddet davranışı başka bir şiddet davranışına zemin hazırladığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmada cevap aranılan bir başka soru da, şudur; acaba erkek partnerleri şiddete yönelten etkenler arasında flörtlerinin tutum ve davranışları olabilir mi? Başka bir deyişle acaba kızların, erkek şiddetine maruz kaldıklarında gösterdikleri tutum ve davranışlar, erkekleri bu eylemi sürdürmelerinde

cesaretlendirici ya da caydırıcı olmakta mıdır? Bu durumu anlamak amacıyla ankete katılan kız öğrencilere, flört şiddetine maruz kalma durumunda gösterdikleri tutum ve davranışlar sorulmuştur. Yapılan araştırma, şiddete maruz kalma durumunda kızların gösterdikleri tutum ve davranışlar önemli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar, oransal olarak şiddete uğrayan kız öğrencilerin 52.5'i, durumu sadece kız arkadaşları ve dostlarıyla paylaşmıştır. %9.7'si, hiçbir şey olmamış gibi davranmıştır. %21'i, ayrılmış, ancak sonra tekrar barışmıştır. %23'8'i ise, sadece ortamı terk etmiştir. Haliyle kız öğrencilerin şiddet karşısında bu şekilde boyun eğici davranışlarda bulunması, bazı erkek partnerler nezdinde şiddeti olumlu şekilde bir kanaate yol açabilir. Kuşkusuz bu ifadeden, kadının şiddete uğramasının nedeni, kendisidir şeklinde bir sonuca varılmamalıdır. Ancak gene de şiddete gösterilen tepkinin yeterince güçlü olmasının, erkeği şiddet kullanma konusunda caydırıcı etkisinin olacağı da açıktır (Tablo19).

Flört döneminde bireylerin şiddet ile karşı karşıya gelmesi şiddete yönelik eğilimleri fark edilmesi büyük önem arz etmektedir. Bireyler sağlıklı bir ilişkilerinin olması için şiddet yaratacak davranışlar sergilemekten kaçınmalıdırlar. Şiddete maruz kalan kadının özgüvenini kaybederek şiddeti durdurmak için çözüm üretmek yerine şiddeti kabullenebilmektedir. Şiddete maruz kaldığında sessiz kalmayacak olan bireyler ve şiddet uygulamayacak bireyler yetiştirmek toplum için büyük yarar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkanat Salih (2011). Şiddet Ve İktidar, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul.
- Altınparmak İpek Beyza (2017), Sosyal Öğrenmenin Aile Şiddete Etkisi, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Bursa.
- Arın Canan (1996). Kadına Yönelik Şiddet, Cogito Şiddet, Edit: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul.
- Arendt Hannah, (1996). Şiddet Üzerine, Cogito Şiddet, Edit: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul.
- Aslan Dilek vd (2008). Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Atman Ümit Cihan (2013). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz, Irza Geçme, Sürekli Tıp Eğitim Dergisi, Edit: ODABAŞI Orhan, YALÇIN Songül, Ankara, 12/9.
- Atakay Ceren (2014). Romantik Yakın ilişkilerde Şiddetin Öncüleri, Nesne Psikolojik Dergisi, Ankara.
- Avşar Baldan Gülüz, Akış Nalan (2017). Flört Şiddeti, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 43(1).
- Ayan Sezer (2007). Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Sivas.
- Balcıoğlu İbrahim (2001). Şiddet ve Toplum, Edit; DEMİR Rahime
- Bilican Gökkaya Veda, AYAN Sezer (2017). Sosyal Öğrenme Kuramı ve Aile İçi Şiddet, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10/48 389-394
- Budak vd. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetin Durumu, Toplum ve Demokrasi Dergisi, 2/4 s.51-70.

- Cankardaş Nalbatçılar Sinem (2018). Yakın İlişkide Psikolojik Şiddet Deneyimi ile travmatik stres belirtileri arasında peritratmatik sıkıntı ve kontrol kaybı ile postravmatik duyguların aracı rolü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Ceylan Fatma Gül (1994). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih ve Beklentileri, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Challege Felicien (1973). Bütün Yönleriyle Freud ve Freud Doktrini, Çev. Halis Özgü, Özgü Yayınevi, İstanbul.
- Cindal Bahar (2018). Flört Şiddeti ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumun Anksiyete ve Depreyon Düzeyleriyle İlişkinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi.
- Çalışır Manolya (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi.
- Çiftci Zeynep (2018). Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ve Flört Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Dikmen Hacer Alan (2018). Özaydın Tuba ve Dereli Yılmaz Sema Üniversitedeki Kadın Öğrencilerde Yaşanan Flört Şiddeti İle Anksiyete ve Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişki, ACU Sağlık Bilimleri Dergisi,9:170-176.
- Dökmen Zehra (2009), Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar, İstanbul, Remzi Kitapevi.
- Dönmezer Sulhi (1996). Çağdaş Toplumda Şiddet ve Mafya Suçları, Cogito Şiddet, Edit: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul.
- Durmuş Emine, Gülcan Uğur (2015). Lise Öğrencilerinin Şiddet ve Saldırganlık Eğilimleri, VII Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Erdem Mehmet (2007). Aile İçi Şiddet ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına dair Kanun, TBB Dergisi, Sayı:73, s.46-77.

- Erdoğdu M.Yüksel (2018) Karşı Cinse Yönelik Tutum ve Ölçeğin Geliştirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:31 s.200-212.
- Ergil Doğu (2007). Şiddetin Kültürel Kökenleri, Bilim ve Teknik dergisi TÜBİTAK Yayınları, Cilt 34 sayı 399, Ankara, s.40-41.
- Erten Yavuz, ARDALI Cahit (1996), Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psiko Sosyal Yapıları, Cogito Şiddet Edit: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.143-163.
- Fidan Fatma, YEŞİL Yeliz (2017). Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti, Bakan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 04.
- Fromm Erich (2006) Sevgi ve Şiddetin Kaynağı, Öteki Yayınevi.
- Giddens Anthony (2000). Sosyoloji, Araç Yayınevi, Ankara.
- Güneş Fatime (2018). Cinsiyetlendirilmiş Sevgi(li) Şiddeti, Hegem Yayınları
- Hobart Mark (1996), Şiddet ve Susku: Bir Eylem Siyahasına Doğru, Cogito Şiddet Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.51-64.
- Kaçar Merve ve Parlar Hanifi (2019). Uzun Süreli Flörtün Bireylerin Evlilik Algısı Üzerine Etkisinin İncelenmesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Bakar, s.715-730.
- Karaca Bozkurt Özgü (1994). Uluslararası Nüfus Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Türkiye’de Uygulanan Sağlık Politikalarına Yansımaların Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde İncelenmesi, TC Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.
- Kahraman Melis Sedef, Çakomay Gökçe (2016). Aile İçi Şiddet ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Temel Kavramlar, Güvenlik Planı Hazırlama Ve Alternatif Tedavi Model Örnekleri, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 8(4):321-336.
- Karabağ İmran (2010). Dil ve Şiddet; Geçmişten Günümüze Bir Kavram İncelemesi, İkaros Yayınları.

- Kara Sakarya Alime (2013). Üniversitesi Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Karatay Mahmut, Karatay Gülnaz, Baş Nazan Gürarlan, Baş Kazım (2018). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum ve Davranışları.
- Kocacık Faruk (2001). Şiddet Olgusu Üzerine, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, Cilt 2 Sayı 1.
- Kocacık Faruk (2004). Aile İçi Şiddette Kadına Yönelik Şiddet, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.
- Koyuncu Kütük Emel (2018). Gümüştan Funda ve Han Almış Behice, Üniversite öğrencisi kızlarda flört şiddetinin belirleyicileri ve psikiyatrik sonuçlar açısından flört dışı şiddetten farklılıkları, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 19:217-222.
- KSGM Türkiyede Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, TC Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Küçükarslan Müzeyyen, Gizir Cem Ali (2014). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki İnaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Sayı 5 s.148-159.
- Lorenz Konrad (1996), Ecce Home, Cogito Şiddet Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.65-77.
- Mavili Aliye (2006), Aile İçi Şiddet; Kadın ve Çocuğun Korunması, Edit: DİNÇEL Gaye.
- Michauld Yves, Şiddet, Çev: Muhtaroğlu Cem, İletişim Yayınları
- Moses Rafael (1996), Şiddet Nerede Başlıyor, Cogito Şiddet Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.23-27
- Morsünbül Ümit, Çok Fiğen (2011). Bağlanma ve İlişkili Değişkenler, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3(3),553-570.
- Mutluer Ferhan (1998), Sarpma Kuramına Bir Bakış, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 12.

- Nair Güney (2018). Aile, Okul Sokak Üçgeninde-Gençlik ve Şiddet, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Okumuş Eylem (2014). Doğamızdaki Şiddet,Siyah Beyaz Kitap yayım evi
- Okutan Nur (2007). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van
- Özkalp Enver (2018). Sosyolojiye Giriş, Ekin Kitapevi Yayınları, Bursa.
- GSB (2016), Gençlik, Şiddet ve Sosyokültürel Etkenler Çalıştayı, Edit: Özkarslı Özlem, Bozkurt Yusuf, Ankara, 2016
- Özakman Memduh (1997). Flört, Saypa Yayıncılık, Ankara,
- Polat Yadiğar vd (2016). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinde Flört Şiddeti Preelansının Belirlenmesi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25(3),361-380
- Saraç Ayça, Hamamcı Zeynep ve Güçray Sonay (2015). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki doyumununun Yordaması.
- Subaşı Nuket, Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları, Editör: Akın Ayşe, Toplumsal Cinsiyet, Sağlık Ve Kadın, Ankara Hacettepe Üniversitesi Yayınları;2003,s.47-231
- Şenol Dolunay, Yıldız Sıtkı (2013), Kadına Yönelik Şiddet Algısı, Mutlu Çocuklar Dergi Yayınları, Ankara
- Taşdemir Afşar Seda (2015). Türkiye’de Şiddetin “Kadın Yüzü”, Sosyoloji Konferansları, s.715-753
- TBBM (2015).Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu 1. Cilt.
- Tezcan Mahmut (1996). Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul, Cogito Şiddet Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.105-108.
- Türkoğlu Orhan (1996). Sosyal Şiddet ve Türkiye Gerçeği, Timaş Yayınları, İstanbul.

Uygur Nermi, Spinoza'yla Amor Intellectualis, Cogito Şiddet, Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.133-142

Uluocak Şeref, Gökkulu Gökhan ve Olgun Bilir (2015). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Başlangıç Noktası; Partner Şiddeti, İnternational Journal Of Human Sciences, Cilt:11 (2),362-387

Üçok Demir Nagehan vd. (2016). Cinsel İstismar Uğrayan Ergen Adli Olgularda Flört İlişkisinde Şiddet Varlığı, Anatolian Journal Of Psychiatry, 17(3),240-247

Ünsal Artun (1996). Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi, Cogito Şiddet Editör: Özlem Solak, Yapı Kredi Yayınları 6-7 sayı Kış-Bahar, İstanbul, s.29-36

Yıldırım Aysel (1998). Sıradan Şiddet, Boyut Kitapları Araştırma Dizisi

Yumuşak Ahmet (2013). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

Zülal Aslı (2001). Şiddet Bilim ve Teknik dergisi Tübitak Yayınları, Cilt 34 sayı 399, Ankara, s.34-39

İnternet Kaynakları

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Flört Şiddeti, www.morcati.org.tr,

Türkiye Hukuk Sitesi, Mülga TCK Madde 495, www.turkhukuk sitesi.com

Tc Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, <https://ailevecalisma.gov.tr>

Cü Öğrenci İşleri Daire başkanlığı, www.cumhuriyet.edu.tr

EKLER

Ek 1. Anket Formu

Değerli Katılımcılar;

Bu anket çalışması, “Üniversite öğrencisi kızların karşılaştıkları flört şiddetinin sosyolojik boyutu” başlıklı yüksek lisans tez çalışması nedeniyle yapılmaktadır. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artıracak olan samimi ve içten cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1-Hangi Fakültesiniz?

.....

2-Hangi Bölümdesiniz ?

.....

3-Kaç Yaşındasınız?

- 1- () 18
- 2- () 19
- 3- () 20
- 4- () 21
- 5- () 22
- 6- () 23 ve fazla

4-Kaçıncı sınıfsınız?

- 1- () 1. sınıf
- 2- () 2. Sınıf
- 3- () 3. Sınıf
- 4- () 4. sınıf
- 5- () 5. veya daha fazla

5-Birlikte yaşadığınız aile üyelerini işaretleyiniz?

- 1- () Annem
- 2- () Babam
- 3- () Kardeşlerim
- 4- () Büyük babam
- 5- () Büyük annem
- 6- () Başka.....

6- Çocukluğunuzu geçirdiğiniz yerleşim yeri hangisidir?

- 1-() Köy
2-() Kasaba
3-() ilçe
4-() Şehir
5-() Büyükşehir/Metropol

7-Babanızın Eğitim Durumu Hangisidir?

- 1-() Bir öğretim kurumundan mezun değil
2-() İlk Öğrenim
3-() Ortaöğrenim
4-() lise
5-() Üniversite
6-() Yüksek lisans ve üstü

8-Annenizin Eğitim Durumu Hangisidir?

- 1-() Bir öğretim kurumundan mezun değil
2-() İlk Öğrenim
3-() Ortaöğrenim
4-() lise
5-() Üniversite
6-() Yüksek lisans ve üstü

9- Hanenize Giren Aylık Gelir Ne Kadardır?

- 1-() 2019TL'den az
2-() 2020TL-4049TL
3-() 4050TL-6079TL
4-() 6080TL-8109TL
5-() 8110TL ve yukarı

10- Daha önce hiç karşı cins ile duygusal arkadaşlığınız oldu mu?

- 1-() Evet
2-() Hayır

11-(Evet ise) İlk Kaçınıcı Sınıfta Oldu?

- 1-() 1.sınıf
2-() 2.sınıf
3-() 3.sınıf
4-() 4.sınıf
5-() Başka.....

12-Anne ve babanız arasında bir akrabalık var mıdır?

1-() Evet

2-() Hayır

13-Anne ve babanızın nasıl evlendikleri, konusunda bir bilginiz var mı?

1-()Anlaşarak

2-()Görücü Usülü

3-()Kaçarak

4-()Bilgim yok

5-()Başka

14-Anne ve babanız kaç yıldır evliler?

15-Evli kaldıkları süre içerisinde babanız, annenize hiç sözlü ya da fiziki şiddet uyguladı mı?

1-()Evet

2-()Hayır

3-()Bilmiyorum

16-(Evet ise) Ne kadar sıklıkla uyguluyordu?

1-() Her zaman

2-() Sık Sık

3-()Ara sıra

4-()Çok seyrek

5-()Başka.....

Evlilik hayatıyla ilgili olarak aşağıdaki görüşler hakkında ne düşünüyorsunuz?

	Katılmıyorum	Olmasa da olur	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	1	2	3	4	5
17-“Kadının görevi, çocuklarına ve kocasına bakmaktır. Çalışmasa da olur” Görüşü hakkında Ne Düşünüyorsunuz?					
18-“Bir anlaşmazlık durumunda kadın, tartışmak yerine alttan almalıdır” görüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?					
19-“Erkek Evin direğidir. Eşini dövse de olur” Görüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?					

20-Duygusal arkadaşlık ya da flört konusuyla ilgili “Flörtüm, aynı zamanda evleneceğim kişi olmalıdır” görüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1-() Kesinlikle katılmıyorum
2-() Kısmen Katılmıyorum
3-() Fikrim yok
4-() Kısmen Katılıyorum
5-() Kesinlikle katılıyorum

21-Halen devam eden duygusal bir arkadaşlığınız var mı?

- 1-() Evet
2-() Hayır

22-(Eğer var ise) duygusal ilişkiniz, ne kadar zamandır devam etmekte?

.....

23-(Eğer var ise) Flörtünüzün hiç sözlü ya da fiziksel şiddetine maruz kaldınız mı?

- 1-() Evet
2-() Hayır

Flört ya da duygusal arkadaşlığınız süresince aşağıda listelenen davranışlardan hangilerini, ne sıklıkla yaşadınız?

	Duyusal İlişkide olunan kişi/ Flörttünüz	hiçbir zaman	sadece 1-2 kez	ayda 1-2	haftada 1-2	haftada 3-4	hemen hemen hergün
24	Bir anlaşmazlık ya da tartışma sırasında yanımda çekip gitti.						
25	Eğer onu terk eder ya da istediğini yapmaz isem beni intihar etmek ile tehdit etti						
26	Duygularımın mantıksız ya da deli saçması olduğu nu söyledi.						
27	Yorgun ya da hasta olduğumda yardıma ihtiyacım olduğunu görmezden geldi.						
28	Ailemi ya da arkadaşlarımı küçümsedi.						
29	Herhangi bir sorunumuzu konuşmaya çalıştığımda bilerek konuyu değiştirir.						
30	Herhangi bir sorunumuzu konuyla ilgili konuştuğumda ya da fikir belirttiğimde beni susturdu ya da duymazdan geldi.						
31	Başka biriyle görüşmeye başlamakla, ilişki kurmakla beni tehdit etti.						
32	Beni kontrol etti. (örneğin okuldayken tekrar tekrar arar, Telefon görüşmelerini dinler, arkadaşlarıma ya da yakınlarıma nerede kiminle diye sorar.)						
33	Duygularımı (Üzüntüm, öfkem, korkum, utancım) hakkında konuşmama izin vermedi.						
34	Konuşmalarımızda beni kırıcı bir şekilde eleştirdi ya da benimle alay etti.						

35	Herkesin önünde benimle alay etti ya da beni kırıcı bir şekilde eleştirdi.						
36	Onsuz yapamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyledi.						
37	Bana küçümseyici lakap taktı.						
38	Fiziksel görünüşümü aşağıladı.						
39	Bana zarar vermekle tehdit etti.						
40	Anlayışlı bir sevgili olmadığını söyledi.						
41	Değerlerimi / ilkelerimi / inançlarımı aşağıladı ya da onlarla alay etti.						
42	Karşı cinsten biriyle konuşmamı ya da arkadaşlık kurmamı istemedi ya da izin vermedi.						
43	Zekâmı küçümser.						
44	Gözümün önünde bir eşyayı fırlattı, ezdi, tekmeledi ya da yumrukladı.						
45	Ondan ayrı geçirdiğim her dakikanın ayrıntılı hesabını sordu.						
46	Bana zarar verebilecek bir bilgiyi herkese yaymakla beni tehdit etti.						
47	Beni aileme, arkadaşlarıma şikâyet etti.						
48	Beni kendisiyle yeterince ilgilenmemekle suçladı.						
49	Çoğu konuşmayı sonlandırdı ve kararları kendi başına aldı.						
50	Bana vurmakla beni tehdit etti.						
51	Değersiz olduğumu söylerdi.						

52	Onu terk edersem ya da istediğini yapmazsam beni öldürmekle tehdit etti.						
53	Beni onu aldatmakla ya da başkalarıyla birlikte olmak istemekle suçlar.						
54	Bana zarar verse de yaptıklarının iyiliğim için olduğunu söylerdi.						
55	Bana kızdığında eşyalarımın zarar verirdi.						
56	Başarılarımı küçümsedi ya da planlarım için cesaretimi kırdı.						
57	Arkadaşlarımdan, ailemden beni kıskandı.						
58	Geçmişteki bir şeyi beni incitmek için gündeme getirdi.						
59	Bana kaba ve aksi davrandı.						
60	Yaptığım ya da yapmadığım bir şeyle ilgili bana suçlu hissettirdi.						
61	Hayatını nasıl mahvettiğim konusunda bana söylendi.						
62	Arkadaşlarım ile görüşmeme engel olmaya çalıştı.						
63	Önemli olduğunu düşündüğüm bir sorunun varlığını kabul etmedi.						
64	Hayatındaki diğer insanlara (örn. Arkadaş, aile üyeleri gibi) benden daha fazla önem verdiğini hissettirdi.						
65	Herhangi bir sorunumuz hakkında konuşmayı reddetti.						
66	Beni bıçak, tabanca ya da başka bir silahla tehdit etti.						
67	Ailemi görmeme ya da onlarla konuşmama engel olmaya çalıştı.						
68	Bana yakın kişileri korkuttu.						

69	Aileme ya da arkadaşlarıma zarar vermekle tehdit etti.						
70	Bana nefret ve öfkeyle baktı.						
71	Bana kötü davranmasına benim davranışlarımdan neden olduğunu söyledi.						
72	Kimsenin beni istemeyeceğini söyledi.						
73	Bana kendimi suçlu hissettirmeye çalıştı.						
74	İstediği şeyi yapmazsam ilişkiyi bitirmekle tehdit etti.						
75	Bana küfür etti.						
76	Bir anlaşmazlık ya da tartışma sırasında üzerime yürüdü.						
77	Ruhsal sorunlarım olduğunu, deli olduğumu söyledi.						
78	Gittiğim yerlere haber vermeden geldi.						
79	Onun dediğini kabul edene kadar bana soğuk ya da mesafeli davrandı.						
80	Aktivitelere birlikte katılmayı reddetti.						
81	Bana vurdu.						
82	Bilerek beni incitecek şeyler söyledi.						
83	Güvenimi sarsan davranışlar gösterdi.						
84	Gizli kapaklı davrandı, benden bir şeyler sakladı.						
85	Bana yalan söyledi.						
86	Tartışma sırasında beni itti ya da sarstı.						
87	Beni zorla alıyordu.						

88-Flörütünüz tarafından size karşı Yukarıdaki Listede Belirtilen her hangi bir davranışta bulunduğunda ne tür tepkilerde buldunuz? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

- Karşılık vermedim, hiçbir şey olmamış gibi devam ettim. ()
- Ortamı terk ettim. ()
- Bende şiddet eylemlerinde bulundum. ()
- Ayrıldım ve bir daha görüşmedim. ()
- Polise gittim. ()
- Şikâyetçi oldum. ()
- Ayrıldım ancak sonra tekrar barıştım. ()
- Tehdit ettim. ()
- Aileme şikâyet ettim. ()
- Sinirlenip sinirimi başkalarında çıkarttım. ()
- Kız arkadaşlarımla, dostlarımla paylaştım. ()
- Erkek arkadaşımın herhangi bir eşyasına zarar verdim. ()
- Onu tedavi olması için ikna etme çalıştım. ()
- Her yerden engelledim (Sosyal medya, telefon vs.). ()

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hazel ALTUNAY
Uyruğu : TC
Doğum Tarihi ve Yeri : 01.02.1994/ Samsun
e-posta : hzl5558@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	2016
Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	

İŞ TECRÜBELERİ

Tarih	Kurum	Görev
2016	Alonet	Müşteri Temsilcisi
2018-	Novak Konfeksiyon	Puantör

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı KPDS(.....) ÜDS(.....) TOEFL(.....) EILTS(.....)